

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

העותרת:

תנועת רגבים, ע.ר. 580460319

באמצעות עו"ד בועז ארזי

ת.ד. 44439 ירושלים, מיקוד 9144302

טל: 02-6560303, פקס: 02-6560363

-- נ ג ד --

המשיבים:

1. השר במשרד הביטחון, מר בצלאל סמוטריץ'

2. מפקד פיקוד המרכז, האלוף יהודה פוקס

3. ראש המינהל האזרחי, תא"ל פארס עטילה

4. משטרת ישראל, מחוז ש"י

המשיבים 1-4 באמצעות מחלקת בג"צים, פרקליטות המדינה

5. רג'ואן בדיר, המחזיק

עתירה למתן צו על תנאי, צו ביניים וצו וארעי

זוהי עתירה למתן צו על תנאי לפיה יתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים לנמק:

מדוע אינם נוקטים בכל הפעולות הנדרשות לשם הוצאה ומימוש של צו לסילוק מבנים חדשים בהתאם להוראות הצו בדבר סילוק מבנים חדשים (יהודה והשומרון) (הוראת שעה) (מס' 1797), התשע"ח – 2018,

ולחלופין בלבד מדוע אינם נוקטים לאכיפת חוקי התכנון והבניה באמצעות הוצאת צווי הפסקת עבודה, הריסה ואיסור שימוש (לפי חוק התכנון והבניה הירדני),

והכל - כנגד ביצוע עבודות פיתוח, תשתית ובינוי לבניית מתחם אירועים, ללא היתרים ובניגוד לכל דין, במרחק כ 80 מטר בלבד מ"כביש המנהרות" – ציר התנועה המרכזי המחבר בין יישובי גוש עציין לירושלים - ובתוך תחום צו איסור בניה (להלן: "המתחם הבלתי חוקי").

כן יתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבה 4 לנמק מדוע לא תפתח ללא דיחוי בחקירה פלילית של החשד לביצוע עבירות פליליות נרחבות במסגרת ביצוע העבודות לבניית המתחם הבלתי חוקי וביצוע העבודות הבלתי חוקיות.

ולאחר שמיעת טיעוני המשיבים, ככל שיחפצו בכך, להורות על צו מוחלט כאמור.

כן יתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים להעביר לידי העותרת את פרטיו המלאים של המשיב 5, בונה המתחם הבלתי חוקי ומבצע העבודות הבלתי חוקיות.

זוהי גם עתירה למתן צו ביניים במסגרתה יתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיב 5 לעצור באופן מידי את המשך עבודות הבניה הנרחבות במקום ולמנוע את אכלוס המבנה, והכל עד למתן פסק דין סופי בעתירה זו.

לאור העובדה שהמחזיק 5 ממשיך בימים אלו ממש בביצוע עבודות הבניה הבלתי חוקיות ובניית המבנה צפויה להסתיים בעתיד הקרוב ממש ומועד אכלוסו מתקרב ובא, עובדה אשר תמנע הוצאה ומימושו של הצו בדבר סילוק מבנים חדשים, בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן בדחיפות צו ארעי כנגד המשיבים /או למי מטעמם המורה להם לנקוט מיידית וללא דיחוי בכל הפעולות הנדרשות לשם הפסקת עבודות הבניה במקום ולמנוע את אכלוס המבנה הבלתי חוקי, וזאת עד למתן הכרעה בבקשה למתן צו ביניים כמבוקש.

נימוקי העתירה

מבוא

עניינה של עתירה זו, במעשיהם ובמחדליהם של המשיבים 4-1 (להלן: "המשיבים") הפועלים בניגוד לדין ותוך חריגה ניכרת מכל אמת מידה מקובלת של התנהלות ציבורית ומנהל תקין, תוך התעלמות מוחלטת מחובתם לאכוף את דיני התכנון והבנייה וכל דין אחר החל באזור.

כפי שיפורט בעתירה זו, המשיבים, אשר אחראים על בטחון הפנים והסדר הציבורי בשטח C, מתפרקים מחובתם ומאפשרים לעבריי הבניה, המשיב 5, להמשיך ולבנות את המתחם מושא העתירה, אשר הולך ונבנה בימים אלו תוך ביצוע עבודות פיתוח ובניה משמעותיות, ללא כל היתר ובניגוד לכל דין, ומבלי שפתחו בחקירה פלילית כנגד מי מהעבריינים.

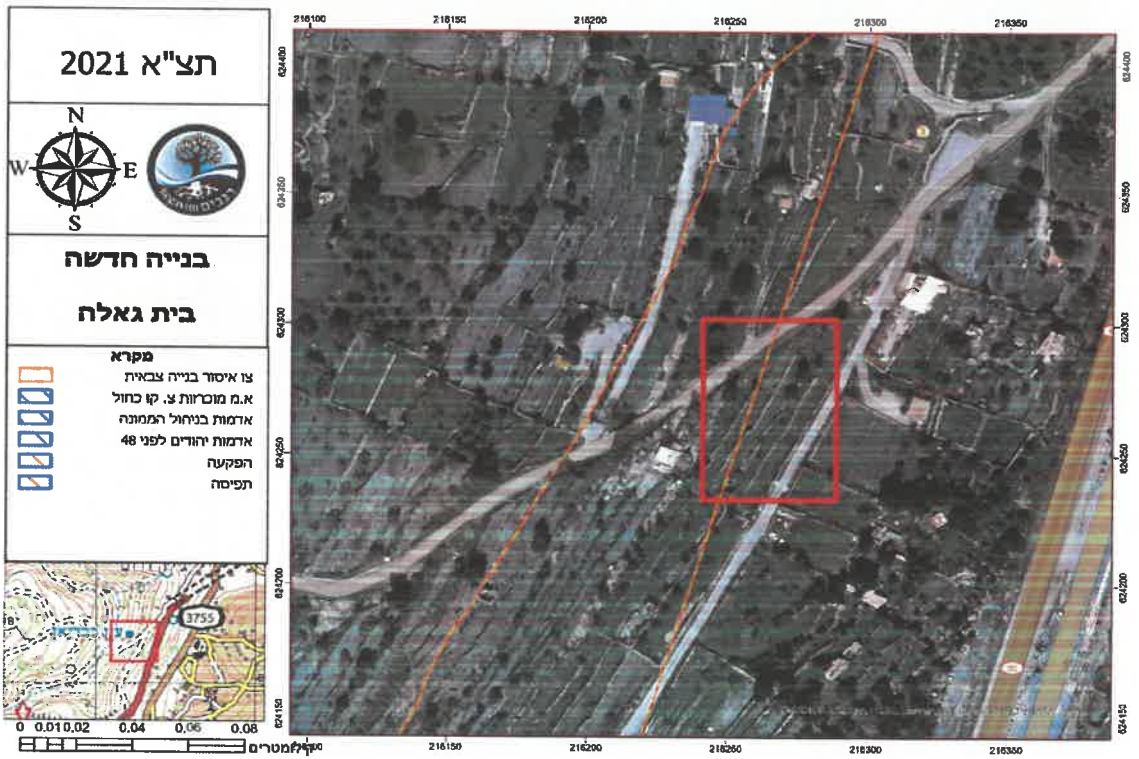
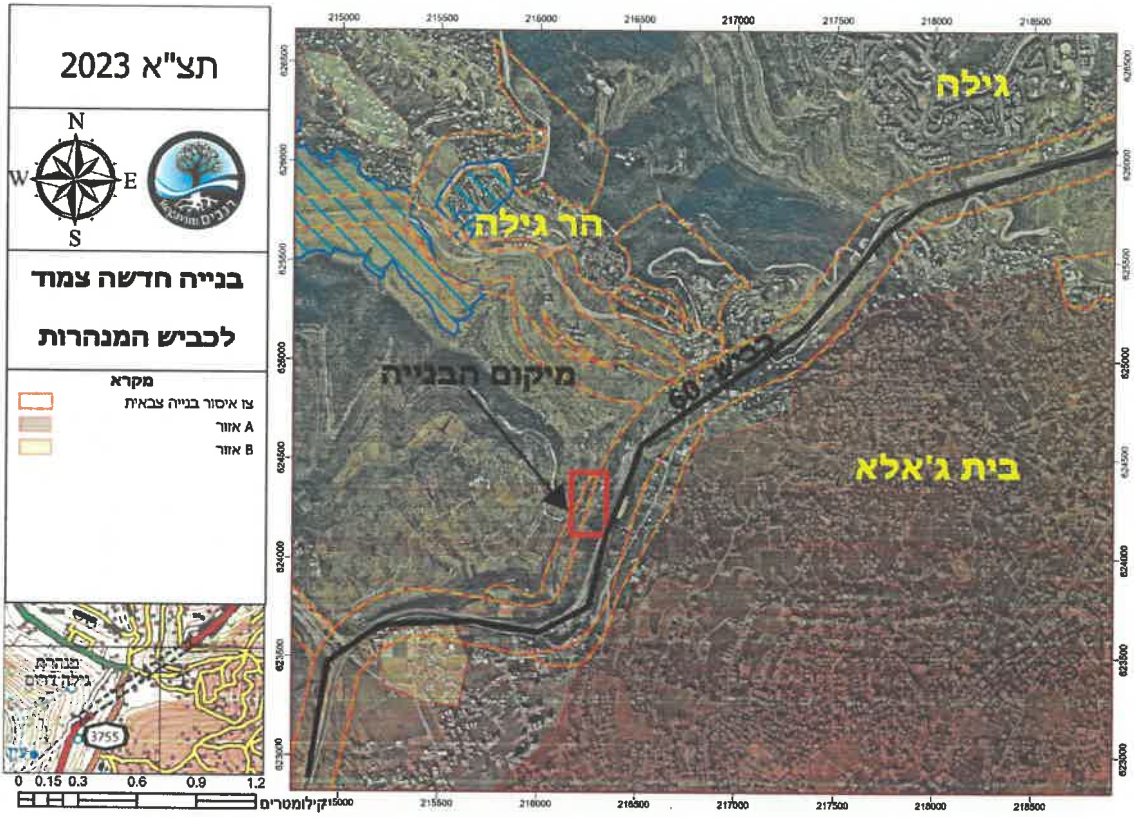
הצדדים לעתירה

1. העותרת הינה תנועה ציבורית, אשר שמה לה למטרה, בין היתר, לבדוק ולבקר את פעולת הרשויות המנהליות בדרך טיפולן בנושאי מדיניות קרקעית וסביבתית כך שיפעלו בהתאם לחוק ולכללי מנהל תקין.

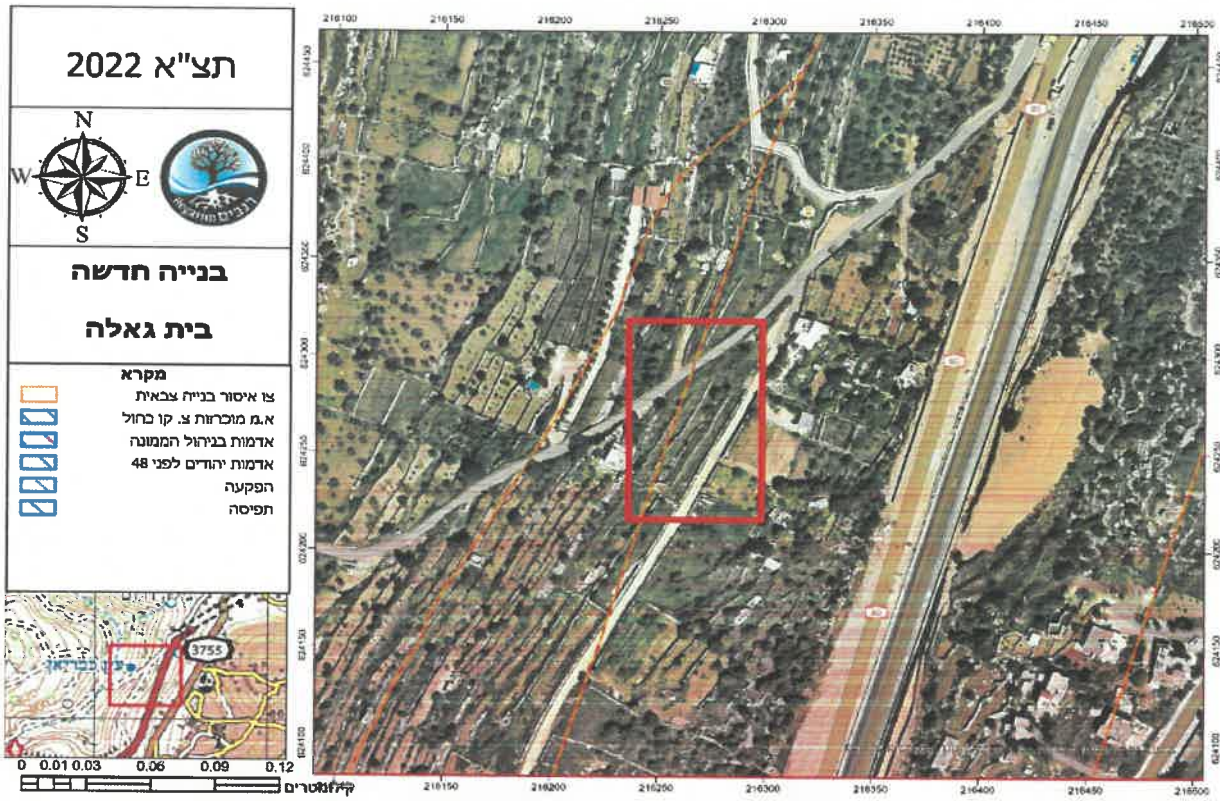
2. **המשיב מס' 1** הינו השר במשרד הביטחון של מדינת ישראל אשר מתוקף סמכויותיו הוא מופקד, בין השאר, על פעולות וגופים שונים במינהל האזרחי ביו"ש, ובכלל זה אכיפת דיני התכנון והבניה וכל דין אחר הקשור בכך, לרבות הצו בדבר סילוק מבנים.
3. **משיב מס' 2** הינו מפקד כוחות צה"ל ביו"ש ובידו מצויות כל סמכויות החקיקה והניהול באזור.
4. **משיב מס' 3** הוא ראש המנהל האזרחי אשר בידו מצויות סמכויות ניהול החיים האזרחיים ביו"ש, ובכלל זה בסמכותו ומחובתו לאכוף את חוקי התכנון והבניה.
5. **משיבה מס' 4** הינה משטרת ישראל אשר הינה בעלת הסמכות להורות על פתיחה בחקירה בחשד שבוצעו עבירות פליליות כחלק מבניית המבנים הבלתי חוקיים.
6. **המשיב 5** הוא המבצע את פעולות הבינוי הבלתי חוקי במתחם. העותרת איתרה את זהות המשיב 5 לאחר מספר ביקורים באתר אולם אין בידיה את פרטיו המלאים אלא את שמו.
7. העותרת תציין כי עם הגשת העתירה תפעל למסירת העתירה למשיב 5 במקרקעין עליהם מוקם המתחם הבלתי חוקי.

הפרק העובדתי ומיצוי ההליכים

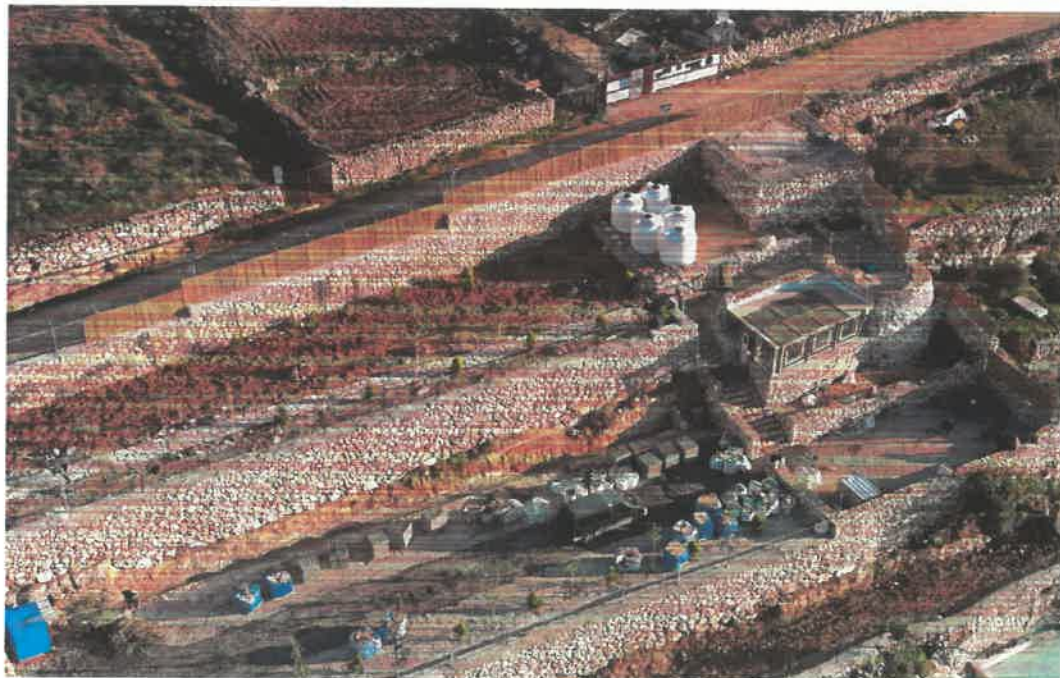
8. במרחק של כ- 80 מטר בלבד מכביש המנהרות אשר הינו ציר התנועה המרכזי המתבר בין יישובי גוש עציון לירושלים, בשטחי C ובתחום צו איסור בניה צבאי, מבצע המשיב 5 עבודות בלתי חוקיות להכשרת שטחים ופיתוח לקראת הקמת מקום הנחזה להיות גן אירועים, ובכלל זה הקמת מבנה, הכשרת שטח לחניה ועוד, והכל ללא היתרים ובניגוד לכל דין (להלן: "העבודות הבלתי חוקיות"). יובהר כי המתחם הבלתי חוקי ממוקם במרחק של למעלה מ 200 מטר מקצה הבינוי בכפר בית ג'אלה הנמצא בסמיכות למקום.
9. עוד יצויין כי במרחב בו מוקם המתחם הבלתי חוקי – קיימים ופועלים מתחמים דומים המשמשים לתיירות וקיום ארועים וכפי הנראה מדובר בתופעה המתקיימת במקום – מבלי שהמשיבים עושים את הדרוש בכדי למנוע את המשך הבניה הבלתי חוקית במקום. בנוסף – משיחות שניהל נציג העותרת בביקורו באתר עם אנשים שנכחו במקום – נמסר לו כי מדובר במתחם האמור לשמש לקיום אירועים, כפי שגם עולה מפרסומיו של המשיב 5 ברשת הפייסבוק כאמור להלן.
10. להלן תצי"א מרחבי עם סימון מיקום ביצוע העבודות הבלתי חוקיות (בנ.צ. 216420/624182), וכן תצלומי אוויר משנת 2021 ומשנת 2022 ותצלומים נוספים מהם ניתן ללמוד על מועד ביצוע העבודות הבלתי חוקיות וקצב התפתחות הבניה הבלתי חוקית במתחם:

תצלום מיום 22.1.2023

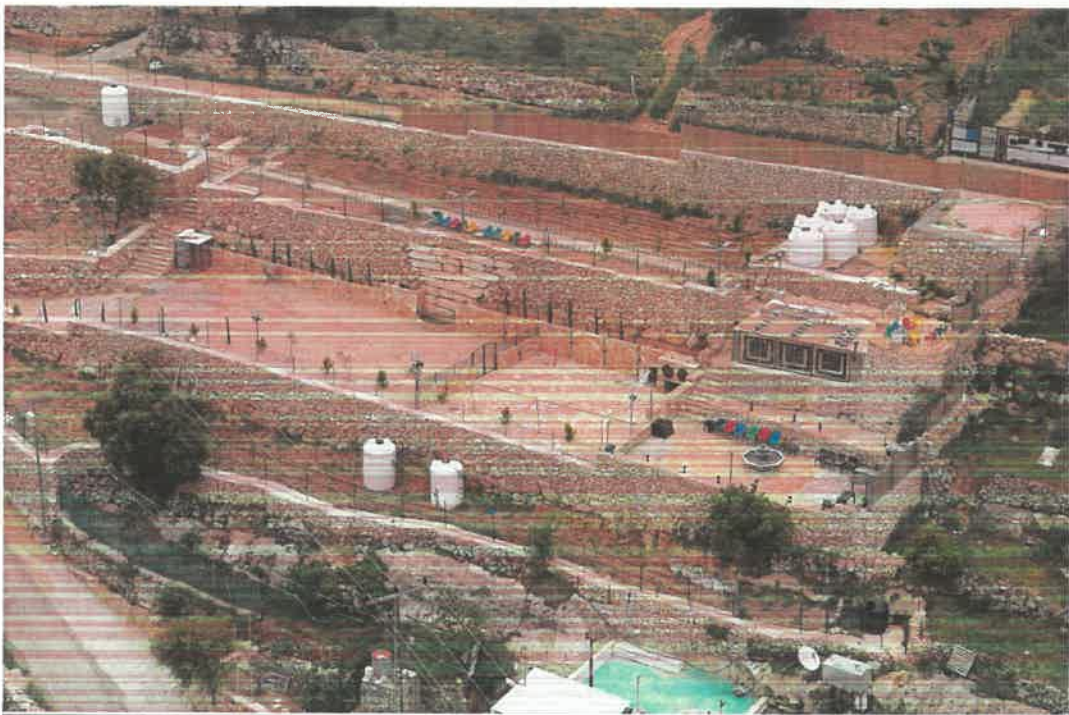

תצלום מיום 27.2.2023

תצלום מיום 40.4.2023

11. ביום 6.2.2023 פנתה העותרת למשיבים בפניה בהולה לנקיטת הליכי פיקוח ואכיפה כנגד המתחם תוך דרישה לנקיטת הליכים בהתאם בהתאם להוראות **הצו בדבר סילוק מבנים חדשים (יהודה והשומרון) (הוראת שעה) (מס' 1797), התשע"ח – 2018** (להלן: "הצו בדבר סילוק מבנים חדשים") וכל לנקיטת הליכים פליליים כנגד העבריינים.

12. הואיל והבניה מבוצעת במרחק של כ- 80 מטר בלבד מ"כביש המנהרות" – כביש ראשי ובו עוברות אלפי מכוניות, הדגישה העותרת את הדחיפות בטיפול בפנייתה וזאת נוכח קיומו של סיכון בטחוני לנוסעים בכביש ודרשה לקבל תשובה לפנייתה תוך זמן קצר.

• **העתק פניית העותרת מיום 6.2.2023 מצ"ב לעתירה זו כנספח א'**

13. בנוסף – העותרת דרשה לקבל לידה את פרטי העבריינים לשם צירופם להליך משפטי, ככל שיידרש.

14. נוכח היעדר מענה מצד המשיבים, פנתה העותרת בשנית ביום 2.3.2023 בדרישה דחופה לנקיטת ההליכים, כאמור.

• **פניית העותרת מיום 2.3.2023 מצ"ב לעתירה זו כנספח ב'.**

15. כהרגלם של המשיבים – פניות העותרת לא נענו, הזמן חולף והבניה במקום נמשכת.

16. נוכח היעדר המענה והמשך הבינוי – לא נותרה לעותרת ברירה כי אם לפנות לבית המשפט הנכבד בעתירה זו.

הפרק המשפטי

אי אכיפת הצו בדבר סילוק מבנים חדשים

17. כאמור, דרישתה הבסיסית של העותרת הינה שימוש בסמכויות המוקנות למשיבים בצו בדבר סילוק מבנים חדשים.

18. צו זה נחתם ע"י מפקד הצבאי בגדה המערבית ביום 17.4.2018 (ותוקן ביום 12.5.2019) ועיקרו מתן אישור למפקד האזור להוציא הוראה לסילוק מיידי של מבנים אשר נבנו ללא היתר, בהתאם לתנאים הקבועים בצו.

19. בבג"ץ 4588/18 אגודת סנט איב ואח' נגד המפקד הצבאי בגדה המערבית עמד בית משפט נכבד זה על תכליתו של הצו, כדלקמן:

"תכליתו של הצו היא אפוא, להבטיח את אכיפתם של דיני התכנון והבניה, אשר על חשיבותם עמדנו לעיל, למנוע השתלטות והסגת גבול בשטחי קרקע פרטית וציבורית ולהשיב את הסדר הציבורי על כנו. זאת, לאור ההבנה כי אין בכלים המשפטיים העומדים לרשות האזור כדי לתת מענה מהיר ויעיל להיקפי הבניה הבלתי חוקית באזור ולניסיונות החוזרים והנשנים לקביעת עובדות בשטח"

20. כבר כאן נציין כי הצו נחקק נוכח בניה פראית ובלתי חוקית המתרחשת בשטחי C ביהודה ושומרון ולאור הצורך בהעמדת כלים מנהליים משמעותיים יותר למיגור התובעה. בית משפט נכבד זה התייחס לנקודה זו בבג"ץ 4050/20 מוחמד טהה נ' המפקד הצבאי באזור הגדה המערבית ואח', כדלקמן:

"תכליתו של הצו היא לספק כלי אכיפה להתמודדות מהירה מול תופעה נרחבת של בנייה בלתי חוקית באזור יהודה ושומרון, נוכח מגבלות הכלים המשפטיים שעמדו לרשות רשויות האכיפה באזור עובר להתקנתו".

21. מתוך רצון למקד את אופן מימוש הצו, פורסמה על ידי המשיבים ביום 30.8.2020 הודעה בדבר "מדיניות רשויות האזור ביישום הצו בדבר סילוק מבנים חדשים" ובה שורה של תבחינים למדיניות אכיפת הצו.

• **מסמך מדיניות אכיפת צו 1797 מצ"ב לעתירה זו כנספח ג'.**

22. לעניינו – נפנה לסעיפים 2.ב., 2.ד. ו- 2.ט – הקובעים כי בניה בסמוך לצירים ובתחומי צוויים בטחוניים תהיה בסדר העדיפות להוצאת הוראות סילוק לפי הצו וכן לכך שבניה המצויה במרחק של למעלה מ- 200 מטרים מבינוי קיים – תהיה גם היא בסדר עדיפות להוצאת הוראות סילוק.

23. בנוסף נציין כי הוראות הצו קובעות מגבלת זמן להוצאת הוראות הסילוק באופן המחייב פעולה מהירה – הן בהוצאת הצו והן במימושו, ועל כן קיימת חשיבות רבה לפעול במהירות להוצאת צווי סילוק מבנים מכוח הצו – בטרם יחלוף המועד הקבוע בצו.

24. לעניינה של עתירה זו – ברור כי המתחם מושא העתירה עומד בכל הקריטריונים להוצאת צו סילוק:

א. בינוי המתחם נעשה בסמיכות לציר הראשי במרחב – ציר 60 ובמרחק של 80 מטרים בלבד מהציר.

ב. הבינוי מבוצע בתחומי צו ביטחוני האוסק על בניה סמוכת צירים – כאשר המרחק בו אסורה בניה בסמוך לציר 60 – הוא 150 מטרים מהציר.

ג. לא למותר לציין כי הבינוי מבוצע בצמידות לציר ולכן מהווה סיכון בטחוני מובהק.

ד. הבינוי נעשה במרחק רב, העולה על 200 מטרים, מהשטח המבונה הקרוב.

ברור כי צירוף כל הנימוקים יחד – מחייב את הוצאת צו הסילוק כלפי כלל הבינוי שנעשה במקום, תוך השבת המצב לקדמותו.

25. הימנעות המשיבים מנקיטת הליכי אכיפה יעילים כנגד המתחם – עומדת בניגוד לחובתם לאכיפת הדין, ועל אחת כמה וכמה כאשר מדובר בבינוי המצריך הוצאה של צו סילוק מבנים – צו שנועד לטפל בדיוק במקרים חמורים אלו.

מחדל אי האכיפה במרחב שטחי C ביהודה ושומרון

26. כידוע, במרחב יהודה ושומרון קיימת "מכת מדינה" של בניה בלתי חוקית ואשר הביאה לכך שבשטחי C, המצויים בשליטה אזרחית מלאה של מדינת ישראל – נבנו במהלך השנים למעלה מ-70,000 (!) מבנים בלתי חוקיים – כמחצית מהם בעשור האחרון.
27. התמודדותה של מדינת ישראל כנגד תופעת הבניה הבלתי חוקית ביו"ש לוקה בחסר חמור – וזאת בלשון המעטה ודי אם נצטט את דברי כב' חה"כ מיכאל ביטון מעל במת הכנסת, בהיותו שר במשרד הביטחון כדלקמן:

"אני רוצה להגיד לך את האמת וגם ליושב-ראש. מדינת ישראל לא בנתה מנגנון מתפקד, חד, מהיר, ביהודה ושומרון. היא לא בנתה ולא בונה ולא מתקצבת. יש שם אנשים טובים במינהל האזרחי שעושים עבודה קשה מאוד, אבל המינהל האזרחי בנוי כפי שהוא – שירת 50,000 מתיישבים בעבר, ויש היום כבר חצי מיליון מתיישבים. הוא בנוי כפי שהוא – שירת שני מיליון פלסטינים ביהודה ושומרון, ויש שם ארבעה מיליון.

המבנה הארגוני של המינהל האזרחי לא עונה על המטרות הלאומיות והמדיניות של ישראל בעת הזאת, והדבר הזה פוגע בכלל האזרחים, ובראש ובראשונה באזרחים יהודים ביהודה ושומרון, ופוגע גם בפלסטינים.

המינהל לא יכול, ולא מאורגן למלחמה על שטחי C. אין מלחמה על שטחי C – זה בלוף. זה בלוף של מדינת ישראל. זה בלוף של ממשלת ישראל. בכל יהודה ושומרון יש 17 פקחים – פקחי סביבה, פקחי קרקע, פקחי תכנון ובנייה.

אם רוצים שלא יהיו עבירות בנייה בשטחי C ושתהיה אפקטיביות ושיהיו פתרונות של תשתית, חשמל, מים ושירות לאזרחים, צריך לעשות רביזיה.

תופעת בניית מבנים בלתי חוקיים באיו"ש היא תופעה שלא ניתן להשלים עימה, ואנו פועלים בכל האמצעים למגר תופעה זו. אתה נכחת פה באולם כשצינתי שמדינת ישראל וממשלת ישראל לא העמידה למינהל האזרחי את כל הכלים כדי לנצח במלחמה הזאת, ויש כל הזמן שמיכה קצרה באיתור העבירות ובפיקוח".

28. העותרות טוענות מזה שנים רבות כי במרחב שטחי C ביהודה ושומרון קיימת תת אכיפה חמורה של דיני התכנון והבניה כלפי המגזר הערבי.
29. לפני כשנה ומחצה התפרסם דוח ממשלתי מטעם משרד המודיעין העוסק ב"מערכה על שטחי C" וקובע באופן הברור ביותר כי מדינת ישראל נכשלת בשמירה על החוק והאינטרסים הישראליים במרחב ואף מתריע על הסכנה הלאומית הגלומה בתופעה זו.

30. מהמקובץ לעיל עולה תמונה עגומה של תת-אכיפה לכל רוחב מרחב יו"ש ובכישלון חמור של המשיבים לאכוף את דיני התכנון והבניה.

• **דוח משרד המודיעין (המותר בפרסום) מצ"ב לתגובה זו כנספח ד'.**

31. לכל האמור לעיל יש לצרף את דברי השר מיכאל ביטון, כפי שהובאו לעיל, וברור כי לפנינו כישלון חמור באכיפת דיני התכנון והבניה – והעותרת סבורה כי אל לו לבית המשפט להתעלם מכישלון זה ולהמשיך להעניק למשיבים את "חזקת המעשה המנהלי" ואת טענותיהם בדבר קיומם של "סדרי עדיפויות", כפי שיפורט להלן.

32. המשיבים, כמובן, מודעים לקיומה של הבעיה אולם הם אינם מתמודדים איתה באופן אפקטיבי.

33. דוגמה לכך ניתן ללמוד מהארוע, מושא עתירה זו, שהרי לא לחינם חוקק צו סילוק מבנים אלא על מנת לאפשר למשיבים לנקוט באמצעים מנהליים יעילים כנגד בניה חדשה במרחב.

34. אולם - ברור כי אין די בחקיקת הצו – אלא שיש לעמוד על השימוש בו באופן משמעותי – אשר יביא לעצירת התופעה של הבניה הבלתי חוקית.

35. העובדה לפיה המשיבים אינם פועלים כנגד המתחם מושא עתירה זו – למרות פניותיה החוזרות ונשנות של העותרת, מעידים על כשל חמור בהתנהלות המשיבים, כשל שיש להגדירו כהתנערות בלתי סבירה מאכיפת הדין כלפי המתחם, ובהקשר הכולל של הבעיה הנרחבת של הבניה הבלתי חוקית במרחב יו"ש – יש להגדיר את הכישלון החמור של המשיבים כהתנערות מוחלטת מאכיפת דיני התכנון והבניה.

התנערות מוחלטת וחוסר סבירות קיצוני במחדלם של המשיבים

36. עפ"י הפסיקה¹, קיימים שני מבחנים עיקריים לבחינת התערבותו של בית המשפט במעשה או במחדל מנהלי: מבחן "ההתנערות המוחלטת" ומבחן "ההימנעות הבלתי סבירה":

"אכן, כדי שבית המשפט יתערב ברמת האכיפה של חוק זה או אחר, צריך שהרשויות המוסמכות יתנערו לחלוטין מחובתן לאכוף את החוק, דבר שאינו קיים במקרה זה, או יימנעו ממילוי חובתן באופן בלתי סביר" (ההדגשות אינן במקור, ב.א.).

37. העותרת טוען כי מן הנתונים העובדתיים עולה הצדקה להתערבות שיפוטית במחדלם של המשיבים, וזאת מן הטעם של "הימנעות בלתי סבירה" מטיפול בהפרת החוק זה וזאת לאור המאפיינים החמורים של בניית המבנה ועמידתו בתנאים הדרושים להפעלת צו סילוק מבנים כלפי המתחם.

1 בג"צ 6579/99, עמחי פילבר נ' ממשלת ישראל.

38. מחדלם של המשיבים מלאכוף את החוק כלפי המבנה וכלפי מבצעי העבירות, עולה כדי חוסר סבירות קיצוני בפעולתם של המשיבים, תוך פגיעה בשלטון החוק במדינת ישראל ובאמון הציבור ברשויות המדינה.

39. מהאמור לעיל עולה כי קיימת, במקרה דנן, עילת התערבות של בית המשפט במחדלם המינהלי של המשיבים.

טענות "שיקול הדעת המינהלי" של המשיבים וטענת "סדרי העדיפויות"

40. על מנת "להקדים תרופה למכה" – ומתוך נסיונה של העותרת, המשיבים עשויים לטעון כי הם פועלים על פי "סדרי עדיפויות" ובכך המשיבים פוטרים עצמם מחובת האכיפה. ועל כן תטען העותרת כבר עתה כי מדובר בטיעון סרק ו"טענת בדים" – ואל לו לבית המשפט הנכבד ליתן ידו לכך.

41. העותרת טוען כי המשיבים מנצלים, פעם אחר פעם, את שיקול הדעת הרחב שבית המשפט הנכבד מעניק לרשויות האכיפה במילוי תפקידם. אולם, גם שיקול דעת רחב זה אינו מקנה לרשויות מרחב בלתי מוגבל למלא את חובתן:

"ההימנעות מלממש ולהגשים חוק קיים ומחייב, אינה מדיניות ואינה יכולה להיות מדיניות, מכל בחינה שהיא; היא רק גורמת לדמורליזציה ביחסי השלטון והאזרח, וגוררת אחריה פריקת עול של כל חוקי המדינה" (בג"צ 295/65 הלל אופנהימר, ו-7 אח' נ' שר הפנים והבריאות כ (1) 309).

טענת "סדרי העדיפויות" כ"טענת בדים"

42. מנסיונה של העותרת, המשיבים טוענים, על דרך הכלל כי במקרים מעין המקרה המובא בעתירה זו אין מקום להתערבות שיפוטית וזאת בטענה בדבר קיומם של "סדרי עדיפויות לאכיפה" תוך הסתמכות על נטייתם המסורתית של בתי המשפט שלא להתערב בסדרי העדיפויות לאכיפה של הרשות, אלא במקרים חריגים.

43. העותרת טוען כי טענת "סדרי העדיפויות" ככל שהיא מועלית על ידי המשיבים ביחס לאכיפת דיני התכנון והבניה ביהודה ושומרון – בכלל, היא "טענת בדים", ולגבי המתחם מושא עתירה זו – הרי שיהיה מאד קשה לקבל טענה כזו נוכח העובדה כי המתחם מצוי בסדרי העדיפויות הגבוהים לאכיפה לאור התקיימות התנאים המנויים במסמך המדיניות, שהובא לעיל.

44. לעניין זה תפנה העותרת, שוב – לדברי כב' השר (כתארו אז) מיכאל ביטון, בהיותו שר במשרד הביטחון – המובאים לעיל בסעיף 30.

45. התמונה העולה מדברי כב' השר ברורה: היסוד האמיתי לכך שאין אכיפה ראויה במרחב יו"ש נעוץ בהתנערות מהאכיפה תוך הימנעות מהקצאת משאבי אכיפה מספיקים! ברור כי במצב בו אין הקצאת משאבים – כל מערך האכיפה יקרוס ולעולם לא תבוצע אכיפה ראויה.
46. ויודגש – מדובר בהודעה מפורשת של שר בממשלת ישראל, מעל דוכן הכנסת – המודיעה כי ממשלת ישראל איננה מקצה את המשאבים הדרושים לאכיפה.
47. העותרת תוסיף ותטען כי, מקום בו נמצא שהקצאת המשאבים איננה מספיקה ויוצרת מצב חמור של תת אכיפה – על רשויות השלטון המרכזי (קרי: הממשלה) לדאוג להקצאת משאבים מספקת. להלן דברי בית המשפט העליון בסוגיה זו, ביחס לתופעת תת-האכיפה בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב (עע"מ 2219/10 יו"ר הועדה המקומית לתו"ב אבו בסמה נגד עמותת רגבים ואח', סעיף 20 לפסק דינו של כב' הנשיא גרוניס):

"אין להבין מכך שהמערערים ראויים לתשבחות על תפקודם באכיפת דיני התכנון והבניה. היפוכו של דבר: התמונה שנתגלתה הינה של תת-אכיפה לאורך תקופה ארוכה ולמעשה מתן אפשרות להפרות רבות של דיני התכנון והבניה. יחד עם זאת ברור, כי נוכח המשאבים המוגבלים שבידי המערערים לא היה בכוחם לפעול בצורה מקיפה ונמשכת נגד הפרות הדין. רשויות השלטון המרכזי חייבות היו לתת סיוע מתאים למערערים, אך הדבר לא נעשה. " (ההדגשה איננה במקור, ב.א.).

48. התמונה החמורה העולה מנתוני המשיבים עצמם ביחס להיקף הבניה הבלתי חוקית במרחב יו"ש ובשימוש שעושה הרש"פ בבניה זו לשם השתלטות על השטחים הפתוחים במרחב (ראו לעיל התייחסות לדו"ח משרד המודיעין) - מחזקת את טענת העותרים בכך שהיא מצביעה על העובדה שכלל המבנים (למעט מבנים ספורים בלבד) לגביהם טענה המדינה כי הם ייהרסו לפי "סדרי עדיפויות" - קיימים כבר למעלה מעשור, המשיבים לא דאגו לאכוף כלפיהם את צווי ההריסה הקיימים – וגם אין בידם תכנית סדורה לבצע את כלל צווי ההריסה.
49. מהאמור לעיל ברור כי לא ניתן לקבל מציאות לפיה תבוצע הפרת חוק נמשכת – מבלי שהיא תטופל על ידי גורמי האכיפה תוך זמן סביר – גם בכפוף לקיומם של סדרי עדיפויות, ובלשונו של בית המשפט העליון:

"גם אם קיימים סדרי עדיפויות מוצדקים, אסור שהללו יהוו – ולו בלי משים ושלא במכוון – כסות להפקרות בבניה. כאמור חוק הוא חוק, בין אם מדובר בבניה בלתי חוקית בקרב התושבים הישראלים ביהודה ובשומרון, בין אם מדובר בתושבים הפלסטינים - ואין להלום מצב של "איש הישר בעיניו יעשה" ("שופטים י"ז, ו'). חובת המפקד הצבאי היא לאכוף את החוק באזור, ולא למותר להזכיר כי דיני התכנון - בישראל ובאזור - נועדו להבטיח בניה ופיתוח נאותים בהווה ובמבט צופה פני עתיד". (בג"ץ 5377/09 רגבים נ' שר הבטחון).

50. לאור האמור - העותרת תטען כי טענת "סדרי העדיפויות" באה כדי לחפות ולהסתיר את ההתנערות המערכתית של המשיבים מאכיפת דיני התכנון והבניה כלפי המגזר הערבי ביו"ש, וזאת תוך הזנחת חובתם החוקית לשמור על החוק והסדר במרחב יו"ש ולשמור על שלטון החוק.
51. על יסוד כל האמור יתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו על תנאי כמבוקש ברישא של עתירה זו ולאחר קבלת תגובת המשיבים ושמיעת טיעונים בעל-פה להפכו למוחלט.
52. כן מופנה בית המשפט לכך שבעקבות הימנעותם של המשיבים מליתן מענה ענייני לפניית העותרת כנדרש בסעיף 2 לחוק לתיקון סדרי מנהל, הרי שבהתאם להוראות סעיף 6 לאותו חוק נשמטת תחת רגלי המשיבים חזקת תקינות המעשה המנהלי ועליהם מוטל הנטל להוכיח בפני בית המשפט הנכבד כי הם פעלו ופועלים כדין ובסבירות בכל הקשור לאכיפת חוקי הבנייה וכל דין אחר ביחס לאמור בעתירה זו.

אי ביצוע חקירה פלילית

53. בהתאם לקבוע בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב – 1982 – על הרשות החוקרת חלה חובה לפתוח בחקירה כל אימת שעולה חשד לביצוע עבירה.
54. יפים לעניין זה דבריו של י. קדמי בספרו על סדר הדין הפלילי (2003, כרך ראשון) עמ' 546: "הגיעה למשטרה "ידיעה" בדבר ביצועה של עבירה שלא בדרך של "תלונה" כאמור – גם אז חייבת המשטרה לפתוח בחקירה פלילית".
55. ודוק. הוראות החוק קובעות חובה לחקור בעת חשד על ביצוע עבירה, ועל אחת כמה וכמה כאשר מדובר בחשד לביצוע עבודות בהיקף נרחב ובעלות השלכות בטחוניות – כמובא בעתירה זו
56. עוד יצוין, כי עבירות התכנון והבניה באזור זה הינן עבירות נפוצות ביותר המתאפשרות לנוכח אזלת ידה של המשטרה מלפעול כנגד העבריינים, עובדה המעודדת את המשך ביצוען על ידי העבריינים, תוך פגיעה קשה בשלטון החוק בשטחי C, על כל הנובע והמשתמע מכך.
57. לאור האמור ברי כי בענייננו קיים חשד ממשי לביצוע עבירות על ידי גורמים שונים, וממילא קיימת חובה בדין לחקור חשדות אלו.
58. התפרקות הרשות החוקרת מחובתה לקיים את החקירה ולהעמיד את העבריינים לדין, מהווה מסר חד משמעי וברור לציבור בכלל ולעבריינים בפרט, כאילו "אין דין ואין דיין ואיש הישר בעיניו יעשה", וכי יכולים הם לעשות ככל העולה על רוחם ולא יהיה כל "מחיר" למעשיהם הבלתי חוקיים.
59. העותרת תוסיף ותטען כי הימנעות המשיבה 4, מלפתוח בחקירה פלילית מהווה מחדל בלתי סביר ופוגעת באינטרס הציבור, ומשכך קיימת עילת התערבות ברורה של בית המשפט הנכבד במחדלה.

התנהלותו של המשיב 5 – בריש גלי וללא חשש

60. כאמור, לאחר מאמץ לא מבוטל, העותרת איתרה את זהותו של המשיב 5. בדיקה שערכה העותרת העלתה כי המשיב 5 מפרסם את עובדת בניית המתחם ברשת הפייסבוק (בכתובת: <https://www.facebook.com/rajwan.budeir>) – ללא שום חשש מאכיפה כלפי המתחם – תוך שהוא מפרסם תמונות וסרטונים מהאתר – המספרים על התקדמות הבניה.
- לעתירה זו מצורפות דוגמאות מפרסומי המשיב 5 ביחס לאתר מושא עתירה זו כנספח ה'.
61. ברור כי המשיב 5 כלל אינו מייחס חשיבות לשלטון החוק והוא אף איננו ירא מפרסום העבירות באופן פומבי.
62. העותרת סבורה כי ממעשיו של המשיב 5 ניתן ללמוד כמה חמורה התייחסותו לדין וברור כי לא ניתן לעבור על כך לסדר היום.

בקשה לצו ביניים וצו ארעי

63. המצב המתואר בעתירה זו חמור ומקומם. מדובר בהתנהלות חמורה של עצימת עין ומתן "היתר שבשתיקה" לביצוע עבירות הבנייה.
64. המשיבים מודעים היטב לכך שבמקום מבוצעת עבירת בניה בהיקף נרחב, וחרף התראותיה החוזרות ונשנות של העותרת בעניין, לא נראה כי המצב בשטח השתנה והמשיבים כלל לא טרחו להשיב לפניית העותרת.
65. כאמור לעיל, סעיף 6 לצו בדבר סילוק מבנים חדשים קובע כי ניתן יהיה לממש את הצווים שיוצאו מכוחו ובלבד שלא חלפו 30 ימים ממועד אכלוס המבנים המגורים.
66. בענייננו, ממשיכים עברייני הבניה בבניית המתחם והמבנה הבלתי חוקי ונראה כי ללא עתירה מיידית של הליך הבניה – המבנה יאוכלס באופן שעשוי לסכל את הסעד המבוקש בעתירה זו וזאת בחסות "שתיקתן ומחדלן" של רשויות האכיפה מלאכוף את החוק במקום.
67. נוכח האמור ברור כי קיים צורך ממשי להוצאת צו ביניים וצו ארעי.
68. העותרת תוסיף ותבקש להורות למשיבים למסור לעותרת את פרטי העבריינים מבצעי הבניה במתחם וזאת לאחר שהעותרת עשתה ככל אשר בידה על מנת לנסות ולאתר את פרטי עברייני הבניה בוני המבנה הבלתי חוקי, ובכלל זה שלחה נציג מטעמה לשטח וכן פנתה אל המשיבים פעם אחר פעם בבקשה לקבל את פרטי העבריינים, אך הדבר לא עלה בידה.
69. לאור האמור – העותרת מבקשת כי בית המשפט הנכבד יוציא צו ביניים המורה למשיבים לעצור מיידית וללא דיחוי את המשך ביצוע העבודות לבניית המבנה הבלתי חוקי ואת ביצוע העבודות הבלתי חוקיות הממשיכות ומתבצעות בימים אלו ממש במקום, והכל עד למתן פסק דין סופי בעתירה זו.

70. בנוסף העותרת תבקש מבית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו ארעי שתוכנו זהה לצו הביניים, עד לקבלת תגובת המשיבים לבקשה לצו ביניים, ושיעמוד עד להחלטה בבקשה לצו ביניים כמפורט להלן.

71. עוד תטען העותרת, כי מאחר ומדובר בעבודות שנעשות בניגוד לחוק ע"י עבריינים מעל 200 מטר מהבינוי הקיים בכפר בית גאלה, הרי ממילא ברי כי אין סיכוי סביר לכך שבניית המבנה תאושר, ולו בדיעבד, ולפיכך לא ייגרם כל נזק לעבריינים מהוצאת צו הביניים והצו הארעי.

72. מאחר ואין חולק על כי מדובר בעבודות ומעשים בלתי חוקיים הרי שלא תפגע בשל הוצאת צו הביניים וצו על תנאי שום זכות קנויה של העבריינים (לאף אדם אין זכות קנויה להפר את החוק), ועל כן מאזן הנוחות תומך בהוצאת הצו כמבוקש.

73. גם מבחינת סיכויי העתירה נראה כי הכף נוטה לטובת הוצאת צו הביניים וצו ארעי כמבוקש.

74. כאמור, לא יכולה להיות מחלוקת בדבר אי חוקיות העבודות. בנוסף, ובמיוחד לאור העובדה כי הטיפול במקרה דנן מוגדר, מראש, כמצוי בסדרי העדיפויות להוצאת צו סילוק מבנים - נראה כי קיימת עילת התערבות לבית המשפט הנכבד ועל כן יש לקבוע כי לעתירה סיכויים טובים באופן שיש בו בכדי לתמוך בהוצאת צו הביניים וצו ארעי.

75. אשר על כן, יתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו ארעי כמבוקש ולאחר קבלת תגובות המשיבים ליתן צו ביניים.

היעדר מענה מטעם המשיבים

76. העותרת תשוב ותציין כי המשיבים עשו להם לנוהג שלא לענות עניינית ואו בכלל לפניות העותרת, זאת בניגוד להוראותיו הברורות של הדין, וכי רק לאחר שהעותרת נאלצת להגיש את עתירותיה, נחפזים המשיבים לפעול בעניין ולהגיש לבית המשפט הנכבד את תגובתם העניינית בהתאם.

77. העותרת תטען כי ככל והמשיבים נקטו בפעולות אכיפה אך נמנעו מלציין זאת בפני העותרת (חרף פניותיה החוזרות ונשנות בעניין), הרי שיש בכך כדי להצביע על חוסר ניקיון כפיים – וגרימה מיותרת להליכים משפטיים.

סיכום

לאור האמור לעיל בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא צו על תנאי, כמבוקש ברישא של עתירה זו, ולאחר קבלת תגובת המשיבים להפוך את הצו על תנאי למוחלט תוך חיוב המשיבים בהוצאות ושכ"ט.

עתירה זו נתמכת בתצהירו של מר מאיר דויטש, מנהל העותרת.

בועז ארזי, עו"ד

ב"כ העותרים

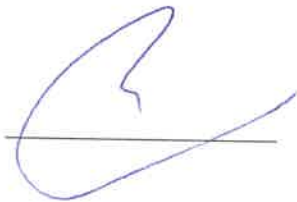
היום, יום שלישי, י"א באייר תשפ"ג, 2.5.2023

תצהיר

אני הח"מ, מאיר דויטש ת.ז. 043461268 לאחר שהוזהרתי על ידי עורך דין כי עלי לומר את האמת וכי באם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כדלקמן:

- א. הנני עושה תצהירי זה בתמיכה בעובדות הנטענות בעתירה המוגשת לבית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ כנגד השר במשרד הביטחון ואח'.
- ב. אני מנכ"ל העותרת והעובדות הכלולות בהתנגדות הגיעו לידיעתי מתוקף תפקידי.
- ג. הנני מצהיר כי כל העובדות והטענות שמובאות בעתירה נכונות למיטב ידיעתי, הבנתי ואמונתי.

זה שמי, זו חתימתי וכל האמור לעיל אמת.

אימות חתימה

היום 2.5.2023 התייצב בפני - עו"ד בועז ארזי ממעלה מכמש 210 - מר מאיר דויטש, המוכר לי באופן אישי, וחתם על תצהירו זה, לאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת, וכי באם לא יעשה כן יהא צפוי לעונשים הקבועים בחוק.

עו"ד בועז ארזי
מ.ר. 31721

עמוד	פירוט	נספח
	העתק פניית העותרת מיום 6.2.2023	א'
	פניית העותרת מיום 2.3.2023	ב'
	מסמך מדיניות אכיפת צו 1797	ג'
	דוח משרד המודיעין (המותר בפרסום)	ד'
	תמונות מפרסומי המשיב 5 ביחס לאתר	ה'

נספח א'

העתק פניית העותרת מיום 6.2.2023

נספח א'

העתק פניית העותרת מיום 6.2.2023

Avraham Moshe Segal, Advocate
Yael Cinnamon, Advocate
Avraham Guez, Advocate

אברהם משה סגל, עורך דין
יעל סינמון, עורכת דין
אברהם גז, עורך דין

ירושלים, ט"ו בשבט תשפ"ג, 6 בפברואר 2023

לכבוד
תא"ל פארס עטילה
ראש המנהל האזרחי
במייל: mnz@mgar.co.il

לכבוד
מר יואב גלנט
שר הביטחון
בפקס: 0733233300

לכבוד
משטרת ישראל – מחוז ש"י
בפקס - 02-5424140

לכבוד
מר מרקו בן שבת
מנהל יחידת הפיקוח
בפקס: 02-9977344

נכבדיי,

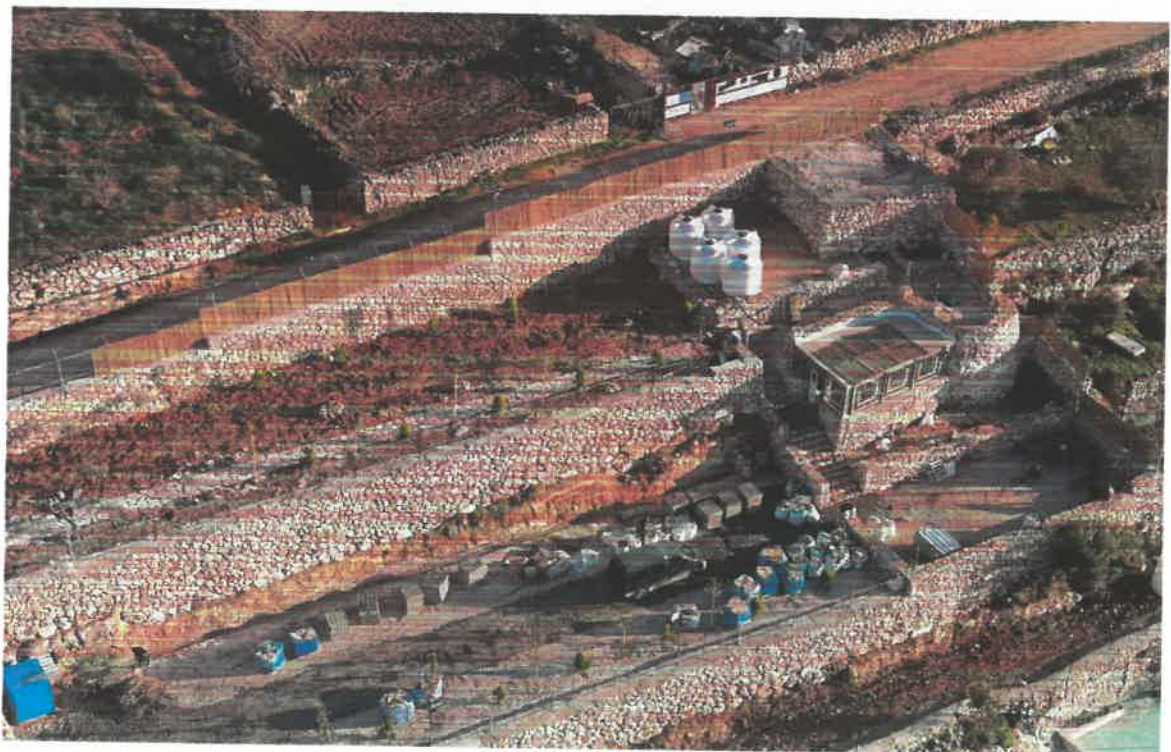
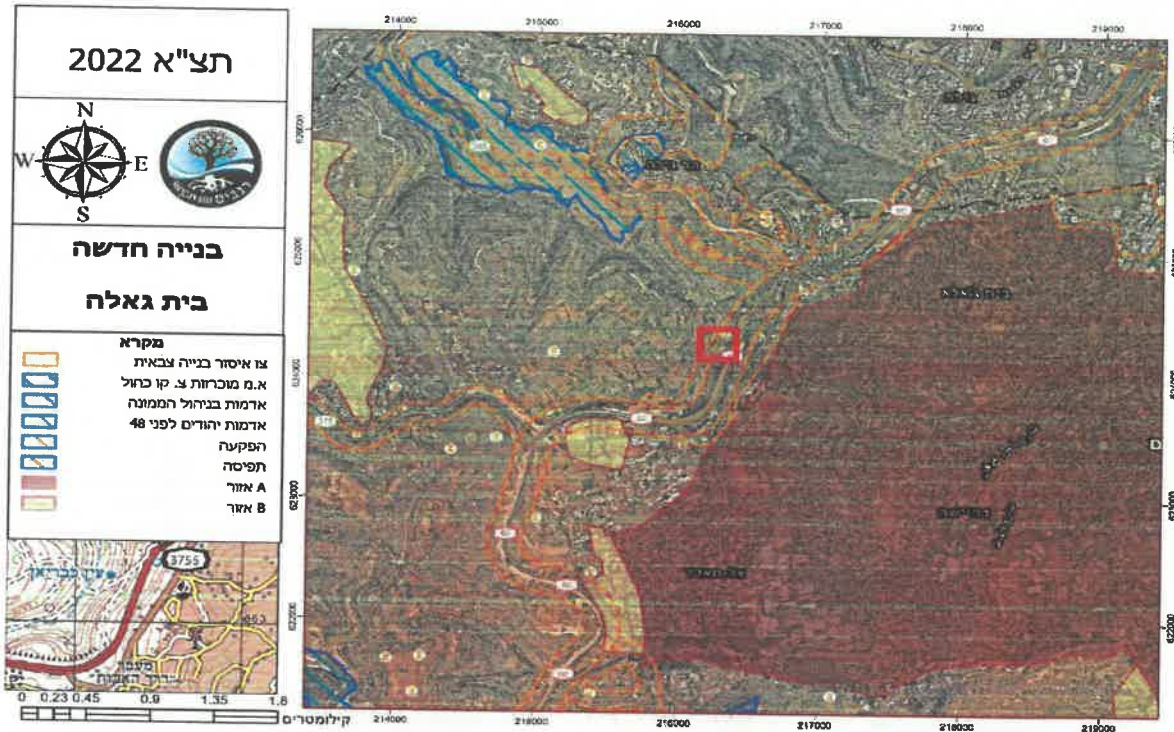
הנדון: התראה בהולכה ביותר כנגד עבודות בלתי חוקיות – בית ג'אלה

בשם מרשתנו, תנועת רגבים, ועל יסוד הוראות החוק לתיקון סדרי מנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט – 1958, הרינו מתכבדים לפנות אליכם כדלקמן:

- בסמוך לכפר בית ג'אלה שבגוש עציון, במרחק של למעלה מ-200 מטר מהבינוי בכפר, במרחק של כ-80 מטר בלבד מכביש המנהרות אשר הינו ציר התנועה המרכזי המחבר בין יישובי גוש עציון לירושלים, בתוך תחום צו איסור בניה צבאי, מבצעים עברייני בניה מהאזור עבודות להכשרת שטחים ופיתוח לקראת הקמת מקום הנחזה להיות גן אירועים, ובכלל זה הקימו מבנה, הכשירו שטח לחניה ועוד, והכל ללא היתרים ובניגוד לכל דין (להלן: "העבודות הבלתי חוקיות").
- עבודות בלתי חוקיות אלו מבוצעות בתוך שטח C הנמצא בשליטה ישראלית, אזרחית וביטחונית מלאה.
- להלן תצי"א מרחבי עם סימון מיקום ביצוע העבודות הבלתי חוקיות (ב.נ.צ. 216420/624182), וכן תמונות שצולמו במקום (ובכלל זה צילום לוחית הרישוי של רכב העברייני):

Avraham Moshe Segal, Advocate
 Yael Cinnamon, Advocate
 Avraham Guez, Advocate

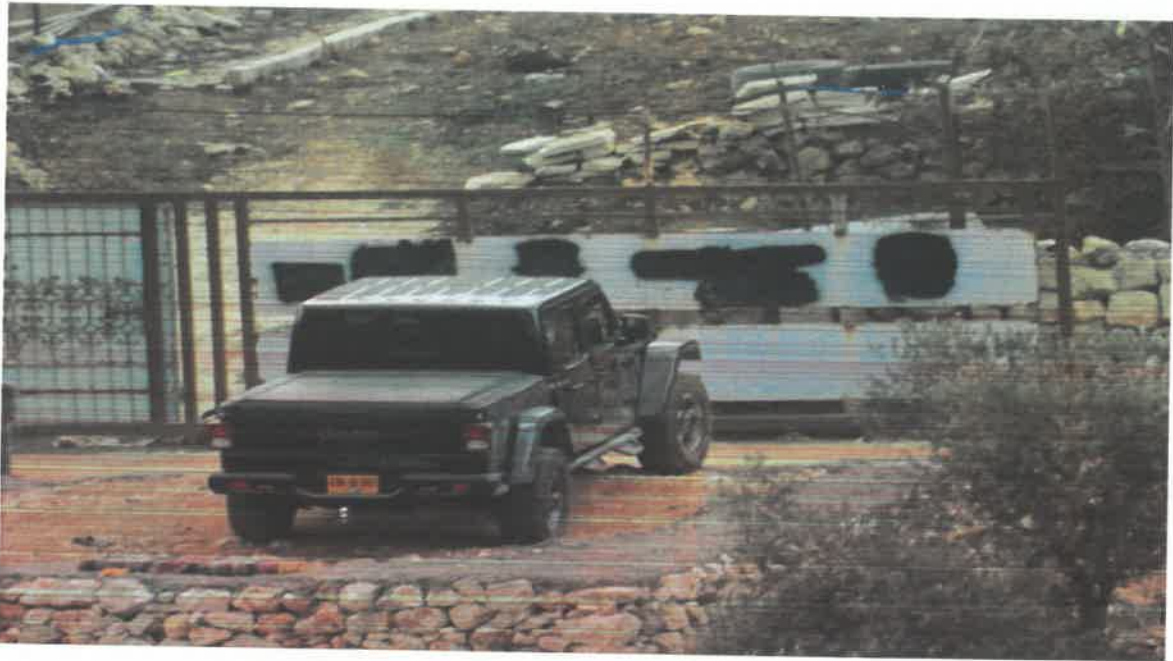
אברהם משה סגל, עורך דין
 יעל סינמון, עורכת דין
 אברהם גז, עורך דין

Avraham Moshe Segal, Advocate
Yael Cinnamon, Advocate
Avraham Guez, Advocate

אברהם משה סגל, עורך דין
יעל סינמון, עורכת דין
אברהם גז, עורך דין

4. עינינו הרואות כי עברייני הבניה מנצלים את מדיניות אי האכיפה הנוהגת על ידיכם ואלו מבצעים עבודות לחקמת גן אירועים, ללא כל היתרי בניה ובניגוד לכל דין, בצמוד ממש לכביש המנהרות אשר הינו הכביש הראשי במרחב, והכל תוך ניצול אוזלת ידן של רשויות האכיפה במקום ותוך קביעת עובדות בשטח.
5. אשר על כן, הנכם נדרשים בזאת לעשות שימוש בסמכותכם בהתאם להוראות הצו בדבר סילוק מבנים חדשים (יהודה והשומרון) (הוראת שעה) (מס' 1797), התשע"ח – 2018 (להלן: "הצו בדבר סילוק מבנים חדשים"), ולהורות בדחיפות על סילוק העבודות הבלתי חוקיות והשבת המצב בשטח לקדמותו ואו לנקיטת הליכי פיקוח ואכיפה והשבת המצב בשטח לקדמותו.
6. כמו כן, נבקשכם לפתוח בחקירה פלילית כנגד עברייני הבניה, מבצעי העבודות הבלתי חוקיות, ובכלל זה כנגד בעלי הרכב שאותר בשטח ואשר מספרו 61810302, ולהעביר לדינו באופן מידי פירוט בדבר הליכי האכיפה ככל ואלו ננקטו כבר על ידיכם ופרטי ההליכים המשפטיים התלויים ועומדים בנוגע לעבודות הבלתי חוקיות ואו כל הליך אחר, ככל ואלו קיימים וכן פרטי העבריינים ככל ואלו קיימים בידיכם.
7. לנוכח חומרת ביצוע העבודות, בין היתר לאור מיקומם בצמוד ממש לכביש המנהרות תוך יצירת מפגע ביטחוני ראשון במעלה לנוסעים בכביש, **אבקש את תגובתכם בתוך 7 ימים**, בטרם תאלץ מרשתנו לפנות להליכים משפטיים.

בכבוד רב,

אבי סגל ויעל סינמון, עו"ד
יח' סינמון

העק: מר שלמה נאמן, יו"ר מועצה אזורית גוש עציון, במייל: lishka@gush-etzion.org.il

נספח ב'

פניית העותרת מיום 2.3.2023

נספח ב'

פניית העותרת מיום 2.3.2023

Avraham Moshe Segal, Advocate
Yael Cinnamon, Advocate
Avraham Guez, Advocate

אברהם משה סגל, עורך דין
יעל סינמון, עורכת דין
אברהם גז, עורך דין

ירושלים, ט' אדר תשפ"ג, 2 במרץ 2023

לכבוד
תא"ל פארס עטילה
ראש המנהל האזרחי
במייל: mnz@mgar.co.il

לכבוד
מר יואב גלנט
שר הביטחון
בפקס: 0733233300

לכבוד
משטרת ישראל – מחוז ש"י
בפקס - 02-5424140

לכבוד
מר מרקו בן שבת
מנהל יחידת הפיקוח
בפקס: 02-9977344

נכבדיי,

הנדון: התראה בהולה ביותר כנגד עבודות בלתי חוקיות – בית ג'אלה

סימוכין מכתבנו מיום 1.2.23

בשם מרשתנו, תנועת רגבים, ועל יסוד הוראות החוק לתיקון סדרי מנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט – 1958, הרינו מתכבדים לפנות אליכם כדלקמן:

- ביום 1.2.2023 פנתה אליכם מרשתנו בהתאם להוראות חוק ההנמקות, בדרישה כי תפעלו מכח סמכותכם לפי הוראות הצו בדבר סילוק מבנים חדשים (יהודה והשומרון) (הוראת שעה) (מס' 1797), התשע"ח – 2018 (להלן: "הצו בדבר סילוק מבנים חדשים"), ותורו בדחיפות על סילוק עבודות להכשרת שטחים ופיתוח (ובכלל זה מבנה שהוקם ושטח חניה שהוכשר) לקראת הקמת מקום הנחזה להיות גן אירועים, ללא היתר ובניגוד לכל דין, סמוך לכפר בית ג'אלה שבגוש עציון, במרחק של למעלה מ-200 מטר מהבינוי בכפר, **במרחק של כ-80 מטר בלבד מכביש המנהרות** אשר הינו ציר התנועה המרכזי המחבר בין יישובי גוש עציון לירושלים, בתוך תחום צו איסור בניה צבאי (להלן: "העבודות הבלתי חוקיות").
- עד מועד זה, לא רק שלא נתקבל כל מענה מטעמכם, אלא שעברייני הבניה ממשיכים במלאכת ביצוע העבודות הבלתי חוקיות באין כל מפריע מצד רשויות האכיפה, ואלו נמצאות לקראת סיום ולקראת פתיחת גן האירועים לציבור הרחב.**
- להלן תמונה שצולמה במקום בימים האחרונים המתעדת את התקדמות ביצוע העבודות הבלתי חוקיות:

Avraham Moshe Segal, Advocate
Yael Cinnamon, Advocate
Avraham Guez, Advocate

אברהם משה סגל, עורך דין
יעל סינמון, עורכת דין
אברהם גז, עורך דין

- 4. יצוין ויודגש, כי מיקום ביצוע העבודות הבלתי חוקיות להקמת גן האירועים אשר ישמש את הציבור הרחב, במרחק של כ-80 מטר בלבד מכביש המנהרות, על כל הנובע והמשתמע מכך ביטחונית ובטיחותית כלפי עשרות אלפי הנוסעים בכביש זה מידי יום ביומו, מחייבת את התערבות הרשויות וסילוק העבודות לאלתר.
- 5. אשר על כן, הנכם שבים ונדרשים בזאת לעשות שימוש בסמכותכם בהתאם להוראות הצו בדבר סילוק מבנים חדשים (יהודה והשומרון) (הוראת שעה) (מס' 1797), התשע"ח – 2018 (להלן: "הצו בדבר סילוק מבנים חדשים"), ולהורות בדחיפות על סילוק העבודות הבלתי חוקיות והשבת המצב בשטח לקדמותו ו/או לנקיטת הליכי פיקוח ואכיפה והשבת המצב בשטח לקדמותו.
- 6. כמו כן, נבקשכם לפתוח בחקירה פלילית כנגד עברייני הבניה, מבצעי העבודות הבלתי חוקיות, ובכלל זה כנגד בעלי הרכב שאותר בשטח ואשר מספרו 61810302, ולהעביר לידינו באופן מידי פירוט בדבר הליכי האכיפה ככל ואלו ננקטו כבר על ידיכם ופרטי ההליכים המשפטיים התלויים ועומדים בנוגע לעבודות הבלתי חוקיות ו/או כל הליך אחר, ככל ואלו קיימים וכן פרטי העבריינים ככל ואלו קיימים בידיכם.
- 7. לנוכח חומרת ביצוע העבודות, בין היתר לאור מיקומם בצמוד ממש לכביש המנהרות תוך יצירת מפגע ביטחוני ראשון במעלה לנוסעים בכביש ולאור המועדים הקצובים בצו בדבר סילוק מבנים חדשים לשם הוצאת ומימוש צווים מכוחו, **אבקש את תגובתכם בתוך 7 ימים**, בטרם תאלץ מרשתנו לפנות להליכים משפטיים.

בכבוד רב,

אבי סגל יעל סינמון, עו"ד
י.א. ס' 101.

העתק: מר שלמה נאמן, יו"ר מועצה אזורית גוש עציון, במייל: lishka@gush-etzion.org.il
אלי"ם איתי מתק, מח"ט עציון.

נספח ג'

מסמך מדיניות אכיפת צו 1797

נספח ג'

מסמך מדיניות אכיפת צו 1797

לישראל	ההגנה	צבא
איו"ש	האזרחי	המנהל
תשתית		תחום
02-9977752		טל':
אכיפה ומגור פלסי		תיק:
EVEN57-01-13035		סימוכין:
תשי"פ	אלול	י'
2020	אוגוסט	30

מדיניות רשויות האזור ביישום הצו בדבר סילוק מבנים חדשים

1. הצו בדבר סילוק מבנים חדשים (יהודה והשומרון) (הוראת שעה) (מס' 1797), התשע"ח-2018, שנחתם ביום 17 באפריל 2018 (להלן: "הצו"), משמש כלי אכיפה בידי רשויות האזור לצורך התמודדות בדרך יעילה ומהירה אל מול התופעה הנרחבת של בניה בלתי חוקית ברחבי יהודה ושומרון.
  2. מדיניות האכיפה בהתאם לצו, תיעשה בהתאם לתבחינים הבאים:
    - א. מבנים המצויים בשטחי אש;
    - ב. מבנים בקרבה לצירי תנועה ראשיים, מתקנים ביטחוניים או תשתיות אסטרטגיות;
    - ג. מבנים שהוקמו בשמורות טבע או באתרים ארכאולוגיים;
    - ד. מבנים שהוקמו בתחומי צוים ביטחוניים או במקרים בהם יש למבנים השפעה משמעותית על הביטחון, הסדר ציבורי והבטיחות;
    - ה. בניה ישראלית חדשה על קרקע פרטית פלסטינית או בניה פלסטינית חדשה על קרקע פרטית ישראלית;
    - ו. בינוי שבוצעו לגביו ניסיונות לסיכול מימוש פעולות אכיפה מסוימות;
    - ז. הקמה חוזרת של בינוי שנהרס בעבר;
    - ח. מתקנים בעלי אופי של פגיעה בתשתיות או פגיעה סביבתית;
    - ט. הקמת נקודות בניה חדשות. ככלל במרחק של 200 מטרים מהבינוי הקיים, אך כל מקרה ייבחן לגופו בראי תכלית הצו והמדיניות.
  3. מדיניות זו תיבחן מעת לעת בהתאם לנסיבות.

נספח ד'

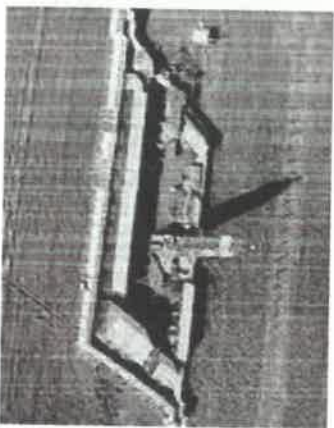
דוח משרד המודיעין (המותר בפרסום)

נספח ד'

דוח משרד המודיעין (המותר בפרסום)

המערכה הפלסטינית על שטחי C – עיצוב מצגות ביטחוניות בשטח, תיאור ומשמעות

"החלטנו לנקוט זיומה, לזרז את סוף הכיבוש באמצעות עבודה קשה ולקבוע עובדות בשטח, חלופות בקנה אחד עם חתופים שהקמת מדינה אינה דבר שניתן להתעלם ממנו...".
ראש הממשלה הפלסטיני סלאם פיאצי, 2009

"כיבוש ארץ... אינו בא על ידי הכתרת זכויות פוליטיות ותרבות דמוקרטיות, אלא על ידי עבודה ישוּבית ממושכת, השתרשות והתערות בקרקע...".
דוד בן גוריון, 1915

3.....	תקציר מנהלים
7.....	פרק א' - מבוא
7.....	כללי
8.....	אודות המחקר
9.....	פרק ב' - מזה שטח C
10.....	מסגרת הסכנות-משפטית
12.....	שטח C מאפיינים בסיסיים
13.....	תמונת מצב סטטוטורית
16.....	חיבטים תכנוניים
18.....	פרק ג' - התכנון "לחשתלטות על שטחי C"
18.....	מהלכי השתלטות חד צדדית – מתפיסה למעשה
20.....	רשימת כמובילי המערכה
24.....	תכנון אסטרטגי של המערכת
27.....	פרק ד' – חדרמות גורמים זרים למאץ "השתלטות על שטחי C"
27.....	סיוע זר – דקע
28.....	סיוע זר כמאץ משמעותי בתהליכי ההשתלטות
34.....	פרק ה' – עקברי המאמצים לקידום ההשתלטות
34.....	המערכה לקביעת עובדות סטטוטוריות בשטח
36.....	המערכה התכנונית
37.....	המערכה המשפטית
40.....	בנות בשטח
45.....	פגיעה בערכי טבע נוף ומורשת
47.....	פרק ו' – עקברי המאמצים לקידום ההשתלטות
47.....	העיון המשותף מהפעילות הפלסטינית לעיצוב פני השטח
48.....	החישגים הפלסטיניים עד כה
.....	פרק ז' – סיכום והמלצות
51.....	51..

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

53..... עיקרי התוכנית המומלצת.....

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

תקציר מנתחים

שטחי C הינם תוצר של הסכמי אוסלו¹ (1995, 1993) ובהמשך חסכם (ואי (1998) כפתרון ביניים עד להגעה לתוך המשל שנים) להסכם קיבוע כאשר שטחים אלו הם תחת שליטה אורחית וביטחונות של מדינת ישראל שמכוונות תחננו, הבניה והאכיפה האורחית בשטחי C נתונים למדינת ישראל והיא מממשת אותם באמצעות המנהל האזרחי. יצוין כי לפי הגישה המשפטית הישראלית, שטחי יחוייש וכלל ושטחי C בפרט הינם "שטחים שנויים במחלוקת" (Disputed), חרף זאת ישראל הרחיבה על יחוייש באופן וולטרירי תוקפה של אמנת גינבה הרביעית (והרלוונטיות לשטחים שתפסו בתפיסה לוחמתית) דבר המקרין על מעמדן המשפטי. הרשי"פ מצידה הכריזה על הקפאת הסכמי אוסלו.

היקף שטחי C הוא כ-3641 קמ"ר (כ-62% משטח יחוייש), מתוכם כ-57 קמ"ר כבר נוצלו לבניה עבור 476 אלף תושבים יהודיים הנפסים על כ-150 נקודות ישוב. הבניה הערבית תופסת כ-80 קמ"ר עבור 0.23 - 0.29 מיליון תושבים ערביים (כ-27 אלף מתוכם בדואים), הנפסים על כ-532 נקודות התחייבות, כולל כ-180 ישובים שכל שטחם הינו בשטחי C. הבניה הערבית כוללת כ-60 אלף מבנים, (מתוכם כ-40 אלף חוקמו בעשור האחרון) וכ-910 קמ"ר מתשטח מעובדים בניגוד חקלאי, עוד כ-223 קמ"ר הן שמורות טבע וכ-869 קמ"ר שטחי אש. אדמות מדינה/מסקר מחוויים כ-60% מחקרקע וכ-27% נוספים נמצאים בשימוש צבאי. מבחינת רישום המקרקעין רק כ-15% מכלל שטחי C הוסדר ולפי הערכות שונות, ניתן לאפשר התפתחות הבניה החוקית בכ-30% משטחי C בלבד.

מאז רישום אוסלו ביחוייש והולקת השטח מבוטעות פעולות עויי פלסטיניים להפיסת שטחים באזורי C. החל מ-2009 (הכניית פאצא) מאמצים אלו קיבלו הכוונה מרכזית של הרשות (2009) לכינון המדינה "סלמטיה" עויי קביעה חד-צדדית של העובדות בשטח ולנוכח הכרת רשי"פ באי יכולתה לקדם הפתרון מדיני לפי תנאיה. מ-2015 נעשים חללי במסגרת תכנית מרכזית של הרשות הפלסטינית המכונה "הפער" על שטחי C. במסגרת "המערכה", חשתלטות הפלסטינית על שטחי C מאורגנת, מתוכננת, ממומנת ומכוונת על ידי הרשי"פ להשגת היעד הלאומי הפלסטיני של מירב שטחי יחוייש ברבונות פלסטינית. העשירה הפלסטינית מנוחלת על פי שורה של תוכניות אב מפורטות משוכרונות ופתוממות ביז כל משרדי המשלה, רשויות מקומיות, גופי ביצוע ייעודיים, ארגוני בטחון, עמותות, קרנות, תוך קיום מנינון תיאום ופיקוח הדוק בניצוחו של מטה דוחי"מ הפלסטיני.

התכנית נחנית מתמכה זרה המנולמת בחלטה האירופית (2012) כי עליהם לפעול בשטחי C לא רק מטעמים הומניטריים או כלכליים כבעבר (תוך שרן נזחרות שלא לפגוע בהסכמי אוסלו), אלא גם בהגיון מעצב לקידום מדיניות לקראת הסדר המדיני וכמענה לצעדי ישראל לקרחת התחלתיות.

בלמים

חזיון ניתן בהחלטה מוע"ש 2334, דצמבר 2016. המגזריה את ההתנהלויות כלא חוקיות, מהות הפרה בוטח של המשפט הביטולי וכמשליל להשאג שלום בר-קיימא על בסיס פתרון שתי המדינות.

מאמצי הסיוע הזר בסגורת הפערכה כוללים: תמיכה מדינית, סיוע תקשורתי (הסברתי, מערכה המשפטית, רגנה לקידום תוכניות מותר, קידום מיזמים נכונים ציבורית, תשתיות, תעסוקת, חינד והקלארתי, השלמת רישום וארון הקרקעות מטעם הרשות, ותמיכה בקרקעות (לכבות המדינות). להערכתנו, המימון הזר לתוכניות השונות מגיע לכ-50 מיליארד יור. מדובר במאמץ מאורגן ומסועף לו שותפות ממשלתית זרות (הולנד, דנמרק, שוודיה, צרפת, שווייץ, בריטניה, בלגיה, גרמניה, תורכיה, קטאר, ירדן), שורה של סוכנויות סיוע בינולי, ארגונים כלכליים כגון WB, גופי UN והאגודה האירופי, וכן, בתרומה נפרדים, גם שורה של ארגונים ערבים ואסלאמיים. הרשי"פ עצמה מחברת ישירות בין רשויות המקומיות לגופים הזרים, לקידום פרויקטים שזכו לעידוד.

עד כה, רשמה הפערכה הפלסטינית שורה של הצלחות לא מבוטלות. פרויקט רישום הקרקעות הפלסטיני, הכולל 100% משטחי יו"ש ומחווה אלטרטיבה לרישום הקרקעות הישראלית, בישה נכון לסוף 2019, כ-45% מכל החלקות בשטח של כ-940 קמ"ר. מאמצי הלימה המשפטית המבוטלים למינעו הרלויות על ידי עיכוב ביצוע צוים לגבי כ-4000 מבנים. הצליח למנוע הריסתם של כ-98% מהבניה הבלתי חוקית הפרטית וכ-94% מהבניה הציבורית, בנוסף מנשכים תחליפי "החלפה" של 113 ישובים בלתי חוקיים. בהוראת טעיא תורכיה, אדואן, הועבר לידי הרשי"פ עותק מארכיון הקושאן, כי"שקי" משפטי בענין על הזכויות הקנייניות של המדינה. מערכת התכנון הישראלית הוצפה בכ-118 תכניות בניין ערים עבור כ-125 כפרים (כ-75 קמ"ר), בהם מתגוררים כ-260 אלף איש.

בשטח, בשנים האחרונות, גדלה הבניה הבלתי חוקית הפרטית הפלסטינית בשטחי C וב-1500, וכן הוקמו מעל 1000 מבני צבור (כ-80 פרויקטים שונים לבניה ציבורית נמצאים בשלבי קידום) ונפרו מעל 1000 קיימא של צירים חדשים עוד יזוכר כי במקביל, מקודמים שורה של פרויקטים בתחום התשתיות (מים וחשמל). בתחום ההשתלטות והקלארתי, המאפשרת תפיסה של שטח גדול במיוחד (וגיל כן החלק המשפטי) ביותר מהפרוייקטים הפלסטיניים מתוכננים בתחום זה, השתלטו הפלסטינים, במהלך החמש האחרון על מספר מאות קמ"ר. יצוין, כי הפעילות זו כללה גם געירה בעירי נוף (בניה משמורת, מחצבת בלתי חוקית, זחום והשלכת פסולת), פגיעה באתרי עתיקות (יש כ 10 אלף אתרי עתיקות ביו"ש) ותביעה להפיכה של חלקם לאזורים מוסלמים.

הפעילות הפלסטינית מעצבת מחדש את פני השטח לקראת הסדר עתיד. כבר היום יצרה הפעילות הפלסטינית אילץ משמעותי על חופי החנועה בצירים האשיים במרחב, תוך הפיכת "סדרון התנועה" מערך אוסל ל"יתביים" נשלטים ומאומים תעשיים לפגוע בביטחון ובתחישת הביטחון

בלמים

בתנועה מבקטעונים בצירים הכלטיים הבאים: ציר 60 (ציר גב החז), תוצה יהודה, תוצה שומרון וציר 90 (ציר הבקעה). הפעילות הפלסטינית מבניה בידוד של נקודות התישבות שאינן חלק מגושי התישבות כמו: אלון מורה, בראיה מדינית, מעצבת הפעילות הפלסטינית את הגבול החסדרי העתידי על ידי חיבור בין חלקי יח"ש ובינם לורשלים, ושינוי המצב במרחב החתר.

המפלגות לנכח תוצאות בשטח של המערכה הפלסטינית, נראה כי המערכת הישראלית בתצורת הפעלה התוכנית מתקשה ליישם את התחית הדרג המדיני לפעול לקפאת המצב, באופן המשמר את חופש הפעולה המדיני לקראת אפשרות חסדרי, וספק עם תוכל לעמוד בעד זה תוך שימוש בכלים חקיימיים גם בעתיד.

אנו ממליצים כי מתקף אחליותה על שטחי C ישראל תזוים ותקדם מערכה נגדית עבור עיצוב מרחב זה הכולל "שתי רגליים", זאת, כמשקל נגד לזו הפלסטינית ולחזיון חטיעונים של ישראל בתחד עתיד:

- הראשונה "רגל הגנתית" שתפעל לסיכול ומניעה יזומים של מחלכי המערכה היריבה על ידי חלוק אכיפה, מימוש צעדים אקטיביים "להשבת המצב לקדמותו" היכן שניתן חוקית. הסיכול והמניעה יתבצע בכלל המימדים וכללו חתי מערכות: מערכה משפטית, מערכה תכנית, מערכה מדינית בינולי, מערכה הסברתית וסיכול מימון (פרטו ופדינג). במסגרת זו אנו ממליצים כי מדינת ישראל תוביל קמפיין הסברתי המכוון הן כלפי התרומות המערביות והן כלפי האוכלוסייה המקומית המפרה את החוק. בנוסף, אנו ממליצים כי ישראל תפעל בכלים מודיעיניים לסיכול כספים, חשיפה וכ"י, בנסף, נדרשות בסגורת המערכה חיוני יכולות האכיפה, תוך מתן לגופים הולונוטיים סמכויות ומשאבים ובכלל זה חזיון גופי מנהלתי, פסק"ד, משטרת ש"י, מערכי הפיקוח של משרדי החקלאות התשתיות והסניבה, מערך הייעוץ המשפטי ומערך סירים-מתגבים. אנו ממליצים כי מוחלף זה יכלול גם הקצאת משאבים רלוונטיים לבונה ויישום בשטח של מענה טכנולוגי מתקדם לצרכי המערכה/אכיפה.

2. "הרגל השנייה" היא עיצובית-הקפית ודרשת קביעת מרחבי אינטרסים של ישראל בי"ש בקונצנווס, בהם על ישראל לפעול לפיתוח השטח ולחזוק האחיה הישראלית בו מחד ובו זמנית תכנית אב לפיתוח עבור הפלסטינים בשטחי C. עבור מרחבים אלו יש לגבש תכנית פיתוח ארוך טווח בשטחי C לפי סדר עדיפות פנימי של האזורים השונים ובראית חסדרי עתידים. בתוך כך, יצוין כי "הסכמי אברהם" תהוו תשתית לחיבורים כלכליים בין ישראל למדינות המפרץ דרך ירדן. פיתוח בקעת הירדן כישער מרחי" לחיבור כלכלי של ישראל והרשות הפלסטינית למרח

בלמים

הערב יכול לשרת האינטרסים של הצדדים השונים וללגיטימציה של תכניות פיתוח אלו. תכנית זו גם תכלול מאמץ הומניטרי/מורקס החיים ע"י הסדרה מחדש של המרחק באמצעות תכנון פריסה של מערכת צירים חדשה ובזמנה להסדרה שיעצב את השטח אחרי הסכמי אוסלו). בראיה עיצובית זו יש לכלול גם מעקב ופעילות למול פעילויות בשטחי B, בדגש לאלו השמוכות לשטחי C, בעלות פוטנציאל השפעה ביטחונית עתידית על שטחי C.

במסגרת המאמצים הי"ל מומלץ לשלב בעשייה נופי חברה אורחית וארגונים פרטיים, מומד כוונה כי ייטלו חלק בעיצוב המרחב, באופן חוקי, תוך תודרת גבולות גזרה ברורים ולאור פעיני פעולה מסונכרנים שהתוודרו על ידי המדינה.

על מנת לאפשר זאת נכון בראייתנו: להעניק למערכת מעמד במסגרת החלטות הממשלה, לקיים צוות בין משרדי ונוף מטה ייעודי בעל סמכויות נרחבות להובלת המערכה ולסמן עבודה תכציב יעודי. עוד נדרש להטיל על אחד מארגוני המודיעין אחריות לספק מודיעין נדרש עבור גיבוש תוכניות אסטרטגיות. מוק התרעה, סיכול, גזיעת ערוצי מניעון, הפללה ומניעה במערכה התודעתית.

בלמים

פרק א'- מבוא
כללי

1. "המערכה על שטחי C" המנוהלת ע"י הפלסטינים לתפיסת שטחים במרחבים אלו אינה תפיסה חדשה כלל ועיקר. מוזכר בתהליך שראשיתו באופן ספורדי ומינוני (לאחר חלוקת השטח במימוש הסכמי "אוסלו ב' - 1996) בהמשך מזה יותר מעשור (חל מ-2009) באופן ממוסד בהכוונה של הרשות הפלסטינית. מאז 2015, מתנהל בשטחי רח"ש תהליך ביתר שאת ובחיקוי נרחב כמאמץ מרכזי, בתכנון, בשיתוף ובגיבוי גורמים בינ"ל, כאשר במסגרתו מקודמים בשטחי C מיוזמי בנייה למגורים ובנייה ציבורית, הקמת תשתיות, פריצת צירים, ופיתוח חקלאי עבור האוכלוסייה הערבית. יודגש כי מהלכים אלו מקודמים באופן תוהו את החוק הישראלי כחלק מעיצוב בפועל של גבולותיה של מדינת פלסטין העתידית, באמצעות קביעת עובדות בשטח.

2. לאורך שנים שיקפו ארגוני מודיעין, נופי משתב"ט, עמותות ציבוריות וכלי תקשורת את תמונת הסוצי התפתחת בשורה של דו"חות שאף זכו לתשומת לב והתייחסות של הממשלה. במסגרת זו התקיים 29 יולי 2019 דיון בקבינט המדיני-ביטחוני בנושא, בעקבותיו נתנה דירקטיבה בדבר חשיבות השמירה על שטחי C בראייה לאומית כוללת. במדך כד, הודגשה החשיבות של המשיך מיומוש של תכניות סדרורה לאכיפה. מתאם פעולות הממשלה בשטחים קיבל אחריות על התנשא, ומונה פוריוקטור-לביצוע מיופי, עריכת חסוקר, חגנה לקבינט של ערכוני סטטוס עיזמים, תצפת אתגר התכנון והאכיפה הקיימים ומשמעותיותהם. תנושא אף זוכה לפיקוח פרלמנטרי חדוק, במסגרתו קיימה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת דיונים (יוני 20, אוגוסט 20) שעסקו בנושא, והקמה ועדת משה מיוחדת לסוגיית המאבק על שטחי C (בראשה ח"כ ניצן סער) ואף מינתה (נובמבר 20) יועץ מיוחד לנושא מטעמה.

3. בעקבות החלטות הקבינט, גיבשו המנהל האזרחי ופקמ"י תכנית להתמודדות עם האתגר שבלבה כינון מנגנון מודיעיני-מבצעי למיפוי ואחזקה שוטפת בתמונת ההשתלטות המתפתחת, שגורת הערכות מצב שוטפות ומת מוענה אכיפת. זאת, בהתאם לסדר עדיפות שנקבע על ידי שר הביטחון ככלל: תעדוף עליון למרחב עוטף ירושלים, דרום הר חברון ומעלה אוזנים. אכיפה בשטחי אש באופן הנדרש למטרות ביטחוניות ולאומיות. בעדיפות נמוכה יותר אכיפה בבעת הירדן ולאור עורקי חיים מרכזיים, קבוצת האכיפה האחרונה כללה מניעת השתלטות על "אזמות מודיעין".

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

4. המסמך הנוכחי נועד לתכלול בין תמונה מודיעינית-מבצעית כפי שמשקפת מדיניות מסוימת לבין תמונת הנהגותיו בשטח כפי שהן משתקפות בדו"חות של הגופים הצבאיים העוסקים בעניין ולהמליץ על כוונת התמודדות.

אודות המחקר

5. מטרת המחקר - הצגה בפני הקבינט של תמונת מודיעין הנוגעת למתכננים הפלסטינים "להשתלטות על שטחי C", תיאור תכנית, מאמצים, שיטות פעולה ובחינת סטטוס מימושה של תוכניות אלו בשטח, זיהוי מנוגות וגיבוש תחזית באשר לתמורות שתידרנה. זאת לשם בחינת השלכות אפשריות של המחלף והצגה של התמלכות הראשיות להמשך התמודדות עם האיום.

6. חטיבות מודיעולוגיות – נכון לדגיש כי במסגרת כתגבת מסמך זה אין כוונה לתכלול תמונת מצב רחבה על הנושאה בשטחי C מתוך ניסיון לאון בין הפרות הדדיות של האוכלוסיות בשטח C הערבית מול זו היהודית. שכן, כל תיאור מסוג זה יהיה פרשני, נטוע עמוק בשורש של מחלוקות משפטיות מהותיות ולקוח בנקיטת עמדה פוליטית. על כן, בכוונתנו להתמקד בהצגת תמונת מודיעין שתתאר באופן מקצועי את המאפיין המסדי הסדיר של המערכת הירבית לשינוי המציאות הביטחונית והאזרחית בשטחי C, באופן החותר תחת סמכויות המדינה ותחת המחויבויות אותן נטלה על עצמה הרשי"ם במסגרת הסכמים בינ"ל.

7. מקורות המידע - מברחה מודיעולוגית המסמך מאגד ידע רב ומגוון אודות התופעה, כפי שהיא משתקף בדו"חות ונסחמים המוגשים לנופי הממשלה ע"י גורמי המודיעין וככל העולה מתפרסמים תלויים בכלי תקשורת או מנופי חברת אזוריות. כך :

1. החלק העיוני של המסמך מתבסס על :

- 1) תומרי מודיעין פקמי"ז - פרסום מכתין בין חומרים בלתי מסווגים תכללים בכל גרסאותיו לבין חומרים מודיעיניים רגישים תכללים בגרסה המסווגת של המסמך בלבד.
- 2) חומרים שפורסמו על ידי משהבי"טהמנהל האזרחי, הכנסת, מפקד המדינה וגופים ממשלתיים אחרים : למ"ם, מנהל מקרקעין ומיפוי ישראל.

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

3) דו"חות מטעם: הרשות הפלסטינית/משרד התכנון האסטרטגי, הלשכה הפלסטינית לסטטיסטיקה (PCBS), המשרד לעניינים מקומיים, ועדות הבהרה החקלאיות (UAW/C)

4) זוחות שמקורן בגופים זרים הפועלים במרחב: UN, World Bank, EU, OCHA, UN-Habitat

5) דו"חות ופרסומים של ארגוני חברה אזרחית בישראל המציגים היבטים שונים של המערכה ובכלל זה: "ירגבים", "יעל דר", "יש כאן", "שומרים על הנצח", "מועצת יש"ע", "שילום עכשיו", "מחסום ורטי", "עמק שורה", "אם תרצו" ואחרים.

2. לשם יצירת תמונת מצב עדכנית ואמינה של הנושאה בשטח נעשה שימוש בשכבות מידע גיאוגרפיות ונתוני פענח :

- 1) חומרים שהתקבלו משהבי"טהמנהל" (מודיעין פקמי"ז) (גרסה המשווית).
  - 2) תשתיות פענח שהועמדו לשימוש המשרד על ידי גופים צבאיים ועמותות פרטיות מבוססות צילום "אופק" עדיון,
  - 3) שכבות שהתקבלו מפי"ם.
8. נייר זה מופץ בשתי גרסאות – האחת בסיווג סודי, שכוללת מידע מודיעיני ומבצעי מסווג, והשנייה - הכלית מבוססת איסוף ממקורות גלויים ורשמיים בלבד.

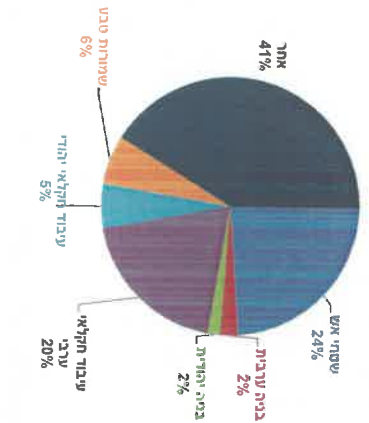

האזרחות בשטחי C נתונים למדינת ישראל באופן בלעדי והיא ממומשת סמכות זו באמצעות המנהל האזרחי.

12. כיום, מבחינה הסכמית-פורמלית, עצם חלוקת יחייש לשטחי A,B,C נתונה במחלוקת משפטית, כאשר ברקע הכרזה של הווי"ר ממורד עבאס על הקפאת הסכמי אוסלו והחלטת ממשלת הישיב (אוגוסט 2019) על ביטול החלוקה תוך נטילה עצמית ליד הישות של כלל הסמכויות האזרחיות במרוב זה. מחלל זה מצטרף לשורה ארוכה של טענות הישיב בדבר הפרת שיטיות של החסכ, שממילא נועד לתקופת בנייה קצובה ומשולם לא תוארך. לטענת הפלסטינים ההפרת הישראליות, כגון אי כיבוד החסכ בדבר שטחי A (מאז מבצע 'חומת מגור'), והפרת לדידם, של בניה ישראלית בשטחי B, מורקנים את החסכ מתוקף ממילא.

שטח C מאפיינים בסיסיים

התפלגות יעודי קרקע בשטחי C

13. מאפייני הקרקע וייעוד - גודלם של שטחי C הוא כ 3641 קמ"ר, מתוכם כ-80 קמ"ר כבר נוצלו לצורכי בניה ערבית (בשטחי קרוב ל 60 אלף מבנים). קיימים מספר אומנים לחיך הקרקע החקלאית המעובדת, אך בממוצע מדובר על שטחים חקלאיים הנפרסים על כ- 910 קמ"ר⁴. באשר לבניה היהודית, זו תופסת כ-57 קמ"ר, שמוררות טבע מהוות כ-223 קמ"ר, נחם קרקע נוסף של כ-869 קמ"ר מוקצה לשטחי אש.

14. דמורפיה –דבר התנונים הדמוגרפיים הנוגעים לשטחי יחייש שוררת אי בהירות המתעצמת בגל המחלוקת הפוליטית. ישראל נמנעת מלערוך בשטח זה מפקד אוכלוסין סדור⁵, אך אינה

⁴ עי פי נתונים המובאים בדוח שטחי C של ISS, המובאים הערכת חלקי חקלאיות היהודית מתבססת על דו"ח של: World Bank Area C and the Future of the Palestinian Economy
⁵ המפקד הכולל האחרון של האוכלוסייה היהודית והערבית נערך ב-1967. ערכה הלכה המרבית לסטטיסטיקה הפלסטינית מפקד אוכלוסין משלה ששראה לא הכירה בתוצאותיה.

מכירה בממצאים המתורגמים על ידי PCBS. ברקע שורה של אי הסכמות ודעות סבב סמכויות והמתולדותוגיה של הספירה כמו גם הטלת ספק באמנות הממצאים.

1. אוכלוסיה ערבית - המספר המוערך הלא-מדויק של התושבים הערבים בשטחי C נאמד בטווח בין 0.23 לפי אומדן מקל של מערכת הבטיחות) ל-0.297 מיליון נשואות, (לפי הערכה מתמירה של הלמים הפלסטיני). משום שגם המספר הכולל של התושבים הערבים בשטחי יחייש אינו ברור (אמון בטווח בין 1.8 ל-3.05 מיליון תושבים), מקובל להעריך כי בשטחי יחייש מתגוררים בין 10%-5% מכלל תושבי יחייש הערבים. יצוין כי לפי הערכות שונות, כ-27 אלף מתושבי הישיב בשטחי C הינם בדואים. קצב גידול האוכלוסיה מוערך בכ-2.5% שנתי בממוצע. אוכלוסיה זו מתגוררת כ-532 קהודות התיישבות, כולל כ-180 ישובים שכל שטחם רק בשטח C (כ-25 עיירות גדולות נחסות).

2. אוכלוסיה יהודית⁶ - באשר לאוכלוסיה היהודית המתגוררת בכ-150 ישובים בשטחי C, קיימים אומנים מדויקים למדי: מדובר בכ-476 אלף תושבים⁷ (מספר זה מתווה כ-7% מסיבי תושבי היהודים של מדינת ישראל)⁸, עם קצב גידול שנתי של 4.8%⁹. המתגוררים בכ-250 קהודות ישוב מתוכן 110 ישובים ישראלים מוכרים, בהם 4 ערים, 6 מועצות אזרחיות, 13 מועצות מוקמות, ונעד מוניציפלי קריית ארבע.

תמונת מצב סטטוטורית

15. המצב המשפטי – בעניינים האזרחיים ובכלל זה ענייני תכנון, רישום, הקצאת קרקעות, אכיפה אזרחית וכי, פועלת מדינת ישראל בשטח C כאילו היה נתון לתפיסה לוחמתית. עם זאת, המחויבותיות אותו נטלה המדינה על עצמה במסגרת זו מוגדרות, לפי הגישה הישראלית כוללתוריות, שכן לפי ההגדרה הישראלית, שטחי C הינם "שטחים שנויים במחלוקת" (Disputed) שלישאאל זכות תביעת בעלות עדיפה לגביהם. ההתנה הולונטרית של ישראל על השטח את תוקפה של אמת גיבה הרביעית נפסקה ופסקה ישראלית עקבת המעלה על ס את סוגיות הזכויות הקנייניות, חפכו את העיסוק השכנו-משפטי בסטטוס רישום מקרקעין לסוגיות

⁶ Palestinian Central Bureau of Statistics
⁷ לפי תוצרת PCBS
⁸ באזור דרום חסך בתמונת מודיעינית אודות מערכת חרימה, תנונים אודות אוכלוסיה יהודית בשטחי C מובאים ליצירת תמונת שלמה בלבד.
⁹ לפי נתוני מועצת ישיב כגון לסוף 2020
¹⁰ אוכלוסית ישראל לפני לסוף 2020 (מסומן טאמדת כ-291 מיליון תושבים, מתוכם 6.870 מיליון חסך יהודים)
¹¹ נתוני מועצת ישיב כגון לסוף 2015

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מתקן

פוליטית ובניגוד לפיצי"ל ופניצי"ל, זאת מתוקף ההבנה כי סוגיות שלטון רבניות יקבעו במלידה רבה על סמך זיהוי בעלות חוקית על הקרקע.

16. בעלות על הקרקע – בשטחי C שורר מצב אי ודאות סביב שאלות רבות הנוגעות לבעלות על הקרקע כד:

1. במקרים רבים לא ברורים גבולות החלקות וזיהוי בעליהם החוקיים. ברקע - מספר קדסטרים לרישום הקרקעות בשטח יהודי רובם חלקיים, מקצתם חופפים: העותרמאני, המנוטרתי, הירדני ואף הישראלי ולאחרונה גם פלסטיני (בלתי חוקי). רישומים אלו חתבסו על מערכות חקיקת שונות, נסמכו על מודעות ומפות לא תואמות (חלק לא מפורטות ולא מודיקות) ונקטו בשיטות רישום לא אחידות. יצוין כי ישראל הפסיקה הלכה למעשה את מלאכת יצירת קדסטר חדש (1969) עת בוטל תהליך הרישום מתוקף צו המפקד הצבאי של יהודי"ש¹². לפיכך, עד כה, בכל שטח יהודי"ש הוסדרו כ-35% מהשטח¹³ בעיקר בצפון התקעה, צפון ומערב השומרון וחלקים מגוש עזיון). מבט ממוקד יותר על שטחי C מלמד כי רק 15% מכלל שטחי C הוא שטח מוסדר.

2. ישנה רמת אי ודאות בסוגיות קנייניות שונות גם לנוכח היעדר שקיפות העסקאות וקושי לאפשר עיון במסמכי הרכישה שהונחו בעקבות החוק הירדני הקובע עונש מוות בעוון מכירת קרקעות למי שאינו מתנוג הערבי (והרחבתו בהמשך על ידי השי"פ לכדי איסור מכירת קרקעות ביחודי"ש גם לערבים ישראלים). בנוסף, נכון לציון כי לגבי חלק מהקרקעות מתנהלים דיונים ממושכים בערכאות משפטיות. לנוכח כל אלו קיים קושי לזהות במדויק את המאפיינים הסטטוטוריים של הקרקעות בשטח C.

17. במצב הקיים הנהיגה המדינה בשטחי C שיטה המתלקת את השטח מבחינת בעלות לסוגים הבאים:

1. אדמות מדינה – קרקעות שרשמו במקור במרשם המקרקעין כרכוש ממשלתי בתקופת המנדט או על שמה של הממלכה הירדנית והוכרזו לאחר 1967 כאדמות בבעלות המדינה וכן קרקעות נוספות (בדרך כלל מתוך אדמות סקר) שהמדינה הכריזה עליהן כרכוש מדינה. ההכרזה הניקודתית התרחשו בשנות ה-70 וה-80. נכון ל-1992, נאמדות אדמות אלו בשטח C בכ-1200 קמ"ר¹⁴. יצוין כי קרוב ל-34% מתוך שטחי "אדמות המדינה" כבר נכללו תחת

¹² הוצא על ידי תאגיד הפאל ורד
¹³ זאת לפי נתוני פני"ל אך על פי דוח מנוינים נתונים מוכרים יותר המגיעים עד כ-30% בלבד
¹⁴ אדמות אלו מחוות חלקי הארץ מתוך אדמות מדינת ביח"ש כולה המערבית כב 1440 קמ"ר
88 / 15

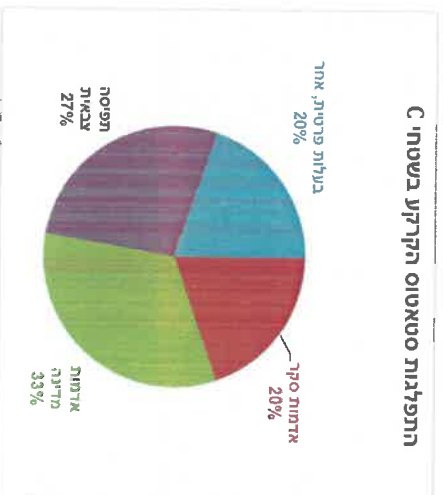
בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מתקן

שטחי השיפוט של ההתיישבות היהודית¹⁵. נתון זה כולל אומנם כ-780 קמ"ר שהוכרזו כאדמות המדינה מתוך אדמות סקר (וראה בהמשך) ואשר הכרזה לגביהם נתונה במחלוקת פרשנית משפטית (כך לפחות לדעת עמותת שתוקפת משפטית באופן שיטתי את חוקיות ההכרזה, אך הם אינם כוללים קרקעות שהוכרזו מאז 1992 שהמדינה לא חשפה את היקפם המדויק, אך לפי פרשנות משומנות היקפם עשוי להגיע עד כ-1900 קמ"ר.

2. אדמות סקר – קרקעות שיש ספק בדבר הזכויות בהן, על כן נדרשת המדינה לקדם בשטח

התפלגות סטאטוס הקרקע בשטחי C

זה "יחלכי סקר", שנועד לברור אפשרות להכריז עלילון באדמות מדינה. לפי העמדה המשפטית של המדינה, הממונה על הרכוש הממשלתי זוכה בעלות על "אדמות סקר" ואולם תהליך זה טרם הסתיים, היקף אדמות הסקר בשטחי C נאמד על כ-720 קמ"ר. יצוין שברקע ישנם כ-100 קמ"ר של שטחים שכבר נסקרו אך הכרזה עלילון באדמות מדינה מתעכבת.

3. אדמות שנתפסו לצורך צבאי – אדמות פרטיות שנתפסו בצו אלף לצרכים צבאיים ונכרתיים ודחופים (התפיסה אינה משנה את הבעלות בקרקע אלא מפקיעה באופן זמני את זכות השימוש בה עד שיעבור הצורך הביטחוני ההכרחי והדחוף). חלקן אדמות מחסון והיו בשטח C נאמד בכ-1000 קמ"ר.

4. אדמות בבעלות פרטית - פלסטינית או יהודית. חקפי שטח זה נתונים כאמור במחלוקת פוליטית ומשפטית, שכן ברוב המקרים רישומן בטאבו על שם הבעלים לא סודר. בחלק מהמקרים התברר נעשתה על ידי בתי משפט בישראל, כאשר לבעלות יהודית, זו נאמדת

¹⁵ לפי נתוני דוח בבלס
88 / 16

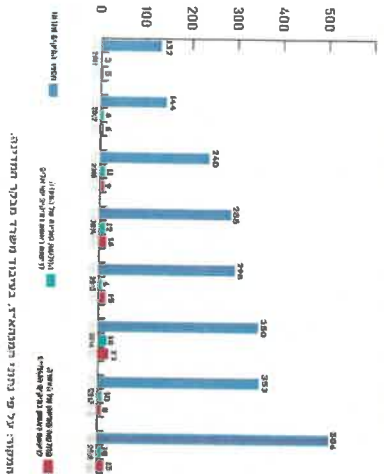

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

בחיקף של כ-30% מוחטט, כאשר אפשר שמדובר על כ-123 קמ"ר¹⁶, שנרכש לפני 1948. כאשר לבעלות העוברת בהיעדר התנזים, ניתן להעריך את היקפה בהשוואה לתזוגי רישום ברוח לקרקעות שהתזדו לפני 1967. מבין הקרקעות הללו כ-74% היו בבעלות פרטית, עם זאת נראה שבשטח C (ששברבותם שטחים פנויים והלקם הגדול שטחים שמעולם לא הוכשרו לשימוש חקלאי) רק חלקו הקטן היה מצוי ככל הנראה בבעלות פרטית.

18. סמכות רישום הקרקעות ומספר תיקים שדוננו בוועדה לרישום ראשון (2013 - 2018)

בשטח C (כשונה משטח A וב- בהם מצויה הסמכות בדי רש"פ), מוענקת על פי חוק ליועדה לרישום ראשון של נכסי דלא נידי שטחים נרשמו¹⁷. הוועדה נמצאת באחריותו של המנהל האזרחי קמ"ט מקרקעין¹⁷. ככלל, הרישום בשטח C מנוהל באופן דומה לזה שבשטח A ישראל¹⁸, אך בשונה מרישום בישראל הוא סגור לעיון הציבור. חסיון זה מעניק לכאורה הגנה טובה יותר למוכרי הקרקע הערבים. לנוכח הקשיים המתוארים, פועל תהליך הרישום בשטח C בקצב אטי למדי (ראה גוף מצ"ב).

היבטים תכנוניים

19. כבר היום הזמינות של שטחים נוספים להכנון בשטח C מוכרז מכפי שנראה והתהליך התכנוני בשטחים אלו ארוך ומורכב במיוחד. כך לפי הערכות שונות, ניתן לאפשר הפתחות הנגיה והוקרת ככ-30% משטח C בלבד שכן: כ-25% עד כ-30% נמצאים תחת שימושים צבאיים, כ-14% מן השטח מוקצים לגנים לאומיים ושמונות טבע (מתוכם 8% נמצאים בתוך שטחי אש).

16 לפי נתוני מועצת ש"ת.
17 לחי הרישום האפשרי מבוסס על הריאות חוק הודני, "חוק רישום נכסי דלא נידי שטחים נרשמו, סעיף 6 לשנת 1964", יעל זיקרון בתחומת רחיקות, כ"ג, חק"מ 9195017, תיק 9195017.
18 שיעורים מתבססים על חשופות מחקרת המודי הבריטי.
58 / 17

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

עוד כ-3.5% אינם זמינים לשימוש בשל סמיכותם לגד הפינתות. חלק ניכר מהקרקע אינו זמין להכנון בהיותו נכלל תחת שטחי הפינתות הולונטיית למספר תוכניות מאוחרות המקצות את השטח למגוון צרכים ציבוריים (למשל "תמ"א 50" לגניית כבישים המגדירה אזורים אסורים לגנייה לאורך דרכים קיימות או מתוכננות לסלילה, 70-150 מטר מכל צד של דרכים), וכן תמינת בתחום המים, מתקני ארנונה, מסילות ברזל וכו'.

20. אישור תוכניות מתאר ביח"ש מופקד בידי מועצת התכנון העליונה במנהל האזרחי, הרישונות הפולטיית והמפעטיות המצטרפות למצוקות המנהלתיות אותו תווה המנהל האזרחי, מוקשות על מלאכת התכנון הסדורה. על כן, קידום תכניות מתאר, האיטי ממילא במציאות הישראלית, מתקדם באופן איטי יותר בשטח C. כך מתוך 180 הרישומים הערביים שכל שטחים מצוי בשטח C, המנהל האזרחי הכין ואישר תוכניות ל-16 ישובים בלבד. שטח הכולל של תוכניות אלה מסתכם בכ-18 קמ"ר. מצב עניינים זה רלוונטי במידה רבה גם עבור תוכניות מתאר שותכנו¹⁹ (נכון לעיון כי ברקע לא קבלת האישורים היו במקרים רבים בעיות מקצועיות שונות שלא איפשרו את אישור התוכניות). בשורה התחתונה רק כ-1% מכלל שטחי C קיבלו מענה תכנוני לטובת האוכלוסייה הערבית. יעוץ כי פערים אלו לא יודי מענה (יש טוענים מענה חלקי), בשורה של תוכניות אישור אל ויולי 2019, ינואר 2021). עבור האוכלוסייה היהודית, קיימות אמנם תוכניות הרבה לכ-70% נוספים מהקרקע²⁰, אך הפרקטיקה התכנונית מלמדת כי הצאתן של תוכניות אלו אל הפועל תחייב להתגבר על שורה של משוכות פוליטיות ומשפטיות.

21. כ-90% משטח C בלבד נפללים כיום תחת תביעות של החתייטבות היהודית ושל מחנות צה"ל, וחשטת הנבית של החתייטבות היהודית מהווה כ-2.5%. עם זאת, קיימות טענות שבשל הגדרות מרחיבות של שטחי שיפוט ובחישוב קרקעות שנתפסו בצווי אלוף או קרקעות פרטיות, כ-63% משטח C אינם זמינים לתכנון עבור הפלסטיינים²¹. מאידך גיסא, בשיטה בה מוגבל התכנון להרחבת הנגיה היהודית, לא ניתן לקדם בניה בשטח זה גם עבור האוכלוסייה היהודית. הדבר הופך למעשה את החלקים המשמעותיים מהקרקע בשטח C "לאבן שאין לה הופכין".

19 לכך לפרט 2020 פני נתוני טבלת שליטה של השלטון המקומי בישיב.
20 על פי נתונים מתובאים בודח שטחי C של JISS.
21 לפי נתוני דוח בלמים.
58 / 18

בלמים

פרק 1 - התכנייות "להשתלטות על שטח C"
מהלכי השתלטות חד צדדית – מתפיסה למעשה

22. ראשית התופעה – במסגרת המאבק נגד הקמת נגד ביטחוניות במרחב התפר, מיקוד שורה של ארגונים פלסטיניים וביניהם את פעילותם בגזרת בולעין והחלו במאבק על הקרקעות החקלאיות של התפר, לרבות מול השכונות המתוכננות של קריית ספר. כחלק משורה ארוכה של פרוברקציות הקימו הפלסטיניים במספר הזדמנויות (2007-2006) בשטח C הצמוד ליישוב "מאזח", בתואנה שבכוונתם "לחקות את שיטת ההשתלטות על הקרקע תבליתי חקית של המתחילים". הודו התקשורת והמניין המשפטי להם זכו הפלשויות תבליתי ולפלטטיניים את עורכ האפשרי של המתחילים החד צדדיים לקביעת עובדות בשטח.

23. תכנית פיאצ' - שלב משמעותי נוסף בפיתוח תפיסת המהלכים החד צדדיים הזוהת תכנית שהנה סלאם פיאצ', שכרוך באותה העת כראש ממשלת הרש"פ. התכנית (פורסמה באוגוסט 2009) להקמת התשתיות למדינה הפלסטינית "Ending the Occupation, Establishing the State" הזוהת ניסיון פלסטיני להציג אלטרטיבה שתהיה מקובלת על הקהילה הבינע"ל להסכמי אוסלו שהיו מצויים אז בקיפאון עמוק מזה כעשור. כד:

1. התכנית התמקדה בתיאור הפרקטיקות התוצות למימוש החזון של הקמת המדינה הפלסטינית בבולות 1967 שבירתה ירושלים. לפי פיאצ', כישלום של הסכמי אוסלו משחרר את הפלסטיניים ממחויבות בדבר חלוקת השטח ומקנה להם מחדש, מתוקף החוק הבינע"ל, את הזכות לתבוע הקמת מדינה על כל שטח יהו"ש. התכנית קידמה מדיניות קביעת עובדות בשטח כמענה למדיניות, הנוהגת בידי ישראל של הקמת ההתנהלות "יונישלי" הפלסטיני מנכסיהם באמצעות "גורד הפרדה" במרחב התפר ועוטף ירושלים.
2. כחלופה, הציג פיאצ' כאמור שורה של יעדים פרקטיים בכל התומי העשייה, מתוך כוונה לקבוע למעשה זו תוכניות ולגייס לטובתן סיוע של הקהילה הבינע"ל. יערי התכנית יושנו לדין באמצעות שורה של צעדים פלסטיניים חד צדדיים לאיטימיים בראיה בינע"ל, שכן מדובר בשטחים התוצים למימוש פוטנציאל להמשך הפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה הפלסטינית העתידית. בתפיסת פיאצ' קידום מאמצי השתלטות על ירי ארנוני תברר אזורית, ארגונים הומניטריים ובינע"ל תקשה על ישראל להמליך כנגד התכנית ותגביר את הליץ הבינע"ל בו היא נתונה.

58 / 19

בלמים

24. זשדוש (2015-2010) - מהלכי של פיאצ' וכו אמנם לאהדה פומבית, אך פגיש משוכות פנים-פלסטיניות רבות וגרירת רגליים מצד המניין הרשותי, כד:

1. הפריצה המשמעותי ביותר בשנים אלו בראיה הפלסטינית הייתה הצלחה בגיוס התמיכה הבינע"ל ברעיון פיתוח שטחי C. במסגרת זו, התמו (מרץ 2013) הרש"פ והאחד האיזופי על הסכם מסגרת "Area C Access to Basic Infrastructure and Development". כנכור שנתיים (מרץ 2015) נחתמה גם תוכנית המשיך. יודגש כי מדובר בפריצת דרך של ממש כיוון שבעקבות החתימה יכלו הפלסטיניים לתבוע תכניות פיתוח עצמאיות מנובות משאבית לשטחי C. יתרה מכך, החתימה על התכניות היוותה למעשה הכשר עבור הפלסטיניים מטעם האיחוד האיזופי לפעול באופן חד צדדי בשטחי C, דבר שהיה בלתי-מקובל לפני כן מתוך הרצון האיזופי לשמר את מסגרת הסכמי אוסלו.
2. בפועל, במסגרת התכנית הותנו העניסוק בעשרות פרויקטים בשטחי C שהוגשו לאישור המנהל האזורי, מתוכם בתחילי ארד שנים, אשרו בודדים בלבד²². בשורה התחתונה רובם הגדול של הפרויקטים שנהגו בתקופה זו מעולם לא זכו למימוש בשטח. לאחר התפטרותו של פיאצ' (2013), ננחה התכנית הלכה למעשה. עם זאת, תרמה התוכנית להכרה בעיון מהלכים חד-צדדיים ובטשטוש מעמדם של שטחי C וקידמה את נכונותה של הקהילה הבינע"ל להירדם לפרויקטים בשטחי C שהיו מחוץ לתחום בראיתם עז כה. בנוסף, יצרה התוכנית השתת ארגונית לקידום עוזרי של רעיונות דומים ברש"פ.
3. במקביל, בזכות שיפור המצב הביטחוני בשטחי יהו"ש התאפשר לישראל להקל במדיניות רביטחוניות שהדקדה שלטח סביב המרחב הכפרי ביהו"ש באמצעות סגרים, כותרים וחטות מגבלות תנועה. במצב עניינים זה נמצאו פלסטיניים רבים שהחלו לפעול באופן ספודי, משקילים פרויקטים בתור יוזמות מקומיות-פרטיות לשטחי C הסמוכים לפני מגוהים, לצרכי חקלאות ושיפור תנאי המגורים. בחלק מהמקרים נחמכו פעילות אל בלי ארגונים ועמותות פרטיות (כגון UAW²³), מהלכים שזכו תחילה למענה אכיפתי חסר מצד ישראל.

58 / 20

²² חרף ריבוי תשעות פגיון, קיים קושי ממודולוגי לתעד מפורט את חלקם של גופי המנהל האזורי בהשג המהלך, אבל נראה כי ברוב תעברו, ישראל התמקדה אשורים לפרויקטים אחרים כגון: ליש המעשה נכו למתחת 2013 מנת מנת של יזום מתמישים פרויקטים שהיו בהתחלטינים לקדם שישו בלבו וכו ליחידות
²³ The Union of Agricultural Workers Committees
המסורת סייע הארגון בהשתלטות חקלאית במקו המעבר על-כ 5000 זנים

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מתקן

25. השלב הנוכחי - הייחודיות של המחלק הנוכחי בנוחות של החתמה הפלסטינית ליטול אחריות בהובלת המערכה תוך מתן קשב ומשאבים ורתימת מעגלן הרשות על גיחולה בעתל כד :

1. ברקע לגל הנוכחי של העיסוק האינטסיבי המחדש במימוש תוכניות ההשתלטות החד- צדדית על שטחי C שהחל ב-2015 עומדת הכרת ההתנהגות הפלסטינית באי יכולתה לקדם מערכה מדינית אפקטיבית לבניית מדינה עצמאית וביזר שאת בתקופת ממשלו של טראמפ, עניין הולך ופוחת של הקהילה הבינייל והמדינית הערבית בקידום התקמתה של המדינה הפלסטינית מלמעלה והיעדר כלי לחץ אפקטיביים על ישראל. כל אלו החזירו לשולחו את הווינות העבר המקודמות עשה בקונסולציה פנים פלסטינית חדשה, תחילה על ידי ממשלת המדינה השניה (2015) וכיום, בעטיפה הווינית וארגונית מחדשת גם על ידי ממשלת אשתי. לשם קידום המערכה, ולאור הניסיון הקודם של פנאי, פולו הפלסטיניים לגיבוש הסדרה ארגונית וכינון מעגלן כולל שיגשר על הפערם הביז-ארגוניים הקיימים ויצור סינרגיה לקידום אינטרסים והעזפות לאומיות מוסכמות. במסגרת זו פעלה הרשות להסדרת סמכויותיהם של כמה מן הארגונים המרכזיים במערכת, חלקה ברורה בסמכויות בין הסובנויות והסדרה של מעגלן המיומן.

2. לאחרונה (ינואר 2020), לאחר פרסום יוזמת השלום האמריקאית ("ידיל המאלך"), שכללה לכאורה גם מפה המצטבת את גבולות המוייע הערבי, ושיח הדיבנות (ובפרט בבקעת הירדן) החל לנוכח פרסום התוכנית, נדרשו הפלסטינים, בהיעדר ערצוי שיה אפקטיביים מול הממשל ובעידוד אירופי, להאיץ את מימושם של הותחלתיים החד-צדדיים בין היתר על ידי השתלטות על שטחי C שיסומנו כעוברים לדיבנות ישראלית.

רשיפ כמנובלת המערכה – גופי תכנון וניהול

26. כאמור ניהול המוערכה על שטחי C הנו מדיניות מכוונת המקודמת כמאפי מרכזי בידי הרשיפ. על כן גופי ממשלה שונים החלו לממש במחלק החומש האחרון אחריות לקידום המערכה בתחומיהן המקצועיים, כד :
1. משרד התיאום הלאומי לעסחי C (المكتب الوطني للتسيق الوطني) – ברמה הלאומית מנוהלת המערכה על שטחי C בידי "הקבייטיימיניסטרס Council of Ministers". במשך שנים התקשרה הקביינט לממש אחריות זו. על כן פעל (2016) ראש הממשלה המדינללה לחקמת

24 <https://www.24hr.mfa.gov.il/news/1488797899> 58 / 21

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מתקן

גוף ייעוץ שהתפקד כפרמלית ישירה לראש הרשות על מנת להיות מטה לגיבוש אינטרסים לאומיים וקביעת עדיפויות לפיתוחם של שטחי C, לסוכר באמצעות ועדת תיאום בין-משרדית הנוגעת לענילותם של כלל גופי הממשלה ותיאום בינם לבין 17 גופים וארגונים רלוונטיים החוסים תחת ועדה ממשלתית נוספת. בנוסף, נדרש המשרד להסדיר את השתלבותם במערכה של הארגונים הבינייל, גופי המערכה הממשלית ומעגלן התכנון. כמו כן פעל המשרד להסדרת המיומן עבור הפרויקטים השונים, ו"שידוד" לשם כך בין הממשלות הזרות התורמות לצרכים המקומיים ולרשויות המקומיות. עד נדרש המשרד לאסוף נתונים רלוונטיים למערכה ולבצע פיקוח ובקרה אחר מימוש הפרויקטים השונים באמצעות גיבוש והגשת הדורות לקבינט. עם כינון ממשלת אשתי, המשרד נוטל וסמכויותיו העברו לכאורה ישירות לקבינט.

2. המשרד לשלטון המקומי (MoLG) – מדובר בגוף מרכזי שקיבל תחילה אחריות על ניהול המערכה וייסד לשם כך במסגרת זו מסגרת ארגונית פרויקטלית "Area C Development Program", במטרה לוקים תחת המשרד זרוע ביצועית לתכנית, האמונה על גיבוש (לרבות מקורות מימון) של תכנית פיתוח לאומית באמצעות מתן מענה תכנוני מקצועי לקידום הפרויקטים העולים מתחנות (מחוזות). בעד תפקידו המרכזי של "משרד התיאום" בשנות קיומו) היה בבציע עבודות מטה ותיאום, משרד השלטון המקומי אויז בסמכויות סטטוטוריות, השתיינות (נתונים, מידע, מערכות, מומחים ובעלי מקצוע), קשרי רותר מקצועיים עם גופי האיז והאיחוד האירופי, ותקציבים שנועדו לאפשר את המלאכה בפועל. כל אלו גרמו ללא מיט מתחים ומאבק יוקרה מול "משרד התיאום", שכאמור לבסוף הייתה ידו של MoLG במאבק זה על העלונה. מבין הפעילויות החשובות של המשרד הינה הכנת תכניות פיתוח פרטיות לאזורים השונים, בוגש על "התוכנית המורחבת לפיתוח קהילות בשטחי C, ושורה של תכניות לפיתוח מרחבי נעד לשנת 2030. התוכניות חוננו בידי המשרד עבור מחוזות בשיתוף UN Habitat. מדובר בתכניות את למחוזות ירושלים (המגויים בשליטה ישראלית אורחית מלאה), חברון, רמאללה ואף תכנית לבקעת הירדן וכי.

3. משרד החקלאות (MoA) – משרד החקלאות הפלסטיני הגרי פיתוח תקלאות בשטחי C ותמיכה בקהילות חקלאיות במרתה לשם פיתוח "עפרוזות" כאחד מהיעדים הלאומיים המרכזיים. מתללי המשרד תוכנו (2016) בהתאם לתכנית לאומית רב-שנתית, הממונת ברובה מספי תרומות²⁵ (2017-2022) National Agricultural Sector Strategy. יעוץ כי

25 נכון לכתיבת המשתח לתיבת תחנת "Resilience and Sustainable Development" 58 / 22

בלמים

בין יתר יערי התכנית מצויה גם תמיכה בקהילות הבדואיות. על מנת לתאם את מאמצי המשרד בחלק מהמערכה הכוללת ולמנוע כפילויות מול המאמצים המופנים בעיקר על ידי MoLG, הוקמה תחת משרד רוה"מ וערה מתאמת בין משרדית.²⁶

4. יתר גופי הממשלה - אגב השיבות ומרכזיותו של MoLG נכון לציון כי הדרגים המקצועיים

בכל משרדי הממשלה פועלים לקידום המערכה, ולעיתים במסגרת תכנית שדוכנו על ידי MoLG ולעיתים בנפרד, כחלק ממוחלבים נרחבים יותר המקודמים על ידי המשרדים בתחומי אחריותם. כך מקודמים מחלבי רישום מקרקעין על ידי "הרשות להסדרת המקרקעין והתמ"ס" (וראה פירוט בהמשך), עוד שותפים למערכה משרדי התיירות והעתיקות, משרד החינוך, משרד הבריאות, משרד הכלכלה, משרד התקשורת וטכנולוגיות המידע, משרד התחבורה, משרד העבודה, משרד הרווחה, משרד העבודה המשרד לענייני ירושלים²⁷ ואף בחקשרי מיוזמי תרבות ורווחה, משרדי העבודה המשרד לענייני ירושלים²⁸ ופיקוד המרכז, הנתחם משמעותית במערכה מתבצעים באחריות רשויות הממשל, ואיכות הסביבה. גופים אלו מייצרים שורה ארוכה של תכניות מקצועיות במגוון רחב של נושאים לפרק זמן שונים ולנושאים בחלקם גם למערכה על שטחי C (חלקם כוללים התחנה זו ואחרים מתעלמים ממנה כגומפג), במעלה הדרך זוכות חלק מהתכניות המקצועיות לאישור הממשלה ומקבלים סטטוס של תכניות לאומיות²⁹.

5. רשויות מקומיות – המערכה מתפרסת על מאות ואילפי פרויקטים מקומיים. בשל כך, מקומם של גופי שלטון מקומי ברמות שונות נותר משמעותי. ראשית מדובר ברשויות מחוזיות/נפות בעלות יכולת לקדם מחלבים מול משרדי הרישום ובעיקר מול מועצות חמפריס בשטחי B (ובהלך קטן מהמקרים גם בשטחי C שהם התנות העיקריות מן הפרויקטים. גופי השלטון המקומי מעלים את היוזמות בפני מוסדות מרכזיים, מקבלים הסכמה ומימון עבור הפרויקטים שאושר, בחלק מהמקרים מנהלים את הנצוע על ידי התקשרות עם הקבלים המקומיים³⁰ ולבסוף גם עושים שימוש בפרויקטים שמומשן לצורכיהם מקומיים³¹. ערוץ נוסף בו פועלות הרשויות המקומיות הינו ערוץ ה-APIA³², ציר

26. רף נוסף ששותף ליועדה הינו המשרד לענייני ירושלים שגם הוא חתם שותף משמעותי למערכה.
27. ככלל מדובר במשרד נוסף בלב מנדט משמעותי בנוגע לעניין המשרדה הפלסטינית, עם זאת, בסמך זה לא הוזכר אודותיו הינו מרבית תחומי סעיף הנוגעים לשטחי C ולקרא לנעיק מבורח מפני הסמך לירושלים, מתועלים בחתום לחלוקת אחריות על ידי משרדים אחרים.
28. לישל במידה רמה מותרות קורות ג מוסלמת של National Policy Agenda - NPA - 2017-2022
29. במקרים אחרים ובמידה מסוימת אחרים כגון בחפלות בית ספר שנבנה במסגרת הפרויקט.
30. עיתנים פסגתי על משרדי ממשלה אחרים כגון בחפלות בית ספר שנבנה במסגרת הפרויקט.
31. APIA - The Association of Palestinian Local Authorities
32. 58/723

בלמים

"איגוד ערים" המקדם (מאז 2018) "פיתוח שטחי C", במימון אירופי במסגרת מיזם Area Resilience Development Initiative (ARD).

27. קרן MDLF (The Municipal Development and Lending Fund) - הקרן להלוואות ופיתוח עירוני,

הוקמה (2005) מתוך MoLG כנוף עצמאי במעמד של מוסד לאומי מתוך רצון לקדם מגוון רחב של פרויקטים שתית מול מחוזות, עיריות ומועצות כפרים. באשר לשטחי C, הקרן מובילה (מאז 2013) "Area C Development Program" תוכנית שנועדה לשפר את השירותים הניתנים לאוכלוסייה הפלסטינית בשטחי C לשם חיזוק הנוכחות הפלסטינית בשטח זה. זאת, באמצעות מתן תמיכה לפרויקטים ציבוריים לשטח זה ובחיזוק הגופים הפועלים עבור הפלסטינים במרחב. בפועל הקרן מחזוה גורם מיימון מרכזי המשרד בין גופי שלטון מקומי ומשרדי הממשלה לבין תורמים זרים והיא גוף בין המשמעותיים ביותר במערכה³². עם זאת, סוכרון הפרויקטים אותם מקדמת הקרן מול יתר התוכניות אינו מושלם למעשה ניתן לממנם גם בהסתמך על מקורות מימון אחרים, לרבות זרים שלא דרך הקרן. עוד ציון כי כדרך פעולה, הקרן מעסיקה שורה של גופי יעץ טכניים (LIC) - תבורת פטריית המופקדות מטעמה בעיקר על מלאכת הפיקוח.

28. איגוד ועדות העבודה החקלאיות (Agricultural Work Committees) - UAWC
הינו גוף ביצועי מרכזי המוציא אל הפועל חלק גדול מתוכניות החשתלטות החקלאיות. מדובר בעמותה ותיקה (הוקמה 1986) המגייסת תרומות מיותר משלשלים מדינות ומפנה אותם לחיזוק וטיוב העבודה החקלאית של כ-11 אלף חקלאי יהודים המפוזרים על פני 190 כפרים. במסגרת פעילותה, מתמקדת העמותה בגיבוש והקמה של קהילות חקלאיות ותמיכה בהם (הדרכות, אמצעים), הכשרות הקרקע לעבודה חקלאית, טיעות, השקיעינה סלילת דרכים, וניהול מאבקים משפטיים ותקשורתיים למען החקלאים. העמותה הפרטית לכאורה געלת מארג קשרים סימביוטיים עם מנגוני חרשות, נטועה עמוק במאבק הפלסטיני, שותפה מלאה בפעילות ה-BDS ואף מופתמת בקשרים עם ארגון טרור חזייע. העמותה מקצינה כלממש את פעילותה בתיאום הדוק מול משרדי הרווחה, תוך גילוי מחויבות לעמותה לקידום המאבק על שטחי C דווקא, באופן החושף את המניעים האידאולוגיים העולים במשקלם על עניין תועלתני או מקצועי אחר. אגב מרכזיותו של UAWC אין זו העמותה היחידה הפועלת במרחב החקלאי, ולכן חלק גדול ממחלבי החתולמות מקיימים בסנות גופים אחרים/מתחתיים.

32. בהתלכה נחת, אשתי להיביל את מורות הקרן MDLF, ותפקידה במאבק למען מקינה לקרן תקיימת בתקופה שלפני קום המדינה.
58/723

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

29. ארגוני מערכה חשאית – חגם שבאופן רשמי תפקידם של גופים אלו בתוכנית התשתית לאת חונדל, בפועל פועלים בעניין בטחון הבטחון המסכל והמודיעין הכללי הפלסטיני. ארגונים אלו מפעילים יחידות אוסף וסיכול שתפקידן לנטרל איזמים פוטנציאליים של זליגת הקרקע לבעלות יהודית. מהלכים אלו תנשעים באופן נועז להדרת את האוכלוסייה הערבית המקומית מפני שיתוף פעולה אפשרי מול הגורמים הישראליים.

תכנון אסטרטגי של המערכה

30. המערכה שמנובלה רשי"פ מתבססת על קידום תהליכים פרויקטליים ארוכי טווח, דבר המתחד את העורף בתכנון לאור יעדים וסדרי עדיפות שקופים שניתן לעשות שימוש בתוצרתם מול גורמים זרים. כך:

1. הגנה זו הובילה (מאז 2012) לחופעתם של תהליכי תכנון ומטה סדורים, שתפכו והתרחבו בזרז שאת החל מ-2015 עת הפכה המערכה על שטחי C למאפיין ליבה רשותי. יריבו הגורמים המעורבים במערכה חוליד גם תכניות רבות שתוכננו במקביל ובתיאום רופף בין כלל הגורמים המעורבים, לטווחי זמן בין שנה לעד כרז עשור קדימה. מצאיות זו חייבה את גיבושן של תוכניות אסטרטגיות כוללות ומסונכמות.
2. הניסיון המשמעותי הגב לבטח תכנית מהסוג הזה, אשר כלל בין היתר גם חזון לפיתוח שטחי C, היה גיבושה (2016) של תכנית לאומית - ה' (2017 National Policy Agenda NPAA Resilience). במסגרתה, הניח כל משרדי הממשלה 18 תוכניות תחומיות מפורטות הנגזרות מהתוכנית. יודגש כי זו כוללת בין היתר תעצמת רכיב העמידות Resilience³³. באשר ליתר הרכיבים, עשו הפלסטינים מאמץ משמעותי על מנת להתאימה למערכת המושגים והיעדים של תוכנית 2030 AGENDA של האו"ם באופן שהנף במשתמע את המאבק על שטחי C ליעד תחת "Sustainable Development Goals". עוד שמה התוכנית ליעד לפעול לשיפור הקשר בין הממשלה ל-NGOs בתחומים שונים, דבר שהנף מאוחר יותר לאחת מהפעילויות המרכזיות בתוכניות הרשות לשטחי C.
3. במהלך 2016 – 2017 הניח פלסטינים מספר תוכניות אג המאגדות תחת כפיפה רעיונית אחת מאות פרויקטים ומגזרי עדיפות ודרזי מומן למימושים, בחלקה למאמצים המנוהלים במשרדי הממשלה השונים. מאז תחת ממשלתו של מחמד אשתיה (2019), לא הניחה רשי"פ תכנית כוללת ועדינית ורחבה, למרות שורה ארוכה של עבודות מטח שקודמו

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

בעניין. עם זאת, עצם ענין פיתוח שטחי C מוסף לוכות בעדיפות גבוהה בעשיה של הממשלה הפלסטינית. בין היתר על ידי הכניסתם של שטחי C בתוכנית הדגל של אשתיה – "תכנית האשכולות" המטשטשת לחלוטין בין שטחי C לבין שטחי B ו A, תוך שימת דגש על פיתוח ענפי הכלכלה השונים, באזורים גיאוגרפיים מוגדרים. בנוסף, הוראת אשתיה לראש מחוזות, MoLG ואגפים שנישו תוכניות לרחפת הכפרים והיערים הפלסטיניות על חשבון השטחים הירוקים התחמקם אותם, מבלי להתחשב בחלוקה על פי הסכמי אוסלו.

31. מלבד משרדים קרנות משרדים רשמיים, שצוינו לעיל, שלרוב מתפקדים כגופי מטה, פועלים בשטח באופן יום יומי קרוב ל-600 פועלים המועסקים בזרז רשי"פ ואו הרשות המקיימים פעילים אלו מבצעים "מלאכת ההשתלטות" הלכה למעשה.³³

32. נכונות האוכלוסייה לשתף פעולה עם המתלכדים החז-עדיים של הרשי"פ - רכיב זה מהווה, תנאי משמעותי למימוש מלא ומוצלח של מהלכי ההשתלטות. על כך ניתן ללמוד מגוון סיבות המנוחות בבסיס המוטיבציה של אוכלוסיית יהו"ש העורבת לשתף פעולה עם תהליכי ההשתלטות הבלתי-חוקית על אדמות שטחי C. בין סיבות אלו מצויים אמנם ככל הנראה גם נררכים המתכתבים עם החזון הלאומי הפלסטיני, אך גם שורה של שיקולים תועלתניים:

1. מפת חסדי הביניים יצרה מצב בטח בן, במרבית המקרים, תחום המרחב הפנימי הפלסטיני (המצוי ברובו המוחלט בשטחי B) מוקף על ידי שטח C מכל עבריו כמובלעות. בשטחי C ישן 169 מובלעות הנכללות תחת שטחי A ו- B (בעוד חלק אחר מייחשויים אינם מובלעות מלאות אך הם כפודים לעד ביטחונות או לעד שטף יום-יום). עברו ישובים אלו, כל ההפתחות הביניה שנועדו לתת מענה לצרכי האוכלוסייה, שמגלה באופן טבעי בעשרים והמש השגים האחרונות, מחייבת מענה שעשוי לכלול "זליגה" לשטחים הסמוכים לתחומי היעוב הקיימים, שטח שכאמור במקרים רבים ימצא תחת סמכות אחרות ישראלית.
2. לפי נתוני UNOCHA מעל לשליש מתושבי שטחי C הפלסטינים מועסקים בתקלאות. בסופו חלק גדול מתושבי שטח B מוכרים כבעלים חוקיים של קרקע תקלאית בשטחי C. בסה"כ לפי הערכות³⁴, מוזבר כ-150 אלף חקלאים. המפה ההסכמית תוכנית מותרת בפועל כמעט את כל השטחים החקלאיים המעובדים ואת כל עתודות הקרקע החקלאיות

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

לפי PCBS כ-1800 קמ"ר סיה"כ³⁵ בשטח C. על כן מרבית הפעילויות נענף זה מותרות בשטח C וכן כוללות הן חשבתת קרקע חקלאית הנמצאת כבר עתה בשימוש פלסטיני ואגראציה, טרסות) והן המשך פיתוח של קרקע חקלאיות "יוזינות".

3. במציאות הנוכחית בשטח ית"ש קיים פער עצום בין אדמות בשטח C ובין אדמות בשטח A/B במונחי מחיר הקרקע לדוגם. כד שטח באותו הגודל, מאותו מעמד ובאותו אזור, הנמצא בשטח C עלול לעלות יותר פי 50 משטח זהה הנמצא בסמוך לו אבל בשטח A/B³⁶, על כן בראייה "השתלטות" פרטית קיים מניע כלכלי ברור "לספח" זוקף את השטחים היקרים יותר.

4. מלבד הקושי, הקיים ממילא, בהכנה והגשה של היתרי הבנייה, מנגנון אישורי היתרים שהונהג במהל האזרחי אינו מאפשר לעשות זאת במהירות התואמת את הצרכים המשפחתיים, העסקיים והציבוריים של הפלסטינים המבקשים היתר. כך, לשם הזגמה בין ינואר 2000 לאמצע 2016 הוגשו למסדות התכנון 5,475 בקשות של פלסטינים לחיתרי בנייה על אדמות פרטיות ללאורה בשטח C, מתוכן אשרי לאחר תהליך ארוך, רק 226 בקשות (4%-כ) בלבד³⁷. קשיים אלו מעודדים את הפלסטינים לפנות לאפקים חלופיים, להימנע מלכתיחילה מתוצאת החיתורים או להגישים תחת מסגרת "מיזמי הפרו" בתחלת הרש"פ, ארגונים בינ"ל וארגוני הברה אזרחית השותפים למערכה בשטח C.

³⁵ משפ"ר, מיסדת פוליטיות כולל כ-200 קמ"ר הנמצאים כיום בשימוש חוזר/שבת השאר/אלות).

³⁶ לפי נתוני משרד המודיעין, מיקוד 9195017, תאריך 2015-2016.

³⁷ לפי נתוני ארגון בלמים 88 / 27

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

פרק ד' – הרתמות גורמים זרים למאמץ "ההשתלטות על שטח C"
סיוע ו- רקע

33. חלקם הקטן של הארגונים הפני"ל החל לנסות בסיווגי שטח C כבר בעשור הקודם. תחילה התמקד עיסוקם בהתמודדות עם "הפרת ישראליות"³⁸, בעוד עניין קידומם של מולכים פלסטיניים חר צדדיים לא היה על הפרק מהחשש של הדבר עשוי להביא לשחיקה נוספת במציאות שנוצרה בעקבות הסכמי אוסלו. בהקשר זה נקודת מפתח משמעותית הינה דרי"ה שהוכן ביאחוד האירופי (2011) "Area C and Palestinian State Building" שקבע נחיצות בדבר קיומן של תחלילים חד-צדדיים. המלצות הוד"ח התקבלו כדירקטיובה לפעולה בהתלסת הפרלמנט האירופי³⁹ (2012) וקבעו את מעטפת המינימומיות לפעולה בשטח C, חר עבור הארגון בכללותו והן עבור המדינות החברות ועבור הארגונים והסוכנויות הפועלות מטעם האו"ח.

34. אמנם התמיכה הבינ"ל, ובפרט זו מטעם ממשלות זרות, נתפסת בעיני ישראל כהתעברות המוהה ומעשה חתרני בלתי-חוקי. אולם, בראייתם של אותם הגורמים, מדובר בהחלטה מודעת וחוקית המשקפת התפתחות של העשור האחרון בעבודותיהם המסורתיות לשבוקע מונחים השקולים התאים:

1. שיקולי הוגנות ופיתוח כלכלי - אחת מהסיבות המרכזיות להתרמתם של גופים בינ"ל שונים לקידום הוגנות של הפלסטינים להשתלטות על שטח C הינה אימוץ התרטיב המלטיני הגורס כי ישראל, באמצעות שונות מונעת מפלסטינים את הגישה הנחוצה, לצרכי שגורת החיים והפיתוח לשטח C. נרטיב זה המנובה בעבודותיהם של ארגונים בינ"ל ניטלילים ללאורה, (כגון סוכנויות האו"ם או הבנק העולמי), מעליח לחלקל לתודעת הקהילה הבינ"ל, כפי שהיטיב לבטא בדו"ר מודינה האמריקאי בשנים 2013-2017 בין קרי: "Area C is effectively restricted for any Palestinian development".
2. שיקול המיניסטר - עוד נטען כי ישראל מעלת בתפקידה להעניק מענה נדרש לצרכים החומוניטריים של האוכלוסייה המקומית ולהעניק לה שירותים נאותים. משום כך, פעילות של הגורמים הפני"ל נועדה למלא את חלקונות שנוצרו לכך לפי דוח האו"ח האירופי 2016: "חסיע במינון מתכנע במצבים שבהם ישראל אינה ממלאת את תובתליה, ככות תכוש, ו"חסיע במינון מתכנע במצבים שבהם ישראל אינה ממלאת את תובתליה, ככות תכוש,

³⁸ תיעוד החברות שראלוות חוגש כבי מ-2006 על יד המשרד קתאום עניינים המיניסטריום של האו"ם OCHA
³⁹ European Parliament resolution of 5 July 2012 on EU policy on the West Bank and East Jerusalem (2012/2594(RSP))

בלמים

לספק צרכים הומניטריים וצרכים בסיסיים אחרים בגוף גישה לזיור, מים, חינוך, בריאות והזכות למהותיים לאומית⁴¹.

3. שיקול חקי – הקהילה הבינייל מעוררת על חקיקות התביעות הישראליות בדבר סמכות לקיים תהליכי קודסטר מקרקעין, תכנון ובנייה בשטח C, בהיותה "כוח כובש" המנוע מלעשות זאת. בכל מקרה, מחלצים המקומיים על ידי המנהל האזרחי ובפרט מהלכי אכיפה (פניו, הרשעה כלים, הרשעה), תפסים ככלתי חוקיים ומפלים כלפי האוכלוסייה הפלסטינית. גישה זו, המגובה על ידי חוות דעת משפטיות מעניקה נושפנקא לפעילות למימון פעילות התפסת על ידי ישראל כבלתי חוקית.

4. שיקול מדיני – מול התורמות הזרות, משורקת התוכנית על ידי הרשיפה בתור אמצעי נחוץ לשימור הרלוונטיות של חזון שתי המדינות. על כן בחלק מהמקרים (בדגש על עמדתו של האיחוד האירופי⁴²) מהווה התמיכה במהלכי הפלסטיניים החז-צדדיים בשטח C משקל נגד לציטומי, בראיית התרמות, למפעל ההתנתחות הבלתי-חוקיות של ישראל. הנוייה בשטח אף נתפסת כאמצעי יעיל לעיצוב גבולותיה העתידיים של המדינה הפלסטינית ברחו החלטות האו"ם ותרפולנט האירופי). זאת מתוך ראייה שגורש "לשמר חלון הזדמנויות הסדר" שהולך ונסגר בעקבות מחלוקה של ישראל בשטח. גישה זו קיבלה תוקף נוסף ויזרח גבוהי בעקבות החלטה מועיטי 2334 (דצמבר 2016), המגדירה את ההתנתחות כלא חוקיות, מהוות הפרה ברורה של המשפט הבינייל וכמכשול לחשיג שלום בר-קיימא על בסיס פתרון שתי המדינות.

סיעה זו כמאיי משמעותי בתהליכי החשתלטות

35. כיום, לנוכח השקולים לגיל, שורה ארוכה של גורמים זרים מוסיפים עלות מחויבות גוברת לאגירה הפלסטינית. פעילות זו התגברה בתקופת ממשל טראמפ כחלק מהובלי הגישות בין ארחה לאירופה בנושא פתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני, ויזרה בולוונטיות של הרשיפה ובהיעדר כלי מדיניות רלוונטיים. הלכה למעשה הגורמים הזרים מעורקים לפלסטינים סיעה במערכה על שטח C באפיקים תבאים :

40. שבא למשל בחלטות הפרלמנט האירופי
European Parliament resolution of 5 July 2012 on EU policy on the West Bank and East Jerusalem (2012/2269(RSP))
58/78

בלמים

1. מתן גיבוי מדיני והסברתי – במסגרת זו מעניקות מדינות זרות (בדגש על אירופיות) גיבוי מדיני למהלכי הרשיפה⁴¹, באמצעות ענידי לחץ בערוצים הביטוריים מול השלטון בישראל וכן על ידי מינון מנפדים פורומים הבינייל להפצת הסוגיות הקשורות למתן לגיטימציה וגיבוי למהלכי של רשות, ומנע לסיכול מהלכי נעל של ישראל ויצירת דה-לגיטימציה לצעדי האכיפה. בין ערוצי לחץ נוספים – מתן תמיכה ל-NGOs בינייל, ישראליות ופלסטיניות המקדמים עשייה רלוונטית בזירה הפוליטית, התקשורתית, הציבורית והמשפטית. בחלק מהמקרים, מנעלות תממעות האירופיות את הפלטרפורמות התקשורתיות וההסברתיות העומדות לרשותן לקידום גרטיב "המלברי" את המערכה הפלסטינית כצעד המוניטרי חקי ולקעקוע מאמצי ההסברה הישראליים.

2. תמיכה ומימון במיזמי הרשיפה – בפועל, המימון הוא האפיק המשמעותי והפעיל ביותר במאג התמיכות הבינייל במערכה הפלסטינית. הכסף מועבר במגוון גדול של ערוצים ישירים ועקיפים, וחלקו מושקע במימון אוגונים ועמותות הפועלות בין היתר במסגרת המערכה על שטח C (אך לא רק). מסיבה זו וכן מסיבות מתודולוגיות ופערי ניסוי, קשה לייצר הערכה חלוטה ומוסכמת באשר להיקפם האפשרי של הכספים המושקעים ביי גופים אלו במערכה על שטח C. הערכה נטה גורסת כי בתקופה של 2014-2021, הועברו לפלסטינים בערוצים שונים לא מחות מוצי מיליארד דולר ויותר שאף מדובר בסכום נבוו בהרבה. כספים אלו נועדו לשמש בצורה זאת או אחרת לצרכי המערכה.

3. מאמץ גינה בשטח – מדובר בהכנון ומימוש בפועל של שורה ארוכה של מיזמים המנוהלים באופן פריקטלי הכוללים בנייה, שיפוץ, שדרוג מבנים ציבוריים מבני קהילה ומעודונים, הקמת מוסדות חינוך (בתי ספר ונגי ילדים), פארקים ונגים ציבוריים. עוד כולל רכיב זה תחנת תשתיות מים וגיבו, שדרוג רשת חשמל ובינקר סלילת כבישים. עבור פעילות זו במהלך החמש האחרון, (ורק לפרויקטים המנוהלים בפרד ולא כחלק ממהלך גדול יותר בציונות UNOCHA) הושקעו קרוב ל 120 מיליון יורו. בנוסף לסכומים אלו מימן כסף זר בציונות אחרים פעילות להכשרת דרכים מקלאיות, בניית טרסות, השקיות, בארות, תעלות, נטיעות, פריסת מכולות והספקת ציוד. פעילות זו מומנה במהלך החמש האחרון כב-30 מיליון יורו לכל הפחות באופן תשתיתי ובנוסף גם באופן פרויקטלי⁴². מימון זה מהווה בעדויות שונות עד כדי 90% מסיח"כ המשאבים של הארגונים הפלסטיניים הפועלים בתחום זה.

41. הדוגמה המובהקת ביותר חתה גינה ממספרות זרות לתומדות כמו חלוקה בדוב פיני חגי אלאחמר.
בין מ/49 (2014) של תוכנית "שורשיים" בסיס 3.6 מיליון יורו על דגת EU.

בלמים

4. סיוע במערכה משפטית - הממשלה הזרות מקיימות מערכת המלוכה סדרה המסונכרת עם מהלכי הרישוי לשינוי המצבאות המשפטית בשטח על ידי: מערכה משפטית המתמקדת בסיוע משפטי של מאמצי האכיפה הישראלים, "הלבנה" משפטית של פעילות בלתי חוקית של השוטר, מתן שירותים משפטיים לאוכלוסייה נגד צווי הריסה של תמונת ותמיכה במאבק משפטי נגד התחלפות החוד הניסיונות. לשם קידום תשוא משקיעים האורפים משאבים כספיים רבים. כך בצינורות EU מוזרמים לטובת משימות המערכה המשפטית כ-20 מיליון יורו מדי שנה.⁴³

5. סיוע בקידום מאמץ רישוי וקודסטר - במטרה לשנות סטוס ורישוי הקרקע. במהלך השנים האחרונות זכו תכניות אלו לתמיכה ביניל ולמיון נדיב, שכן קידום תהליך הרישוי הוגדר על ידי האו"ם האירופי כיעד אסטרטגי⁴⁴ המחייב את חזקתה של רשות החסדה, המתקצב כחלק מ-30 מיליון יורו שהועמד האו"ם לפעילויות שונות בזירה הפלסטינית. הליווי המקצועי של רשות הרישוי הפלסטינית (השרות, הדרכות, כנסים ומפגשים) נעשה באמצעות סוכנות האו"ם (Human Settlements) UN-Habitat (Programme). בנוסף מקום הארון עבור הפרויקט מערכת רישוי ממוחשבת (בעלת כללת של 4.4 מיליון דולר). שותף משמעותי נוסף במלאכת הרישוי הוא WB הפממן את רשות רישוי המקרקעין הפלסטינית בסכום שנהי של 12.6 מיליון דולר (כחלק מהפרויקט Real Estate Registration Project ואומנם מדובר בפרויקט שנתון מענה לשטחי A/B בעיקר, השקעה במודרניזציה של רשות הרישוי ונוגעת גם להרחבת יכולת הרישוי בשטחי C.

6. הכנת תוכניות תואר - שללת פעילות ישראליות לאי מתן אישורי בנייה והקניית גושפכה חקיקת לכאורה למעשי החשתלות. יודגש כי מדובר בתהליך ארוך, מורכב ויקר שעבור ממשלתו בעשור האחרון שילים האו"ם האירופי כ-170 מיליון יורו לכל הפחות (ולא מע המנוע כי בפועל מדובר בסכום כמעט כפול). כספים אלו הועמדו לרשות גופי התכנון על ידי האו"ם האירופי, בריסונה, צרפת, ובלגיה. משימות התמיכה הזרה בקידום מהלכי התכנון מדגישה את העובדה כי ממשלות זרות ומוסדות האו"ם ממונן במשותף כ-99% מסדרי התב"עיות שהוגשו.

⁴³ נתון זה נכון לשנת 2017 על פי דיווחי EU. https://ec.europa.eu/external-action/sites/default/files/c_2018_7933_palestine_aap.pdf
58 / 31

בלמים

7. תמיכה בקהילות - קידום מיזמים מקומיים בתחומי חינוך, בריאות, תרבות, תעסוקה, רווחה כל זאת בייחוד עבור הקהילות הבודואיות. בנוסף מקדמת הרשות במימון האירופי מיזמים לתמיכה בתחום חינוך, עידוד תגירה (ובפרט מתן סיוע כלכלי מיוחד לצעירים וסטודנטים שיסכימו לעבור לאזור בקעת הירדן), תכנית ייעודית לפיתוח כלכלי וסיוע תעסוקתי, קמפיה ותרות של אזורי תעשייה⁴⁵. הכשרת תקלאים וסיוע בהקמת מיזמי תקלאות מתקדמים.

36. גופים מעורבים - מערכת תמיכות מסועפת שהולכת ומתרחבת במהלך העשור האחרון, פועלת מבוהות ארגונית בספר רמות: סיוע ממוסד לרישוי לאפיקים חלונותיים בתקשיר "המערכת", סיוע לארגוני החברה האזרחית ולעמותות הפרטיות המקדמות שורה של נושאים עד כדי נושאים פריפריאליים מאוד בעל ערך עקף בראיית משימות הלכה של המערכת, וכן מאמץ משמעותי לסיוע לרשויות המקומיות ולקהילות. מתוך השני ניצבים לצד הפלסטינים גורמי סיוע הבאים:

1. ממשלות זרות המעבירות סיוע ישיר לפרויקטים או לרשות בודג על ממשלות: חולני, דנמרק, הממלכה המאוחדת, בלגיה וגרמניה, לרבות תרומות המועברות מטעם משרדי ממשלה ספציפיים. לרוב באמצעות ארגונים וסוכנויות המחוויים זרוע ביצועית שלהן כגון:
Swedish International Cooperation Agency (SIDA), UK Department for International Development (DFID), Agence Francaise de Development (AFD), International Cooperation Agency of the Association of Netherlands Municipalities (VNG), German Development Bank (KfW), German Technical Cooperation (GIZ), Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC), Belgian development agency (BTC)
2. ארגונים ביניים, סוכנויות סיוע הומניטרי ביניל וסוכנויות מקצועיות ייעודיות: כגון United Nations Development Programme) UNDP, UNOCHA, (Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East), UNRWA
Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
(Humanitarian Settlements Programme)

⁴⁵ בפרט חשבו (2019) שורה של תוכניות מוסדת הזה בחיבור, ניגון ובפקעת חידוד
58 / 32

בלגיים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

נוספים בחלק מהמקרים בתיאום מול סוכנויות האו"ם אך לעתים גם ישירות מול הרשות.
בין הכוללים - WB (World Bank) וה- EU (European Union).

3. ארגונים ערביים ואיסלמיים – בנוסף שותפים בהיבטים שונים של המערכה ארגונים ערביים ואיסלמיים שונים. גופים אלו פעלים בדרך כלל לתמיכה ישירה בפרויקטים פריטניים בתחומי החקלאות, החינוך, הבריכה והצדקה ולא משולבים במערכה באופן פורמלי וישיר. ביץ גופים הכולטים, הקרן הערבית והבנק האסלאמי, עמותת קסאריית רבות השפעה כגון "קטר אלח'איריה" (המוכרות בישראל בהתאחדות בלתי מותרת) ו"אזיאיר אלח'אירי" וקרן אלאקצא המוכרות, גם לטובת המאבק על שטחי C, תרומות רבות מחוילים הערבי והאסלאמי. גופים המסונפים לפעילות התורכת וארגונים כלל אסלאמיים, וייתכן גם OIC (הארגון לשיתוף פעולה אסלאמי) וכן קרן הכספים הערבית (المصرف في افريقيا), הבנק הערבי לפיתוח כלכלי באפריקה (المصرف للتنمية الاقتصادية في افريقيا), וארגונים הפועלים בתחומים ספציפיים כגון APN (The Arab Group for the Protection of Nature).

37. שיטות הפעולה – על מנת לצמצם את הזדווש הביורוקרטי בקיזום התוכנות, לאפשר מעלה גמיש יותר לצרכי האופולוסייה, ליעל את מיצוי המשאבים ולמנוע כפילויות ושחיתויות על ידי שיפור הפיקוח, גובשה שיטה ייחודית המבטיחה לכאורה הגעה ישירה של הכסף לרשויות המקומיות. במסגרת זו:

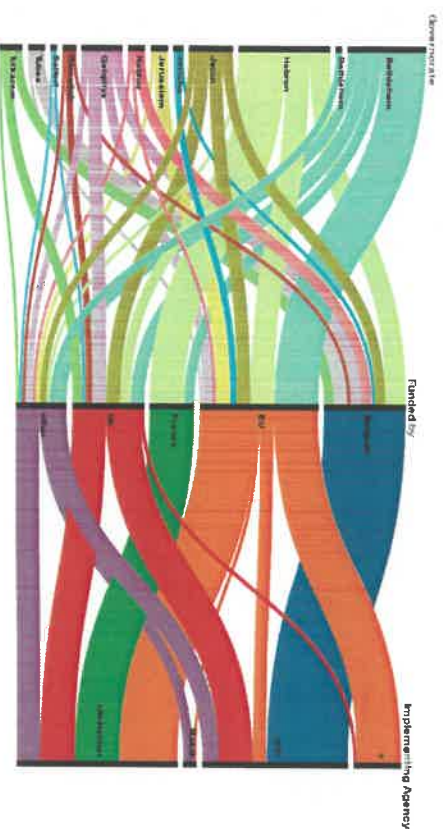
1. נוצר מנגון התליים והתכנון המייצר קשר ישיר ביץ הרשויות המקומיות האמונות על הפרויקטים שאשר עברו על ידי הרשות בראיה תכנונית כוללת של המערכה. בהמשך

בלגיים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

מחברות כל תוכנית/פרויקט לגורם מממן ובשלב הבא גם לגורם מובע (ראוה תרשים מצ"ב).

תניתוח מלמד כי בדרך כלל נפה קשורה ל-3 ממונות לפחות, כאשר הממונות הגדולות עבור פרויקטי בנייה הן בלגיה, צרפת בריטניה והאיחוד האירופי. ביצוע הפרויקטים נעשה על ידי מספר קטן של גופים מממנים שהמשמעותי שבהם הוא סוכנות האו"ם לפיתוח עירוני UN-Habitat (Human Settlements Programme), Belgian development agency (אגנט) שממונות גם מגוון פרויקטים שלא קשורים לממשלת בלגיה, ומשרד BTC הפלסטיני MoLG.

2. בהמשך יוצרים גופי ביצוע קשר עם מספר קטן של חברות מקומויות בעלות קשר עם הרשות המבצעות תכנון ומימוש התוכניות במסגרת זו. כאמור מדובר בעיקר בחברות "מקורבות" שחלקן אף אינן חברות תנדסיות במובן הישיר ואשר נעזרות בעשייתן בשורה ארוכה של

בלג'ים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

קשר בין גופי ביטחון עבור התוכניות הזרות לחברות

קובלי משנה. מוז'ך כ' מ'ת'ת'ת'ת'
ח'ש'ב'ת'ת'ת' של ח'ב'ת'ת'ת'ת' IPCC
ח'מ'ת'ת'ת'ת' כ'ר מ'א'פ'ש'ר ל'מ'י'צ'ו'י ח'כ'ס'ף
ח'ז'ר ע'ב'ר'ר כ'ל ג'ו'פ'י ב'י'צ'ו'ע
ח'מ'ש'ו'ר'ב'י'ב'ים, ח'ו'א'ת'ת'ר'ש'ים מ'צ'י"ב'.

בלג'ים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

פ'ר'ק ח'י' – ע'ל'ק'ר'י ח'מ'א'מ'צ'י'ב'ים ל'ק'י'ד'ו'ם ח'ה'ש'ת'ל'ט'ו'ת

ח'מ'ע'ר'כ'ה ל'ק'ב'ע'ת ע'ו'ב'ד'ו'ת ח'ס'ט'ו'ר'ט'ו'ר'י'ו'ת ב'ש'ט'ח

38. ע'ק'ר'י ח'ת'ח'ל'ד' – ב'ש'נ'ים ח'א'ו'ר'ו'נ'ו'ת מ'ש'ק'י'ע'ה ר'ש"ת מ'א'מ'ן ר'ב ב'ר'י'ש'ו'ם ח'ק'ר'ק'ו'ע'ת, ח'ו'ד ח'ש'ח'א מ'נ'ע'ל'ת ח'ו'א'ק'ו'ם ח'ו'ק'י ש'נ'ע'ב' ב'ע'י'י'ן מ'א'ו'ר ו'י'ש'ר'א'ל ח'ק'פ'י'א'ה כ'א'מ'ו'ר (1968) א'ת ח'ת'ל'ד ח'ק'ד'ס'ט'ר ב'ש'ט'ח'י C ב'א'ו'פ'ן י'ז'ו'ם מ'ש'ק'י'ל'י'ם מ'ש'פ'ט'י'ים ו'מ'ש'א'ב'ים. ב'מ'ס'נ'ו'ת ז'ו' מ'ק'ד'מ'ו'ת ח'ר'ש'ו'ת פ'ר'ו'ק'ט ח'ס'ד'ר מ'ק'ר'ק'ו'ע'י'ן "ח'ו'ט'א'בו ח'פ'ל'ס'ט'י'נ'י" ח'מו'נ'ג כ'ו'מ'ש'כ'ו ח'י'ש'י'ר ש'ל ח'ת'ח'ל'ד' ח'ר'י'ש'ו'ם ח'מ'ת'ח'ק'ו'פ'ה ח'ע'ו'ת'מ'א'נ'י'ת, ח'ב'ר'י'ט'י'ת ו'ח'י'ד'ד'נ'י'ת. מ'א'ז 2002 ב'ק'י'ש'ה ח'ר'ש'ו'ת ל'ל'א ח'ו'ע'י'ל ב'מ'ס'פ'ר פ'ע'י'מ'ו'ת ל'ח'ק'י'ם מ'נ'ע'נ'ו ח'ר'ש'ו'ם ש'י'ת'ן מ'ע'נ'ה ל'ר'י'ש'ו'ם ב'ש'ט'ח'י A-1. ר'א'ש'י'תו ש'ל ח'ת'ח'ל'ד ב'ת'צ'ו'ר'תו ח'נו'כ'ח'י'ת ב'ח'ק'מ'ו'ת (2016) ש'ל ג'ו'ף "ע'ו'ד'י' ת'ח'ת ל'ר'י'ש'ו'ם ח'מ'ש'פ'ט'ים ח'נ'פ'ד מ'מ'נ'ח'ל ח'ק'ר'ק'ו'ע'ו'ת) ב'ש'ם "ח'ר'ש'ו'ת ח'ל'ח'ד'ת מ'ק'ר'ק'ו'ע'י'ן ח'ת'מ'נ'ם". י'צ'ו'י'ן, כ'י כ'ב'ר ע'ב'ת ח'ק'מ'ו'ת, ח'ת'ח'ל'ת כ'י ח'ר'ש'ו'ת ח'ת'ח'ד'ת ח'ע'ש'ו'ק' ג'ם ב'ח'ס'ד'ר'ת ח'ק'ר'ק'ו'ע'ת ב'ש'ט'ח'י C.

39. מ'ט'ר'ת ח'פ'ר'ו'ק'ט – ב'ר'א'י'ה ח'פ'ל'ס'ט'י'נ'י'ת, י'צ'ו'ר'ת ח'ש'ת'ו'ת ר'י'ש'ו'ת מ'ק'ר'ק'ו'ע'י'ן ח'י'נ'י'ה י'ע'ד ל'או'מ'י ב'ע'ל מ'ש'מ'ע'ו'ת מ'ע'ש'י'ת ב'ו'ר'ד ל'מ'ד'י'נ'ה "ל'ח'ג'ש'מ'ו'ת מ'ט'ר'ת ח'ק'מ'ה ש'ל ז'כ'ו'ת ח'ב'ע'ל'ו'ת ע'ל ח'מ'ק'ר'ק'ו'ע'י'ן, ש'מ'ו'ר'ה ע'ל'י'ח'ם ח'ת'ש'ל'ו'ת ח'ל'ד ח'ת'י'ש'י'ב'ו'ת ל'כ'י'ס'ו'י כ'ל ח'ל'ק'י ח'א'ר'א'י"46. מ'נ'ג'ד, ב'ר'א'י'ה ח'א'י'ר'ו'פ'ת, ע'ו'מ'ד'ת ב'מ'ר'כ'ו' ג'י'ז'ו'ק י'נ'ו'ל'ו'ת ח'פ'ר'ט'. ע'ל כ'ן ת'מ'י'כ'ת'ם ב'ת'ח'ל'כ'י ר'י'ש'ו'ם ח'ח'ס'ד'ר'ה נ'ע'ש'י'ת "ש'ל מ'נ'ת ש'ת'ש'ב'ש כ'כ'ו'ת ל'מ'ק'ו'ח ב'י'ז'י' ב'ע'ל'י ח'ע'י'י'ן ח'פ'ל'ס'ט'י'נ'ים"47. נ'ו'ס'ף ע'ל ש'י'ק'ו'ל'י'ם א'לו מ'נ'ל'ם ח'פ'ר'ו'ק'י'ס'ת א'ת ח'ו'ת ר'י'ש'ו'ת ר'י'ב'ו'נ'י'ת, מ'ח'ז'ק א'ת ש'ל'י'ט'ת'ה כ'ל'פ'י א'ז'ו'ר'ח'י'ה ח'נ'ע'ש'י'ת ל'פ'ל'ס'ט'י'נ'ים נ'ש'ק ח'ש'ו'ב ב'מ'ע'ר'כ'ה ח'מ'ש'פ'ט'י'ת. י'ו'ד'ג' כ'י ב'ח'י'ע'ר'ד ח'ס'ד'ר ר'י'ש'ו'ם ח'ל'ו'פ'י, ק'י'י'מ'ת ח'ס'ב'ר'ו'ת ל'א מ'ב'ט'י'ל'ת כ'י ב'ש'ל'ב ח'ז' א'ו א'ח'ר, ת'א'מ'נ'ה ח'ע'ר'כ'א'ו'ת ח'מ'ש'פ'ט'י'ו'ת ב'א'ר'ץ ו'א'ו ב'ע'ו'ל'ם א'ת ח'ר'י'ש'ו'ם ח'ל'פ'ל'ס'ט'י'נ'י'.

40. ש'י'ט'ה – ל'ש'ם ב'י'צ'ו'ע ח'ר'י'ש'ו'ם ח'ו'ק'ם מ'נ'ע'נ'ו'ן מ'ס'ו'ק'י' ח'מ'ע'ש'ו'ק' כ'–600 ע'ו'ב'ד'ים ח'מ'ו'ע'ש'ק'י'ם כ'ב'–100 ש'ל'ח'ו'ת ר'י'ש'ו'ם (מ'ו'ד'י'ז'ו'ת ב'ש'ט'ח ו'ב'מ'ט'ח) ב'כ'ל ר'ח'ב'י י'ח'ו'ד'ה ו'ש'ו'מ'ו'ר'ו'ן. ח'פ'ל'ס'ט'ו'ר'מ'ה ח'מ'ש'פ'ט'י'ת ע'ל'י'ה מ'ב'ס'י'ס ח'ר'י'ש'ו'ם ל'ק'ו'ח'ה ב'ע'י'ק'ר'ה מ'ח'ו'ק'י ח'מ'ק'ר'ק'ו'ע'י'ן ח'י'ד'ד'נ'י'ים. ח'ר'י'ש'ו'ם ב'כ'ל כ'פ'ר מ'ת'ע'ב'ע'י ב'א'ח'ר'י'ו'ת ח'ל'ש'כ'ו'ת ח'מ'ח'ו'ז'י'ו'ת ח'ו'ד מ'י'נ'ו'י א'ח'ר'א'י ל'כ'ל כ'פ'ר ח'ו'א'ו כ'ו'ל'ל כ'מ'ל'ה ש'ל'כ'י'ם : פ'ר'ס'ו'ם מ'ק'ו'מ'י ו'ח'ו'מ'נ'ת ח'ס'ט'ע'ו'ג'ים כ'ב'ע'ל'ו'ת ל'ח'ג'י'ש מ'ס'מ'כ'י'ם ו'ר'א'י'ו'ת ב'פ'ר'ק ז'מ'ן ק'צ'ו'ג, ב'ד'י'ק'ת ח'ט'ע'ו'ג'ו'ת ו'ח'כ'ר'ע'ת מ'ח'ל'ו'ק'ו'ת (ב'ר'א'ש'ו'ת ש'ו'פ'ת), ר'ש'ו'ם, ת'ש'ל'ם, מ'ח'ש'ו'ב (כ'ו'ל'ל מ'ע'ר'כ'ת GIS) ו'ח'צ'א'ת מ'ס'מ'כ'י' ב'ע'ל'ו'ת.

46 מ'ת'ר'ת י'ע'ר' ר'ש'ו'ת ח'מ'ק'ר'ק'ו'ע'י'ן ח'פ'ל'ס'ט'י'ו'ת
47 https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/default/files/2018_7933_palestine_aug_2018.pdf

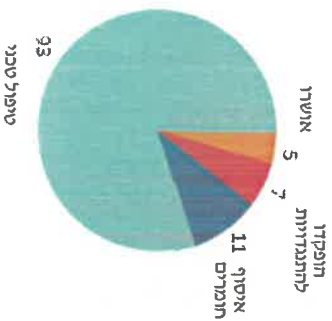

בלמים

2. הצפת מנגנון האשורים של מערכי החכנון במנהל תוך המחשת כישלונם במתן מענה נאות לצרכי האוכלוסייה ופצירת עלות לרביעות הבאות שיעניקו צידוק למחללים חד צדדיים בלתי חוקיים.

3. הענקת "חסינות" בפני פינוי למבנים בטחון שלגביהם הוגשו התוכניות, שכן לפי הפרשות אותה מעניק המנהל לחוק, עצם קיום החלד מהווה אסמכתה דה-פקטו להפסקת הטיפול בקידום צווי חריסה. באופן כזה ניתן להגיש למנהל בקשות רבות הגם שלא קיימות לגביהם תביעות מאושרות.

4.3. בפועל מאז 2014 ועד היום, טיפל המנגנון הפלסטיני המשומו בכ-118 תביעות הנמצאות בשלבים שונים של הכנה והגשה למנהל האזרחי. הונכחות נועדו לתת מענה לכ-125 כפרים והם נפרסו על שטחים של כ-75 קמ"ר. לפי החצורה סה"כ התביעות שהוגשו ישמשו לצרכיהם של כ-260 אלף איש⁴⁸. בשורה התחתונה כבר בשלב זה ניתן לטעון כי התכנון הקיים מכסה את מרבית המרחב הכפרי החלוטני.

4.4. התחלף מקרהם באמצעות התקשרות חוזרת בין גופים מקומיים במרחב הכפרי לבין משרד תכנון פרטיים (לעיתים מן המובילים בתחום) ובחלק גדול מהמקרים גם בעלי אוריינטציה לאומית ופערכת קשרים ענפה מול גורמי רשי"פ בכירים, בעלי ניסיון בהגשת התוכניות למסדות התכנון הישראליים. כל זה תוך חיבור ישיר לעסקה של גורמי מיומן זרים. מחלף זה מתבצע בדרך כלל תוך ליווי רשי"פי שנועד להכתיב התאמה בין התוכניות המקומיות לעירי והתוכנית הלאומית⁴⁹.

4.5. בהקשר לפרויקט התביעות ראוי להדגיש את חלקו ועלותו של פרויקט זה, המחווה חלק ניכר מהתקציב הכולל של המערכת. כך משתמך כי מאז תפס הפרויקט תוארה, עמדו הוצאות התכנון עד כה על כ-35% יותר, מאשר ההוצאות שהשקעו בפועל בבניה בשטח⁵⁰. מלבד הגורמים הזרים שמקומו כאמור כ-99% מהפרויקט, ראוי להדגיש גם את מעורבותה העמוקה

⁴⁸ <https://table.openstreetmap.org/area/915017/israel>

⁴⁹ דוגמה בולטת לכך היא פת המ כפרון, שם איגוד תוכנית המרחבת שפיטרה הישות תכנית מקומית, הדבר שים להעצמת תכנון המרחב כי שבטית בעלי לידת מסוייה ותוכנית שהוגש מתייחסות למרחב זה.

⁵⁰ למיד לרשויות הוא התקציב הדר 170 יורד שהושק בפרויקט הישים מול כ-120 שווישקו מביתו בית.

בלמים

בפרויקט של הרשי"פ. נציגי הרשות, לפי דיווחם, נכחו לפי דיווחם, בשנים אלו בכאלף פגישות מקצועיות שנועדו לקידום התביעות. בראייתנו נתון זה מהווה גם ראיה נוספת לרמת העומס אותה מייצר הפרויקט על המנהל האזרחי, שהצליח כאמור לתת מענה רק לחלק קטן מהתביעות שהוגשו עד כה.

4.6. יצו כי בשלב זה נעצרה הגשת הבקשות למנהל כמעט לחלוטין, זאת כפועל יוצא של החלטות הפלסטיניות בדבר הקפאת הסכמי אוסלו והחלת סמכויות החכנון הפלסטיניות על כל השטח A, B, C דבר המייצר בראייתם את תפקיד המנהל.

המערכה המשפטית

4.7. בראיית רשי"פ והגורמים הביניים, קיימת חשיבות רבה בקידום רבה המאפי המשפטי לגבי תעשייה בשטח, כאשר תחום זה זוכה גם למינון רב. עיקר המערכה המשפטית מכוון לניצול חשיטה המשפטית הישראלי להצפת המערכת בשורה ערוכה של עוררים, ועוררים ועתירות תורמות לשתוק של מערכת האכיפה. בין היעדים המובקשים של המערכת: התמודדות עם צווי הרחיקה שהוצאו על ידי המנהל, חלבתתם של מאחזים פלסטיניים בלתי חוקיים, תקיפה משפטית של החלטות תכנוניות של המנהל, וערעור משפטי שיטתי על הזכויות הקנייניות של המורה ושל בעלי קרקע יהודיים פרטיים. על מנת לממש יעדים שאופנתיים אלו נקטים גופי המערכה המשפטית הפלסטיניים שורה של פעולות בגיבוי גופי מערכה משפטית נגורמים ביניים.

4.8. מגיעות הרחיקה מבנים - בראיית גופי המערכה המשפטית עיכוב הרחיקה מבנים על ידי מאבק משפטי עיקש נתפס ככלי אפקטיבי במיוחד. לפי הדו"חות בשנים האחרונות הוגשו עתירות אודות לכל הפחות כ-4000 מבנים. שיטה זו מנעה הרחיקהם של כ-98% מהבניה הבלתי-חוקית הפרטית וכ-94% מבניה ציבורית. שיטת פעולה זו כוללת:

1. עיכוב צו הרחיקה מייד לאחר הוצאתו על ידי הגשת בקשה להיתר בנייה למנהל האזרחי (גם אם מראש מדובר בבקשה מוגדת לכללי התכנון שדינה להידחות). בשל ריבוי הבקשות זמן ההמתנה המקובל עד לזיון הבקשה הוא כשנתיים. בתקופה זו המבנה נהנה מחסינות בפני ההרחיקה שכן הוא יורד בסדר העדיפויות לאכיפה בשל היותו 'מבנה ישר' אל מול המבנים החדישים שנכנסים למחסנית.

2. הגשת ערר על החלטת הדחיקה, שלק שנמשך שנתיים נוספות ואף יותר, גם בתקופה זו נהנה המבנה מחסינות בפני הרחיקה עד להכרעה בעתידה.

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

3. לאחר שגם הערך נזרחה מוגשת עתירה לבג"ץ (נע' 2018, ומאז ואילך לבית משפט לעניינים מנהליים), טבעה שיש לבטל את הצו מאחר שהרליט מננה נחשבת צדק קיצוני ובלתי הוגן. ברוב מוחלט של המקרים בית המשפט נעטר לחוצאת צו בנינים המורה על השתיית הורליטה עד למתן החלטה אחרת ובה בעת מעניק למדינה זמן קצוב להגשת תגובה.

4. בשל מספרן העצום של העתירות (רק בין השנים 2016-2018 הוגשו לבג"ץ 475 עתירות), הוגנו של המדינה במקרים רבים מסתכמת בניבוש פשרה בין הצדדים הכוללת מחקת העתירה בהתחייבות שלא ייחסי המבנה. במקרים אחרים רשמי בית המשפט מונציאם הרעה על מחקת התיק מחסר מעש, ומחיקת התיק נעשית אגב הותרת צו הבנינים על כנו. יצוין כי נראה שברחישוב הכללי המתבסס על נתונים חלקיים, בשנים חלקי זהו דינו של יותר מ-90% מהעתירות.

49. הלכת מבנים – מדובר באפיק פעולה משמעותי בהיקפו. כך במסגרת זו הותנע (2017) הפריקט לקידום הכרה ב-113 מאתרים בלתי חוקיים בשטחי C תוך הסתמכות על תוכניות שהוגשו (ולא אושרו), אך יצו פסק במערכת המחייב טיפול במקשות האורד יותר מ-18 חודש. עוד רכנב במערכה הוא הכרה אותה מעניקה הרשות לכפרים אלו. עוד עולה⁵ כי במקרים רבים הרשות הפלסטינית מעודדת את התושבים המקומיים ביישובים הלא מוכרים לחלוף כתגובת לרישום מגוריהם לחריבאות שהוקמו באופן בלתי חוקי.

50. ארכיון "חוקשואו" – מדובר בכלי משמעותי למערכה העוסקת בזכויות הקרקע. שכן בשנים האחרונות הפסיקה בישראל נהנת מעמד משפטי לקושאנאם על שטחים שבמחלוקת. על כך אחד הפרורקטטים "המייאמים" ביותר על עמדת מדינה בתביעות להכרה בעלות פלסטינית פרטית על הקרקעות שהוכרו כאדמות מדינה, והינו פריוקט הקושאן התורכי. הרשות קיבלה עותק מהארכיון העותמאני נשיא תורכיה⁵¹. חומר שהועבר לפלסטינים מכל עשרות אלפי דפים ומסמכים לרישום מקרקעין בארץ ישראל בין השנים 1917-1516 תקופת האמפאליה העותמאנית, ונשמר במוסד "להחייאת המורשת והמחקר האסלאמי – ירושלים" (מחיאן), באבן דים. אין מדובר במוסד למחקר היסטורי, שכן בפועל מטרת האגף הארכיון הייתה מיצויו לטובת המערכה המשפטית. "הארכיון העותמאני הוא חבל הצלה להוכחת בעלות על קרקעות ונדל"ץ⁵². המסמכים בארכיון לא נגישים למשפטנים ישראלים ולא ניתן

⁵¹ לרפי נתני מכתב אחרת
⁵² לקברי יויר "חוקשואו" חולל איל-ריספי "שורקות מורגמה לנו בעזרת חקיקה עם כל המסמכים שאמנו הציגו. משילת שורקות תעדיה לפלסטין את הארכיונים בהתחייבות רשאית סייט ארדוד"
⁵³ לרבי הארואר. על המסמכים העותמאניים בקור "מחיאן", מורד אנו סובר
58/41

בלמים

מדינת ישראל
משרד המודיעין
אגף מחקר

לקבע את האותנטיות שלהם, הם כתובים בטורקית, ותרגומם נעשה על ידי מומחים פלסטיניים. לרוב הם אינם כוללים מפות ונתוני מדידה או תיאורים מדויקים. בכל מקרה שימוש "בקושאנאם" בבתי המשפט הישראליים עשוי לזוות כלי משמעותי נוסף במערכה המשפטית.

51. כאמור בפעילויות הרלומוה המשפטית, מלכד הרשות שורפים גם שורה של ארגונים פרטיים ועמותות, הנהנות מממון זר. הרכל מבין הארגונים הללו הוא אודד לטנית בירושלים המגישה את חלק הארי מותביעות הפרטיות המכונה St Ewe וכן ארגון רב-פעלים בשם NRC (Northwegian Refugee Council). בנוסף ובעיקר בתחום המימון, פעילים שורה של ארגוני סיוע נוצריים המזוהים עם הכנסייה הקתולית בגרמניה, בארד"ב, בקנדה, בשודית, באירלנד ובאוסטליה וכן האוחד האירופי והאויים, United Nations, Trócaire, Development Programme UNDP. בנוסף ובפרט בתחום התכנון והתמודדות עם צווי הריסה עמותת "במקום" מתכננת למען זכויות תכנון, המפעילה תוכנית מיוחדת לשטחי C.

בניה בשטח
52. הקמת מבנים – לצורך הבנת טיבו ואופיו של מאפץ זה במערכת, נכון להבחין בין המבנים שגובו בשטחי C על ידי התושבים המקומיים או "הפללים" משטחי B, לאמור ברוב המכריע של המקרים בתור יוזמות פרטיות, לבין הקמת מבני ציבור הנעשית כחלק ממאפץ רשותי מכון, בתחייבת רשויות התכנון, המשרדים הרלוונטיים ובהלך מרל מהמקורים בממון זר.

1. בניה פרטית - במהלך העשור האחרון הוקמו כ-800 נקודות ישוב פלסטיניות ובנייתן כאמור גם 46-40 ישובים בדואים בשטחי C. בשורה החתונה, כחלק ממחללי החשתלות, הוקמו בשטח בין 35-40 אלף מבנים שנועדו לשמש ליעודים שונים, לרבות לצרכי הקלאות ותעשיות. מבנים אלו מפרסים על שטח של 5-35 – 80 קמ"ר⁵⁴. יצוין כי הגודל המשמעותי ביותר במרחבים אבסולוטיים נרשם בצפון השומרון, שם התרחבו הקפי השטחים שנתפסו על ידי הגנה הפלסטינית בשטחי C ביותר מ-150%. באשר לפיזור הגאוגרפי של הבניה, התנתנו מלמדים כי במהלך העשור עד 2019, במרבם החל הדיון על סיפוח הבקעה ופוסטמה תוכנית טראמפ, והיא אזור שומרון לאזור פיתוח המועדף, בעוד המאפץ בבקעת הירדן נותר

⁵⁴ הובלל מבנים נבנו בשטחי רישוב חשטת על ידי המבנים בין חישובי מינימום לחישובי מקסימום "המאדים" את חשטת של כל כל האשכל תכנון
58/48

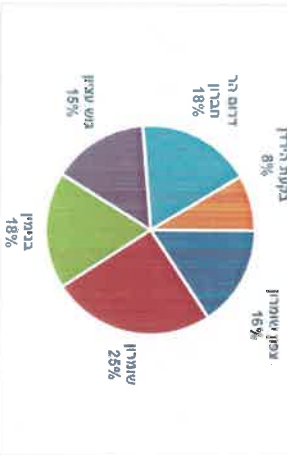

בלמים

קטן בהרבה. עוד נכון לציין את החיזוק החסר של כלל האלמנטים הישראליים מול גדול התפתחה שכן בתקופת החומש עד 2019 הוצא כנגד המפירים כ-2000 צווי הריסה בלבד.

2. הקמת מבני ציבור - מדובר במאמץ להקמתם של מאות מבנים קהילתיים לצרכי חינוך, בריאות, תעסוקה, תרבות וחברה (בדגש על מועדוני נוער ונשים). יצוין כי אפיז זה ממומן ברובו המוחלט מתרומות זרות. גם בראיית התרומות המערביות מדובר בנושא המשמעותי ביותר להשקעה, שכן הדבר מוצג

היקפי הבניה הפלסטינית בשטחי C בתלוקה גיאוגרפית

רוך כמות מעטה דחוף לצרכים הומניטריים בוערים שאותם ישראל לא מספקת וכן כמעשה מכיוון חינוך קהילתי מקומיות כמצע להמשך פיתוח במקום של בניה פרטית כחלק ממאמץ זה במהלך החומש האחרון, רק בצעירות UNOCHA והערץ העיקרי קודמו בתחום כ-80 פרויקטים שונים (ראה התפלגות

לחלק)⁵⁵. בשביל להבין את סדרי גודל של העשייה נכון להזכיר כי עד 2019 רק בצעירות האחד האזורי הקפון בשטחי C 1596 מבנים⁵⁶. יודגש כי מאמץ זה מופנה באופן מיוחד למועצה לאוכלוסייה הנדאזית, באופן שנועד לקבוע את מקום מושבה בבקורות בעלות משמעות טריטוריאלית על ידי הקמת מבנים לצרכים הקהילתיים.

בפועל, נכון לציין כי התקדמות באפיק זה אינה מהירה דיה. להערכתנו, מבלי להתחשב במיוזמים במזרח ירושלים שכוללו בתוכניות המקוריות, נתנו בשטחי C רק כ-15% מסה"כ מבני ציבור בהיס לחינוך המקורי. עם זאת חלק גדול מהפרויקטים נמצאים נכון

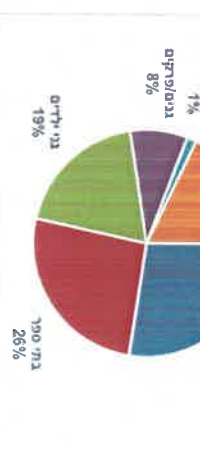
⁵⁵ לנתוני UNOCHA והאדא <https://public.tableau.com/app/profile/ozulinnamaps/Dashboard>

בלמים

לחיים בשלבי תכנון או ביצוע שונים. בתוך כך, לפי שעה מסיפות הרשות ושותפתה האירופייה לקדם מספר גדול מאוד של תוכניות נוספות שכבר נמצא להן מימון.

3. בניית מבני דת – מדובר בסוג נוסף של פעילות להקמת בשטח של מבנים בלתי חוקיים. מלבד מתן מענה לצרכים של האוכלוסיות המקומיות וחיזוק האינטגרציה האסלאמית, הקמתם של מבני דת בשטחי C

נועדה להקשות על פערי האכיפה של ישראל. מדובר בפעילות נעשה להקמה/שיפוץ של מבני דת המתקיימת בממון מתרומות המועברות ישירות להקמת המבנים על ידי שלוחות מקומיות של ארגוני צדקה אסלאמיים הנסמכים במידה רבה על הכסף המפוצל והתורני. בשנים האחרונות, בשטחי C היו אלו בעיקר פרויקטים באזור העוטף.

53. פריצת דרכים – סלילת כבישים יזמה פעילות תשתית מרכזית המשמרת את מהלך

ההשתלטות בשטח, שכן חוסרם של מבנים ארעיים למעורבות ותחבורה ראשיות לא רק מקלה על חיל התושבים במקום ומסייעת במשיכתם של תושבים פלסטיניים נוספים, אלא גם מהווה עילה משמעותית להסדרה עתידית של הפרלטיים ומעניקה אמתלה להבעות מיוון מול גורמים זרים להקמה במקום של מבני ציבור ותשתיות נוספות. ללא קשר לרוחמים הישירים לעיל, בראיה לאומית של המדינה הפלסטינית העתידית, מהווה סלילת כבישים כל משמעותי לציבור פני המרחב, יצירת פרלציונות נוחות, דחיקה ובדול התנהלות ושיבת רצף החישובי.

תכנות אלו כבר נרמזו לפעילות פלסטינית מואנת, במסגרתה במהלך העשור האחרון נעו אמצעי תכנות אלו כבר נרמזו לפעילות פלסטינית מואנת, במסגרתה במהלך העשור האחרון נעו אמצעי כספים לא מבטלים כבר השקעו במלאכת התכנון לקידום פרויקטים הקשורים לתשתיות. כך למשל בניצודים ונמוזמים של הנורמים, הותנעו במהלך החומש האחרון כ-30 פרויקטים הקשורים לסלילת כבישים (24 מיוזמים). יצוין כי לא מדובר כאן בפרויקטים של פריצת צירי גישה חקלאיים, אלא על תחת דרכים ראשיות לחיבור הישובים.

⁵⁶ נתם שאמור לחיבור על היעד של חלק גדול מהם, במתנת מוקד למטרות, זה הינו קרוב לוחצי צירים חקיים.

בלמים

54. חקלאות – השתלטות באמצעות עיבוד חקלאי מוחזק אחד מאפיקי הפעולה המרכזיים במסגרת התוכנית הפלסטינית. בתוך כך:

1. הסיבות המרכזיות לקידום מהלכי השתלטות חקלאית – ראשית מדובר במשימה פשוטה באופן יחסי, בשל האפשרות כי היא תבוצע על ידי גורמים מקומיים מתוך צרכים כלכליים או תעסוקיים, אך בעיקר לנוכח העובדה כי הכביש החקלאי מאפשר תפיסה בבת אחת של שטחים גדולים מאוד בהשוואה להשתלטות על ידי בנייה. עוד יוזכר כי חלק גדול מהפעילות החקלאית ניתן לעשות ללא אישורי מנהל, דבר המקשה על פיקוח ואכיפה של הפעילות הכלכלית חוקית. ברקע - החוק העותמני הקובע כי אדמות טורקיים שמעולם לא עובדו שיצטרפו לריבון (במקרה של שטח C למדינת ישראל) ומנגד עיבוד חקלאי רציף במשך תקופה מייצר חזקת בעלות על הקרקע לחקלאי. עוד נכון לציון כי מהלכי קידום החקלאות זוכים להבנה וממון מטעם ממשלות זרות הרואות בעניין סיוע הומניטרי מובהק.

2. שיטה - לאחר אתור שטח העונה על דרישות המערכת, מקדמת הרשות במקום פעילות לפריצת דרכים חקלאיות (לעתים סלולות). בהמשך נעשות עבודות לחקמת קירות תמך וטרסות, השבחת פני הקרקע, ונחירות עפר, וגידור. כמו כן מתבצעת פריסה במקום של מערכות מים, לרבות תפירת בארות והחתת קווי חלוקת מים, חקמת מאגר/תעלות ניקוז ובניית מאגרים, לאחר מכן מממשת אחת מזרועות הרשות את תפיסת השטח בעיבוד חקלאי בפועל: נטיעת עצים, והריסת שטחים. לאחר מכן בחלק מהמקרים ממשכיבים הארגונים להמך חקלאי המקום למתן הדרכה וסיוע מקצועי וכן לסייע להם בהתמודדות עם בעיז אכיפה. כיוון שחלק ניכר מהחלצי החשתלטות נעשים על ידי חקלאים מקומיים באופן עצמאי, על מנת "להכווין" את הפעילות, מקדמת רש"פ תחת ציוד המשמש לבניה חקלאית במקומות שונים, מצעבה מכילות מים וכו'.

3. סטאטוס – תחילתו של החליד ההשתלטות החקלאית המורצת הוא ב-2012, אך גם לפני כן פעלו חקלאים מקומיים להפיסת השטח באופן בלתי מכוון (ורמשיכו לפעול כך גם במקביל למאמצי הרש"פ). פעילות זו הורחבה מאד בין השנים 2017-2015. כך בתקופת החמש עד 2017 השתלטו הפלסטינים על כ-250 אדמים. לשם כך נדרשו לפרוץ כ-200 צירים, באורך כולל של כ-600 ק"מ, להקים מעל 160 טרסות באורך כולל של כ-110 ק"מ ולקיים כ-1200 מתקני מים במרחב מסווגים שונים⁵⁸. פעם נוספת הורחבה הפעילות לקידום השתלטות חקלאית ב-2017. מתקופה זו ואילך, בשל "הקלות התפטטות" במינוח

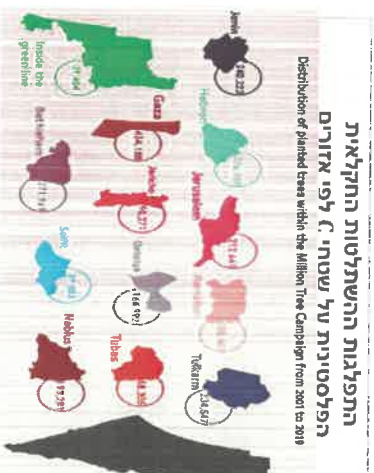
⁵⁸ כל התנאים לפי דוח תנועת ריבנים 58 / 45

בלמים

הפרויקטים החקלאיים, תכנון ומימון ברובם פלסטינים מספר מאות פרויקטים חקלאיים (לחקרבתנו כ-2/3 מסי"כ הפרויקטים שהתכננה הרש"פ). במסגרתם תפסו מספר מאות קמ"ר, כאשר עיקר ההשתלטות החקלאית בוצעה באזור הפקעת.

4. נטיעות – מדובר אומנם בסוג של פעילות חקלאית, "המתחזה לפרויקט ירוק" שנערך למטרות סביבתיות-אקולוגיות ולדומה לחקלאות מקומית (נטיעות כרמי זיתים), אך מאות קמ"ר, כאשר עיקר ההשתלטות החקלאית בוצעה באזור הפקעת.

התפלגות ההשתלטות החקלאית הפלסטינית על שטח C לפי אזורים

55. הרחת תשתיות – בראור הפלסטינית התכנונית אומנם מיוחסת חשיבות לקיזום פרויקטי תשתית (כרבע מהתעשייה), אך בפועל הם נדחים לדוב לשול העשייה (מלבד הפרויקטים של מים לחקלאות המנוהלים תחת נוכח אחוץ, וממתנינים עד שיימצא להם גורם מממן (בדרך כלל זר). גם הצורך בקיום מערכת סדורה ותואום קמתן של תשתיות אלו מול מנהל"י מעוב מאוד את ביצוע חלכה למעשה. בשטח:

  1. המיקוד המרכזי בעייה זו נוגע לתחום המים, מתוך צרכים מקומיים של עשרות פרויקטים מבוקשים, הצליחה הרשות לממש במהלך החמש האחרון מספר פרויקטים חד ספתי, בדרך כלל הפשוטים מבין הפרויקטים הנדרשים (כגון קידוח בארות). בנוסף לאלו, ממתנינים בקנה שורה של פרויקטים נוספים שכבר זכו להסכמה של גורמי מימון זרים מדובר כ-4 פרויקטים נוספים, הקשורים לסינוב מערכות מים וכו'.

58 / 46

בלמים

2. בתחום האגרוגיה מתקשים הפלסטינים לקדם תכניות משמעותיות והם מתפתקים במספר מצומצם (3-1 תכניות בודדות) לשדרוג קווי מנהל ובניית תחנות טרנספורמציה. מנהל, חולצת ומתרחבת פעילות להתבנת מתקני חשמל סולריים עבור מבנים מבודדים ובסביבת מבנים מנותקים. פעילות זו אף מוצגת כפעילות "ירוקה" דבר המזכה אותה במימון אירופי נדיב.

פגיעה בערכי טבע נוף ומורשת

56. אחרי המורשת - בכל שטחי יהו"ש ממוקמים כ-10,000 אתרים המוגדרים כאזורי עתיקות (בהשוואה ל-3000 הנמצאים בתוך תחומי הקו הירוק)⁵⁹, רובם המכריע בשטחי C. אתרים אלו סובלים מותנבלויות, השחתה וביזה, ברקע הקושי במימוש אינפה יעילה, בשל לקויות בחוק העתיקות הירדני⁶⁰. לאתרים אלו נשקפים, לפי שעה, שורה של איומים:

1. מחקרה של אזורי מורשת יהודית - מזה עשור, וביתר שאת מאז 2016, מתקיימים בשטח שורה של מחללים המכוונים להצניע, ולהרוס אתרים בעלי זיקה להיסטוריה יהודית ושלא ניתן "להסב" אותם כאזורי מורשת פלסטיניים. ברקע למחלל - רצונה של רש"פ לקעקע ותביעות היחידים על השליטה במרחב מותקף זכויות היסטוריות, ולמנוע פיתוח תזירות והתיישבות יהודית (ומחזקות את השליטה במרחב בפועל). יצוין כי באשר לאתרים אלו, מלבד תופעות הסט עתיקות מוכוון מסיבות לאומיות, בשנים האחרונות מאתרות גם תופעת ההשתתה וונדלזים על ידי המקומיים (יבמו דאע"ש"י).

2. מאבק על הזיקוק זהותם הפלסטינית של האתרים - "סיופולי" מוחסו זהה באתרי תעתיקות מורח על ידי Ministry of Awqaf and Religious Affairs על כלל שטחי יהו"ש (לרבות שטח C), במקשה אחת. במסגרת זו פועלת הרשות לחיזוק הזהות הערבית והמוסלמית במקומות אלו ושתיקת זיקותם להיסטוריה יהודית. פעילות אלו כוללות: הצבת שלטים וגודר, קידום תוכניות פיתוח ותיירות, קידום מאבק משפטי וציבורי שתכליתו מנת חכמה לאתרים כאזורי מורשת פלסטינית, הגבלת גישה של יחידים ואו חסרת מנבלות גישה עבור המוסלמים. תחלילים אלו מתקיימים בשורה של פרויקטים כגון "המקומיים" העוסק בחיזוק מעמדם של 40 אתרי מורשת דתית מרכזיים.

⁵⁹ לפי נתוני ארגון "שומרים על העבר",
חוק העתיקות תחל באזור יהו"ש תחום חרדתי (1966), ואינפמי מסורה לקויש ארכיאולוגיה עותתו תכנן פקח אחר למדינת שור עתיקות-
58 / 47

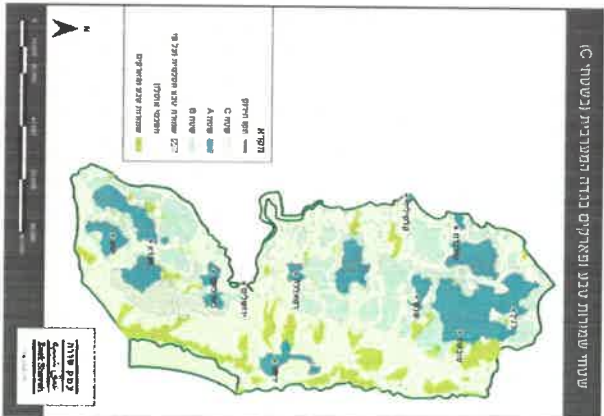

בלמים

3. פגיעה בעתיקות ממניעים כלכליים - עוד מאותרת תופעה של פגיעה בעתיקות ושור מתוך מוטיבציות פליליות באופן שהופך את שור העתיקות למקור פרנסה אטרקטיבי. יודגש, כי במקרים רבים השודדים לא פועלים באופן ממוקד וכרוזני, אלא מרשים לעצמם לנצע באתרים הסט רחב ומיזער, בין היתר, ליוון שאינם חוששים מפיקוח ואכיפה חסרים. בחלק מהמקרים נהרסים אתרי המורשת במסגרת עבודות השבתה שטח חקלאי, לרבות במסגרת מימוש תכניות חרשות בתחום זה. לא ברור אם ברקע פעולה מכוונת או אי התחשבות ואי קיום תחלילי תכנון לאומיים.

57. גנים הלאומיים ושמורות טבע בשטחי C מנוחלים על ידי המנהל האזרחי באחריות קמו"ש הפארקים ושמורות הטבע, שטחים אלו מונים כ-500 קמ"ר והם מהווים כ-14.5% מכלל שטח C. מרכזים בבקעה, באזור מדבר יהודה ובדרום הר הנגב, מתוכן מוכרזים עשרות דוגמים בלבד. המנהל האזרחי (נופרט חתל מ-2017) מבצע פעילויות שונות לקידום התיירות באזורים אלו, פיקוח נטיעות וכי. הפעילות של חרשות בשטחי C מייצרת מספר איומים המאתגרים מלאכת שימור ערכי תוף:

1. מיוזמי בנייה וחקלאות - קידום מיזמי בנייה ותשתיות לרבות בתוך השמורות וללא תיאום אישורי של המנהל. בפרט מדובר בפגיעה "בישמורות חסכמיות" להתפסות בפרשנות של חרשות כשטחי B לכל דבר ועניין. יודגש כי תוכניות מתאר פלסטיניות רבות, מתעלמות כי במכוון משטחי השמורות בטענה כי הכרזתם נועדה מלהתחיל לחדיר ולהנבל את האוכלוסייה הפלסטינית המקומית. בנוסף, בחלק מהשמורות (ובפרט בבקעת הירדן), פועלים הפלסטיניים לפיתוח במקום של מיזמים חקלאיים, תוך חללק ומתוכננות

בלמים

בלמים

פיתוח החקלאות של הרשת וזן כיוונות מקומיות.

2. פגיעה סביבתית – בדגש על פגיעה בנוף על ידי שימוש בכלים חודשיים, והקמת מחצבות

פוטנציאל. גרימת נזק סביבתי על ידי הקמת מכלאות צאן לא מאושרות, הזרמת שפכים והקמת אזורי פסולת בלתי מאושרים בשטחי השמורה.

פרק 1 – עיקרי המאמצים לקידום ההשתלטות

הרעיון המשתקף מתפעילות הפלסטינית לעיצוב פני השטח

58. נהונת מאפייני הביצוע של התכנון בשטח מלמד כי החיזוי המונח ביטורה של מערכת על שטחי C הוא כפי שפירטנו לעיל, בניית המדינה הפלסטינית מלמטה. הדבר מחייב מצדו כלי הבניה והשתלטות על השטח גם לשם עיצוב גבולותיה העתידיים של המדינה הפלסטינית, באופן שיקבע עובדות "גיאוגרפיות" בשטח. מעשה הנחץ, בראיית השי"פ, לעצרת המציאות הרצויה ולקעקוע של הישגי ההשתלטות הישראלית של העשורים האחרונים. יצוין כי לאחורונה מוגלמות התוכניות הפלסטיניות גם רעיון נוסף - ביטול הלכה למעשה של חלוקת אוסלו והתייחסות לכל השטח A, B, C כמקשה אחת.

59. עם זאת, בראיה הכללית, נרדש מעשה ההשתלטות לאזן בין צורך לאומי למגבלות האפשרי, לצרכים היום-יומיים ולאיוסטים הכלכליים של האוכלוסייה המקומית. בשל כך, מעשה ההשתלטות מסוכן בין רצונותיהן של הרשויות המקומיות לבין סדר עדיפויות לאומי המוכתב מרמאללה. החיבור לרשויות המקומיות מאפשר לקדם מערכה חליטתית המשלבת בין כלל התכניות בהן שטח נתון, בין אם רלוונטיות בשטח A, B או כאמור C, באופן התואם כאמור את המדיניות של הממשלה הפלסטינית הנוכחית. יצוין כי בגישה זו כלל התוכניות בשטחים A, B, C, במרחב מבוצעות בתור שלבים מסונכרנים. כך למשל, בשלב ראשון ימומשו תוכניות "הומלכות" את גבולות שטח B באופן המיוצר "מקפצה" להרחבת טבעת ולצידת הבניה לעומק שטח C. לחלופין, מייצר "התכנון בשלבים" מצביע בהם הרחבת הבניה המתוותר לכאורה "חוקית" את שטח C הכלוא במטרה לזקוק מהנכסים הביטחוניים או החישוביים הישראליים, ולהשתלטות בהמשך על שטח C שהתפנה.

60. הנה שאין ברדיון מסמך שקובע את יעדי המערכה העיצובית הפלסטינית, המעשה בשטח כמו גם התוכניות הנמצאות בשלבי קידום שונים מלמדים בברור על כוונת הפלסטינים להשיג את יעדי המערכה הנאים :

1. עיצוב מדינה בעלת רצף טריטוריאלי - יצירת רצף של שטח פלסטיני מיושב בין איי שטח B והמאפשר הגבר בין כלל חלקי יהוש' ובנים לבין מזהר יודשלים ובקעת הירדן ויצירת תנאים לחיבור עתיד בין חמודיה הפלסטינית לאזורים בעלי רוב ערבי בשטחי מדינת ישראל ועם ההתיישבות הבדואית בגב.

בלתי"ס

2. עיצוב המרחב – בנייה בסמוך לעורקי חיים מרכזיים ואזן מתוכננים, עיצוב מרחב התפר, שחיקת ולונטיות הגדר כמעצב גבולות השטח נבדגש על מובלעות התפר), השתלשלות על שטחי אש, בנייה מחוץ למקבצים בטוחים הפתוחים וכן בנייה חיקפית "לכלילאת" כלל השטח הניתן לתכנון במרחב.

3. פגיעה במפעל ההתנהלויות – על ידי קטיעת רצף התשיבות, יצירת מובלעות, והעמקת ניתוק ובידוד של "התנהלויות מבודדות" ושחיקת עתודות חקוקה הסמוכות לחתישבות יחדית שעלולה לשמש להרחבתם.

4. ניסול ישראל מנכסלים ביטחוניים -שחיקת אפקטיביות הגדר הביטחוניות וגדר עוסף י-ים כבעלת ערך בטחוני עבור ישראל, וכן שחיקת תפקידו העוצרי האפשרי של מפשול התפר כגבול של המזלינה הפלטיניית העוצדית. בנוסף, פגיעה בערך הביטחוני של חוכסלים המוחזקים בשטח על ידי צה"ל ויצירת מצאות המקשה על ביט"ש אפקטיבי במרחב.

5. יצירת אילוצי על תנועה ישראלית במרחב – מפרוזוזורי תנועה לתת-יבטים שלטניים ומתניבים לצורים מאוימים. פעילות זו מוכוונת קודם כל לפגיעה במרחק החיים של החתישבות הוחדית, אך בנוסף גם נועדה להקשות על היערכות ביטחוניות במרחב.

6. תפיסת נכסים – עתודות קרקע, אזמות חקלאיות, משאבי טבע ומים, נכוס ערכי טבע ונוף ומורשת, כיבוש שטחים שולטים, לרבות תפיסת שטחים המסייעים ביצירת כר להעמקת הפיתוח הכלכלי (ונפרט בתחום החקלאות) והחברתי, בדגש על ישוב הפזורה החדואית בשטחי החי"פ.

ההישגים הפלטיניניים עזי כר

1. " בספר המדובר" (אזור כרמל) המפריד בין חברון ואזורי ההתישבות הוחדית במרחב לנגב (פרויקט של כ-2000 מונים על שטח של כ-10 קמ"ר).

2. יצירת רצף בין שטחי B באזור מעורבית לתקוע ולקטיעת האפשרות העתידית להקמה במרחב כביש גוש עציון -ים המלח.

בלתי"ס

3. מספר פרויקטים להקמת תשתיות (בשטח B) שנועד לאפשר בנייה גם בשטחי C (הבניה כבר זולת לנוד שטח C) לצצרת רצף בין סלפית פרח – קורות-בני-זייד – ברקוקן, ורן בציר סלפית – לוב על שטח של כ-10 קמ"ר לצצורה בשטח של רצף בניה תעוסף מדרום את "עצבה אריאל", וכמשלים לך בראיית "הבידוד הריאונורי" – הקמה (בשטח B) על אם הדרד, בתוך בין הכפרים, לוב, סאוויה וסלפית, של מותם אוניבסיטואי 4,775, ובמרחק של שני ק"מ ממנו, מספר מקבצי בתים למגורים (וראה תמונת מצ"ב).

6.2. הצינת הישובים היהודיים למובלעות ושחיקת המרחב הפתוח מסביב לישובים על ידי הקמת מנבים/שכונות המתקדמים למספר מאות מטרים בודדים עז לבתי השכונה :

1. הישוב עתנגאל מוקף משלישה כיוונים : במזרח ובדרום-מזרח הכפר הגודל בית עמרא, בדרום-מערב הכפרים עש-א-צקרה ורבוד ונצפון חרבת כרמה. בשנים האחרונות הקמת בניה (בתים וקטעי חיבור כביש בשטח B, עם זליגות לשטח C, המתקרבת לישוב ממזרח ודרום-מזרח.

2. הישוב שמעה - פריצת דרכים נרחבת, הכשרת מגרשים ופריסת תשתיות בשטחי B, עם זליגה לשטחי C מכיוון צפון ועייצת דהיי"ה) עד למרחק 600 מטר מבתי שמעה.

3. הישוב אלון מורה – חצי האי של שטח C מוקף מכל עבריו בשטח B. היפתחי לשטח C הינו לצד מזרח לכיוון התקעה ונמותח על כאלף מטר. עוד לפני 2010, ניסחה הרישות הפלטיניית ילסגור את הפתח הזה והחלה בהקמת שכונה על שטח של כ-1500 דונם, היוצאת מרחפכר וסמוך בית דגז וממוקמת על החיבור של שטח C המקיף את אלון מורה, אל התקעה. הקמת שכונה בשטח C שהייתה מנותקת את אלון מורה, אך נעצרה. בשתיית האחרונות מקודמת תוכנית אחרת לקידום הקמת שולשה אתרים (נבל C/B) (נאל עקראב, חרבת בית חסד ובית דגז) הסובבים את אלון מורה בצמוד לציר הריצה מנצרייה לכיוון דרום-מזרח.

בלמים

63. יצירת שליטה על קטעים בצרי תנועה המרכזיים (המגורים שטח C) עד כדי "חנקת" הצרי באמצעות בנייה בלתי חוקית בכונה להגבל תנועה בו עד כדי סגירתו על ידי הצבא לתנועת הישראליים, בשל נסיבות ביטחוניות:

1. צרי תבקעת, ציר 90 במרחב ארנמן גפטליק (באמצעות בנייה נרחבת הסמוכה לציר).
2. ציר גב החר, ציר 60, שורה של איומים חדשים על עורק תנועה מרכזי (שטח C) ובפרט: באזור החיבור לציר חוצה יהודה 35 במפגש גשר הלחול, במרחב בין בית תגי לעתניאל, בקטע כביש הסמוך לכפר סינגיל ובסמוך לצומת המסורה הבריטית.
3. ציר 55, בין צומת עמנואל לקדוזומים במרחב הכפר פונדק.

4. ציר חוצה שומרון, ציר 5, באזור כפר בורקיין.
  5. ציר חוצה יהודה, ציר 35 מזרחית לצומת העוקפים.
  6. ציר תקוע - הר חומה, ציר 398 באזור סינגיל, הקמת תשתיות לבניית שכונה חדשה הסמוכה 50-400 מטר לציר (ראו תמונה מצ"מ)
44. נכון לסכך ולומר כי הממצאים לעיל מלמדים שמלבד הגברת האיום על הצירים, הפעולות הפלסטיניות עד כה בשטח C גוריא, טרם יצרה בראייתו מצב של קביעת עובדות בלתי הפיכות בקרקע בעלת משמעויות מרחיקות לכת בהסדר מדיני עתיד.

58/53

בלמים

פרק ז' – סיכום והמלצות
תוכנית כוללת למערכת יזומה

65. עתידם של שטח C מצוי במרכזו של המחלוקת הפוליטית בישראל, בלב ליבו של המאבק הלאומי בין ישראל לפלסטיניים, והוא מהווה רכז חשוב במחלוקת האגידות במערכת האזרחית והבינ"ל. במצב עניינים זה קשה להתוות מדיניות ברורה שתשקף את יעדי ישראל במרחב. על כן, בשלב זה עוסקות ישראל בשימור המצב. בראייתנו, גם ללא מאמץ פלסטיני מכוון, התחנות המציאות בשטח בחצי חיובל מאז אוסלו מביאה בפועל לשחיקת הסטטוס קוו. כאשר גם ישראל, בתקופה זו נקטה בצעדי עיצוב משמעותיים: הקפאת התרחבות ההתיישבות היהודית, הקמת גדר ההפר ונוסף ירושלים יותר ההתפתחויות בשטח. מנגד, קמה כאמור המערכה הפלסטינית לעיצוב המרחב. בהיעדר הכרעה בדבר עתידם של שטח C או ממלצים כי הדרגים הביטחוניים יפעלו לשמר את חופש הפעולה בראיה מרחיבה הכוללת לא רק פנילויות לאכיפת המצב הקיים, אלא אף מצובה יעדי פעולה אקטיביים שאפתניים יותר הנוגעים לעיצוב בשטח זה של מציאות ביטחוניות ואזרחיות שתטיב עם ישראל ויעידה הלאומיים בכל הסדר עתיד.

66. המערכה הפלסטינית על שטח C, הינה מאמץ מדינתי מאורגן המתנהל בחזיתו הרשיפה ובגובי משמעותי הניתן על ידי ממשלות זרות. מדובר במאמץ רב-מימדי שכולל חיבטים בינ"ל, משפטיים, הסברתיים, עניין התקצוב והמימון והמינוף הפיזי, במסגרתו מקודמים בשטח באופן אגרסיבי וביחוק נרחב שורה ארוכה של מיזמי בנייה והקלאת. אנו ממלצים כי ממשלת ישראל, תיזום מערכה נגדית לסיכול המחלבים של המערכת היריבה, מתוקף אחריותה על שטח C מכוח הסכמי אוסלו, מערכה זו תכוון לבלמות המשך ההשתלטות, לשחיקת הישגי הפלסטיניים עד כה "וחשבת המצב לקדמותו" כלל שניתן. המחשת מחירי חפרות חדח צדדיות, תקעקע הניונות פעולה ותיטול כלים מעשיים צבאיים ואזרחיים מדי המערכת היריבה.

67. כחלק ממחלך הכולל לנשילת יזומה, יש לגבש תוכנית כוללת למערכה מבוטסת מאמצי בעלי אופי התקפי בכלל מפעדי המערכה בהם הפלסטיניים מאתגרים את ישראל. בראיה זו המאמצים "התנוניים" (כגון מאמצי הגברת האכיפה שעומד במקד העשייה לפי המדיניות תוכנית) יהיו רק כלי אחד בסל הכלים הרלוונטיים. על התוכנית לכלול רכיבים כגון: מערכה משפטית, מערכה תכנונית, מערכה הסברתית, סיכול מימון (פרטי ומדיני), מאמץ חומניטרי/מקרק החיים.

58/54

בלמים

68. המורכבות המסתמנת של המערכה מהסוג זה וההצלחות המועטות בהתמודדות עם האיום על כה מצופים בתחילת שנת 2017, הובנה כי אין בוחנו של גוף אחד, ובפרט גוף בעל אופי צבאי (פקמיז) ואז גוף אזרחי מוגבל ביכולתו וסמכויותיו (מתפי"ש/שמח"א/א"י) להוביל את התמודדות כולל עם התופעה. אנו סבורים כי על המערכת הבטחון להכליל את תפיסת המערכה שבסתי C כחלק ממענה כולל הניתן לזירה הפלסטינית בשגרה ובחירום, מתוך ראייה משאבית ואופטימיסטית.

69. בנוסף, בחלק ממדיניות יוזמת, אנו ממליצים כי מדינת ישראל תניח תוכנית אלטרנטיבית משלה לפיתוח ארוך טווח של שסח C, שתגובש בהתאמה ליעדים הלאומיים של מדינת ישראל. התוכנית תתייחס מענה הולם וכולל לצרכי כלל האוכלוסיות המתגוררות בשטח זה (ערבים ויהודים) ותכלול פיתוח בתחומים השתנות, תעבורה, תינוח, איכות הסביבה וכי'. קיומה של תוכנית זו מתחיש את אחיזתה של מדינת ישראל על המרחב, תקטין את השפעת הרשיע במרחב ותסייר מעל ישראל האשמות בדבר קיפוח והזנחה חמוניטרית. אפשר כי באופן כזה ניתן יהיה להפנות לצרכי התוכנית חלק מהמימון הרושע שזורים כעת לידי הרשיע.

70. עם זאת, המורכבות השתרות לחיזוק ההיבטים האזרחיים של המערכה, שחורגים בהרבה מתחומי עיסוקה של מערכת הבטחון, מחייבות כי זו תובל על ידי דרג מודיעין אזרחי בשיטות מערכת הבטחון. על כן אנו ממליצים לסמן עבור "המערכה" תקציב ייעודי, להעניק למערכת מעמד מחייב במסגרת החלטות הממשלה, ולהקים צוות בין משרדי בנושא. על הצוות לכלול נציגים של משרדי האוצר, הבטחון, המשפטים, החוץ, הפנים, התעבורה, התשתיות, הכלכלה, איכות הסביבה והמשרד לעניינים אסטרטגיים. עוד נכון כי בהיתוך ההחלטה על קיום המערכה, יוגדר וייערך מעט לעת כחלק מהערכת מצב סדר עדיפויות ברור המתווה עקרונות למתן המאמצים.

71. בהיתוך ההחלטה על המערכה, הממשלה תקים גוף מטה ייעודי בעל סמכויות נרחבות שיהיה אמון על יצירת תמונת מצב רציפה וריכוז כלל מאמצי המערכה באמצעות הכנת תוכנית, ניהול תקציב ייעודי, תיאום רחבי בין המשרדים והרשויות, חובלת צוות בין משרדי פיקוח מעקב ודיווח. יודגש, כי פונקציה זו תהיה מקבילה לזו שכבר הוקמה על ידי הרשות המחוקקת.

72. נכון לתחילת המערכה זו באופן מבוסס מודיעין, לשם כך יש להטיל על אחד מארגוני המודיעין (או על גוף ייעודי בשיטוף כלל ארגוני המודיעין), אחריות לספק מודיעין מדרש ל: גיבוש תוכניות אסטרטגיות, מתן התנהגות מוקדמת וסיכול מהלכה של מערכת היריבה, באופן המאפשר לקודמים את צעדי האויב בשטח, מעקב אחר ערוצי מימון, הפללה והשיפת הקשרים של אישים

בלמים

וארגונים מול פעילות טרור ופעילות בלתי חוקית ומתן מודיעין נדרש לצרכי ההסברה והמערכה התודעתית.

73. התוכנית הפלסטינית נועדה לתת מענה בראייתם, לא רק לפעילותה של מדינת ישראל אלא גם להתמודדות בשטח עם מאמציהם של ארגונים ונופים פריטים העוסקים בניצוב המרחב מלמטה בחתום לאגידות אותם הם מובילים. כמענה לאתגר זה, אנו ממליצים כי ישולבו בתוכנית פעילויות לעידוד השתתפותם של גופי תורה אזרחית וארגונים פריטים. שכן חלף כבר כיום הם פועלים במרחב באופן וולונטרי, צברו ידע והתמחות באיטוף מודיעין, הסברה, סיכול מימון, מערכה משפטית, פיקוח בשטח. חגורים למאמץ המנותח, תוך יצירת תיאום וסכרון ביניהם והכוונתם על מנת שייטלו חלק בניצוב המרחב, באופן חוקי, תוך החדרת גבולות נורה ברורים לאור יעדי פעולה שהוגדרו על ידי המדינה. לשם כך נכון לשקול יצירת מנגנון התמיכה, הקמת פורומים כלים לשיטוף מידע וידע.

74. בשלב זה ישראל מנהלת מאמץ אינפוזי מול הפלסטיניים "בכלים סומטריים" (פול מול פקח). פעולה בשיטה זו לא מביאה לידי ביטוי את התנותה של מדינת ישראל כגון עלויות מודיעינית, יכולת ארגונית ומשאבית ומיחויז יכולת לעשות שימוש בכלים טכנולוגיים מוקדמים. אנו ממליצים כי כחלק מהאחריות הכוללת על ניהול המערכה יוקצו משאבים רלוונטיים לניהול ויישום בשטח של המענה הטכנולוגי הרלוונטי לצרכי המערכה.

עיקרי התוכנית המומלצת

75. יש צורך דחוף לחזק את "רגלי" האכיפה, תוך מתן סמכויות ומשאבים לנופים הרלוונטיים, ובכלל זה חיזוק גופי מנהיגות, פקמיז, משטרת ש"י, מערכי הפיקוח של משרדי החקלאות והתשתיות והסביבה, מערך היעץ המשפטי. זאת, תוך ביזור סמכויות פיקוח והענקת סמכויות אכיפה נוספות לדרג הצבאי. בתוך כך יש להתמקד כבר בשלב זה במתן מענה דחוף לסוגיות הבאות:

- יצירת כלים משפטיים ומתן אישורים יעילים לאכיפת בטיח, מתן מענה לאכיפה כלפי "מסיעים לעבירה" – צרכי תוצרת חקלאית, צרכי אבן ממתכות הבלתי חוקיות. הרחבת מערכת הקנות/פיקוח שמאפשרת צמצום שיעור ניבילים והחרימת כלים, המתרת רף הניגשה בעגירות סביבתיות, החלת חוק פיקוח על הדרכים, הארכת חוקי צו לסיק מבנים חדשים.

בלמים

2. יצירת מנגנון לאכיפה וטיפול יעילים בפולטים לשטחי אש (שכן הופעה במקום של מקבצי תושבים סטנים גורמת להזנחה בזרי הצבא של מרחבים עצומים משום שלא ניתן לעטות שימוש בו לצרכי אימונים).

76. המודרה למערכת הבטחון של משמעות אכיפה ברחות, העולות בקנה אחד עם מדיניות הממשלה, סדר עדיפויות למימוש האכיפה וינדים מדידים. באשר להגדרת סדר עדיפויות לטיפול, ניתוח מוגמות בשטח עד כה מלמד כי נכון לרכז את המאמץ האכיפתי בהתאם לסדר העדיפות הבא:

1. אכיפה באזורים הסמוכים לצורים בדגש על לחצי"ש, חוצה יהודה, ציר 60 כביש 1 וחושלים – ים המלח עד לחיבור לציר 90.
2. אכיפה בבקעה ונפרט במרחבים הסמוכים לציר 90 בדגש על מרחב גייפטליק ארמון ואן התמדרדות עם תופעת ההשתלטות החקלאית.
3. המרחבים המפרידים בין הישובים בתוך הגושים, בין גושי החתישבות ובין גושי הישובים לירושלים (גוש צפון, גוש שילה, ישובי מזרח בנימין).
4. מרחב הפרט והמערבי בכלל ונפרט מרחב אריאל, במרחב הדרומי ויישובי דרום הרם תברון.
5. אכיפה במרחבים בעלי משמעות ביטחונית (שליטה, תשתיות, מודיעין ותקשורת) ואן באזורים בעלי ערך נוק'מורשת ואכיפה בשטחי אש
77. החשתלטות על שטחי C הינו מאמץ מכוון בעל מאפיינים ביטחוניים מובהקים, המוכווני באופן אקטיבי על ידי המערכת הריבית. בשל כך, אנו ממליצים כי ישראל תשלב במערכה זו גם כליס מודיעיניים הקשורים מעולמות הלוחמה בטורר כגון מאמץ לגדיעת צינורות המפגון הממשלתי והפרטי המועבר מחו"ל ומודלק את המערכה על ידי הפללה של פטיס וארנונים התננים מתאימוני הזר, השחרה ותשיפת הקשר שלהם עם גורמי טורר.
78. תוכנית של ניצוב מחדיש של המרחב על ידי פריסת מערכת צירים (כשם שעגשה עם פריסת מערכת צירים עקמפס חדישה לאחר אוסלו), התוכנית נדרשת לאון בין הצורך העיצובי לפיתוח הצרכים התביטחוניים והתמבונתיים עבור האוכלוסייה הערבית והיהודית. יודגש כי נכון לכלול בתוכנית גם רכיבי תשתיות נוספים כגון רכבות, מנהרות וכ"י.

98/57

בלמים

79. לאור תשומת לב הניתנת לסוגיה על ידי הפלסטיניים והגורמים האירופים (שבה לרין ביטוי בין היתר באירוע ריו אל אחמר) אנו ממליצים כי התוכנית תכלול רכיב העוסק בהסדרה של החתישבות הבדואית בשטחי C, על מנת למנוע פריסת חסות הרשות על החברה הבדואית ולהעניק לה מענה חולם העולה בקנה אחד עם מדיניות ישראל.

80. בקעת הירדן מושתמת כי אזור משמעותי בו עדיין קיים מרחב גדול לעיצוב המורחב. יוזכר כי "הסכמי אברהם" הניחו תשתית לחיבורים כלכליים בין ישראל למדינות מפרץ דרד ירדן. פיתוח בקעת הירדן כיישער מזרחי" לחיבור כלכלי של ישראל והרשות הפלסטינית למזרח הערבי יכול לשרת האינטרסים של הצדדים השונים וללגיטימציה לפיתוח הישראלי בו.

81. יש לפעול לצמצום פעילותם תכלית חוקית בשטח של מנוני הבטחון הפלסטיניים, המקדמים את יעדי המערכה בכלים חשאיים ונפרט הקטנת מעורבותם במנהח"י נמול פקידות זוטרת, בהתאם להמלצות דו"ח מבקר המדינה מאוגוסט 2020).

82. מחלצי הפלסטיניים מתעלמים במכוון מהגדרות של שטחי A, B, לפיכך החשתלטות בשטחי C מהווה בראייתו המשך הגיוני למחלצי "המותרים" בשטחי A ו B. לפיכך, אנו ממליצים כי כלל מחלצי ישראל יתוכנו בראיה שתכלול גם מעקב (ומענה) לפעילות הפלסטינים בשטחי A וב דגש לאו הסמכות לשטחי C בעלות פוטנציאל השפעה ביטחונית עתידית על שטחי C.

83. מאמצי המערכה הפלסטיניים כוללים גם פעילות חסברתית. אנו ממליצים כי מדינת ישראל תוביל קמפיין חסברתי המכוון רן כלפי התורמות המערביות (המתמקד באופי תכלית חוקית של הפעולה הפלסטינית) ורן כלפי האוכלוסייה המקומית (הממחיש חוסר תודלת עבור האזרח לרירתם למאמץ רשותי שלא משרת אותם).

98/58

נספח ד'

תמונות מפרסומי המשיב 5 ביחס לאתר

נספח ה'

תמונות מתוך פרסומי המשיב 5 ביחס לאתר

תמונות מפרסומי המשיב 5 ביחס לאתר

תמונות שפורסמו ביום 13.4.2023

